DE BEVLEKTE KROON VAN ORANJE-NASSAU

OVERSPEL * 56 BUITENECHTELIJKE KINDEREN *
ZEEROVERIJ * BACHANALE FEESTEN * CORRUPTIE *
HOERERIJ *DRONKENSCHAP * SLAVERNIJ *
UITBUITING EN SEKSVERSLAVING.

GERHARDT MULDER

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd,
opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand,
op internet, of openbaar gemaakt in enige vorm
of op enige wijze, hetzij in boekvorm, e-book, elektronisch,
mechanisch, door fotokopieën opnamen,
of enige andere manier, zonder voorafgaande
schriftelijke toerstemming van
de auteur of uitgever.

Auteur: Gerhardt Mulder

Uitgever: Meneer de Uil – Rotterdam

ISBN: 978 9079 298 488

JUSTBOOKS

ISBN 9789079298488

9 789079 298488

In de tegenwoordig tijd waarin we streven naar transparantie, gelijkheid en rechtvaardigheid, blijft één instituut onaangetast boven alle wetten en regels uitstijgen: het koningshuis. De koning, erfelijk bepaald en juridisch onaantastbaar, stamt uit een dynastie die niet alleen verweven is met de geschiedenis van ons land, maar ook met schimmige constructies, koloniale uitbuiting en morele verantwoordelijkheid die zelden wordt erkend. De vraag is: Is het nog wenselijk om in de 21e eeuw een koning of staatshoofd te hebben uit het huis van Oranje-Nassau, een geslacht dat op zijn minst dubieus genoemd kan worden? De Oranjes speelden een actieve rol in het koloniale systeem dat miljoenen mensen tot slaaf maakten, van de VOC en WIC tot het beheer van de Nederlandse koloniën. De monarchie was er niet slechts getuige van, ze was ook deelgenoot. De koning ontvangt jaarlijks miljoenen euro's, grotendeels belastingvrij, en wordt omgeven door privileges die voor geen enkele andere burger gelden. De koning is onschendbaar, leeft letterlijk boven de wet en dat in een tijd waarin zelfs ministers, burgemeesters en topambtenaren terecht verantwoording moeten afleggen. Bovendien ontbreekt het aan transparantie. Zaken als privévermogen, investeringen of buitenlandse eigendommen zijn grotendeels afgeschermd. In een moderne democratie is dat onacceptabel. De essentie van democratie is dat macht wordt toegekend op basis van verdienste en via vrije verkiezingen, Waarom zouden we dan vasthouden aan een erfelijke functie aan de top van de staat. Geen enkele burger wordt geboren met meer rechten dan een ander, behalve wie toevallig in het juiste paleis wordt geboren. Loyaliteit aan het verleden mag geen excuus zijn om onrecht in het heden te negeren. Dan nog even over de miljoenen die we betalen aan de koning. In de tegenwoordige tijd worden individuen beoordeeld en beloond op basis van hun verdiensten, en niet op basis van hun achtergrond. Republikeinse presidenten verdienen zo'n € 200.000 tot € 400.000 salaris per jaar, Bijvoorbeeld in de Verenigde Staten   circa $ 400.000, en in Duitsland: ongeveer € 250.000. Vanuit dat perspectief zou je kunnen zeggen dat een acceptabele vergoeding voor een koning zonder politieke macht ligt in dezelfde orde van grootte als een gekozen president, met daarnaast budget voor representatie en ondersteuning dat transparant verantwoord wordt.

Verantwoording. Tot mijn 83ste jaar had ik een blanco strafblad en dat was tot mijn dood zo gebleven, ware het niet dat ik conflict kwam met procureur-generaal Edwin Bleichrodt, die ik schriftelijk met de dood zou hebben bedreigd. U ziet het voor u: een man op mijn leeftijd die zich voortbeweegt met een snel-

heid van 100 meter in drie minuten, terwijl hij dat in zijn jeugd in veertien seconden deed. Die van onbesproken gedrag is en op schrift de wet van Mozes aan de procureur-generaal heeft uitgelegd, met als voorbeeld het oog om oog, tand om tand principe. Ik werd veroordeeld door een rechter, die totaal de weg kwijt was, tot een taakstraf. Maar een rechter van de Hoge Raad, die bij zijn volle verstand was, schold me die straf even zo vrolijk weer kwijt. Let wel! De straf was me opgelegd in naam der koning dat wil zeggen dat een rechterlijke uitspraak, zoals een vonnis, wordt gedaan onder het gezag van de staat, die door de Koning wordt vertegenwoordigd. Dat zette me aan het denken. Als auteur van vele misdaadboeken had ik in de loop de jaren het grootste Nederlandse misdaadarchief opgebouwd, waarin door mij ook de criminele koninklijke misdaden waren vastgelegd. Geen enkele van deze koninklijke of aan het koninkrijk gerelateerd misdaden zijn ooit bestraft! Dit is in tegenspraak met de dienstbaarheid en onpartijdigheid dat enkele van de kerntaken zijn waaraan een koning of koningin dient te voldoen. Ik kan vele criminele overtredingen noemen van koninklijke, of aan koninklijke familie gerelateerde leden, die niet zijn bestraft zijn en waarvoor Nederlandse burgers in de gevangenis zouden zijn opgesloten. Als voorbeeld wil ik de grootvader Prins Bernhard van de Koning noemen. Prins Bernhard werd niet gestraft voor de corruptie in de Lockheed-affaire vanwege de dreiging van een constitutionele crisis, en ook werd Prins Bernhard nooit vervolgd voor overspel, ondanks dat het strafbaar was tot 1971. Dit omdat er geen officiële klacht van Koningin Juliana werd ingediend, wat een vereiste was voor vervolging. Hierdoor belette de koningin de rechtsgang en dat is geen teken van onpartijdigheid wat een vereiste is van een koning of koningin. Ook de overgrootvader van de koning Prins Hendrik was echt wat men noemt een viezerik pur sang en ook die werd nooit vervolgd. Voordat ik verder ga wil ik graag inventariseren en wat feitelijkheden deponeren voordat ik verder ga.

Het koningschap in Nederland is erfelijk. Dit betekent dat de troon overgaat van de ene koning of koningin op hun wettige nakomelingen, waarbij de oudste zoon voorrang heeft en een rechtstreekse afstammeling moet zijn van Willem van Oranje. In 1983 heeft het Nederlandse parlement - Staten-Generaal - de grondwetswijziging aangenomen die de volgorde van troonopvolging wijzigde, waarbij er geen onderscheid meer wordt gemaakt tussen zonen en dochters. Dit betekent dat het oudste kind, ongeacht het geslacht, de eerste in lijn is voor de troonopvolging.

Koning Willem-Alexander heeft geschiedenis gestudeerd in Leiden wat ervaring opgedaan bij de marine en een studie geschiedenis gedaan in Leiden, waar hij de bijnaam kreeg van Prins Pils, dit vanwege zijn actieve deelname aan het studentenleven, dat bekend staat om zijn gezelligheid en overvloedig drankgebruik. Hierna deed hij ervaring op bij de Nederlandse Marine, zo ook met watermanagement, zowel nationaal als internationaal. Hij heeft zich intensief beziggehouden met dit onderwerp. Onder andere tot zijn troonsbestijging in 2013 was hij voorzitter van de Adviesraad van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties voor water en sanitair. In die rol heeft hij diverse landen en organisaties bezocht om aandacht te vragen voor waterproblematiek en de Nederlandse expertise op dit gebied te promoten. Willem Alexander haalde zijn vliegbrevet op 2 juli 1985, haalde zijn groot militair brevet in 1994 en zijn commerciële brevet (ATPL) in 2001.

Vermogen: Onze schatrijke Koninklijke familie heeft een vermogen van plus minus zo'n één komma vier miljard euro, d.w.z. 1,4 000 000 000, en hun rijkdom is historisch gezien duidelijk verbonden met koloniale expansie en machtsposities die via oorlogen en conflicten zijn verkregen. Hebben ze daar nu hard voor gewerkt? Nee, er zijn sterke aanwijzingen dat de familie aanzienlijke rijkdom heeft vergaard door rooftochten en de Nederlandse kolonisatie en slavenhandel, en dat dit een belangrijke bron van hun vermogen is geweest. Alleen al tussen 1675 en 1770 werd er 545 miljoen euro aan de slavenhandel verdiend. Koning Willem-Alexander krijgt jaarlijks een bedrag van: € 1.164.000 en voor personele en materiële uitgaven nog eens: € 6.086.000. Dat wil zeggen dat hij een jaarlijks inkomen heeft van € 7.250.000, zegge zeven miljoen en tweehonderdvijftigduizend euro.

Koningin Máxima Zorreguieta Cerruti is geboren uit de verbintenis van haar vader Zorreguieta met María Pame del Carmen Geruti terwijl hij nog gehuwd was met Marta López Gil. Al de vier kinderen: Máxima in 1970, Martin in 1972, Juan in 1982 en Inés in 1984 zijn dus buitenechtelijke Bastaards volgens Argentijns en Nederlands recht. De vader van Máxima vervulde een politieke functie tijdens het regime van generaal Videla in de jaren 1976-1981. In deze periode verdwenen vele tegenstanders van het bewind spoorloos. Professor dokter Michiel Baud die belast was met een onderzoek stelde vast dat ook Zorreguieta, net als vele andere Argentijnen, op de hoogte moet zijn geweest van de schending van mensenrechten. Willem-Alexander legde de conclusie

van professor dokter Michiel Baud naast zich neer met de verklaring 'een mening, waar andere meningen tegenover staan' en stelde daar vervolgens een ingezonden brief, als een 'andere mening' tegenover. Later bleek dat deze brief van de hand van generaal Videla was. Let wel! Jorge Videla was president-dictator van Argentinië. Hij leidde de militaire junta die een eind maakte aan de regering van Isabel Perón. Videla's bewind wordt verantwoordelijk gehouden voor de dood en verdwijning van ongeveer dertigduizend mensen. Bekend zijn vele verdwijningszaken, babyontvoeringen en martelingen.

Mijn mening: Een bastaarddochter van een twijfelachtig heerschap als de Argentijnse Jorge Zorreguieta wordt zomaar Koningin van Nederland. Prinsessen behoren tot de adel en het belangrijkste kenmerk van de adel is de erfelijke status. Dit betekent dat adeldom en adellijke titels, zoals graaf, baron, prins en prinses van generatie op generatie worden doorgegeven. Adel is historisch gezien een bevoorrechte klasse met vaak veel macht en bezit, die zich onderscheidt door adellijke afkomst. Máxima Zorreguieta Cerruti krijgt door haar huwelijk met Koning Willem Alexander geen erfelijke adellijke titel. Ze wordt wel aangeduid als koningin, maar dit is een titel van hoffelijkheid: wat we deftig titre de courtoisie noemen. Wat ik wel volkomen idioot en inacceptabel vind is dat Maxima al jarenlang miljoenen opstrijkt van ons belastinggeld. In 2025 ontvangt ze liefst € 462.000, wat haar feitelijke inkomen is en daarnaast krijgt ze € 792.000 voor personele en materiële uitgaven. Samen komt dit neer op een totaal van € 1.254.000.

Prinsen en Prinsessen behoren tot de adel en het belangrijkste kenmerk van de adel is de erfelijke status. Dit betekent dat adeldom en adellijke titels, zoals graaf, baron, prins en prinses van generatie op generatie worden doorgegeven. Adel is historisch gezien een bevoorrechte klasse met vaak veel macht en bezit, die zich onderscheidt door adellijke afkomst. Koningin Máxima baarde drie dochters, prinses Catharina-Amalia, prinses Alexia en prinses Ariane.

Catharina-Amalia Beatrix Carmen Victoria (Amalia), is sinds 30 april 2013 Prinses van Oranje en volgens de nu geldende wet de eerste in lijn van troonopvolging en wordt formeel aangeduid als Hare Koninklijke Hoogheid de Prinses van Oranje. Zonder daarover verder in discussie te gaan wil ik stellen dat het normaal in een huisgezin is dat de ouders hun kind laten studeren of dat het kind – student of studente - een lening afsluit om de studie-

kosten te betalen. Maar nee: Amalia krijgt in 2025 € 1.953.000, waarvan € 345.000 bedoeld is voor personele en materiële uitgaven en de rest – ruim € 1.150.000 - als inkomen. Dat betalen haar ouders niet, nee, dat betalen wij burgers en ook ik!

Titre de courtoisie. Máxima Zorreguieta Cerruti en Petra Laurentien Brinkhorst krijgen door hun huwelijk met respectievelijk Koning Willem Alexander en prins Constantijn geen erfelijke adellijke titel. Ze worden wel aangeduid als koningin en prinses, maar dit is een titel van hoffelijkheid en geen adellijke titel. Laurentien kan derhalve niet eisen om als prinses aangesproken te worden. Hoewel ze de titel Prinses Laurentien draagt en als zodanig wordt aangesproken binnen het Koninklijk Huis en officiële gelegenheden, is dit geen adellijke titel. De titel 'prinses' is in haar geval een aanspreektitel die hoort bij haar huwelijk met Prins Constantijn, maar geen formele adellijke rang. Ze heeft dus geen recht om aan te dringen op een aanspreektitel die haar niet wettelijk toekomt.

.

Beatrix Wilhelmina Armgard, Prinses der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Prinses van Lippe-Biesterfeld, is een gepensioneerde en ontvangt per jaar een bedrag als inkomen van € 658.000 en daarbij een dusdanige onkostenvergoeding dat het totaalbedrag aan inkomen op €1.965.000 brengt.

Mijn mening: Een Nederlander die gepensioneerde is krijgt een bedrag van zeg maar € 25.000 netto per jaar. Die vrouw of man heeft daar haar of zijn hele leven hard voor gewerkt. Ik zou me werkelijk rot schamen als ik als ontzettend rijke gewezen koningin zo'n bedrag van bijna twee miljoen uit de gemeenschappelijk ruif zou halen. Het is niet alleen asociaal, maar ik zie het als gedrag dat als een misdaad dient te worden gekenmerkt

Het einde van erfopvolging. Bij het overlijden van stadhouder Willem III in 1702 was de oorspronkelijke erfopvolging van Willem van Oranje gebroken. Willem III had geen kinderen en had zijn verre neef Johan Willem Friso van Nassau-Dietz als opvolger aangewezen, maar deze was nog te jong. De aanwijzing van Johan Willem Friso betekende een breuk met de directe lijn van erfopvolging binnen het Huis van Oranje. Willem van Oranje had een zoon, maar deze was al overleden. Na het overlijden van Willem III ontstond er onenigheid over de opvolging. Verschillende gewesten hadden verschillende ideeën over wie hen moest leiden. Uiteindelijk leidde dit tot een perio-

de zonder stadhouder, de zogenaamde Eerste Stadhouderloze Periode. Na verloop van tijd keerden de Oranjes terug in de macht, maar de situatie was niet meer zoals voorheen. Hoewel Willem III een opvolger aanwees, was de dood van Willem III wel degelijk een breuk met de oorspronkelijke erfopvolging van Willem van Oranje. Dit houdt in dat onze Koning geen koning zou mogen zijn, gelet op de feiten dat zijn voorvaderen grotendeels 'ongestrafte' misdadigers waren die gelet op hun status op onwettelijke gronden niet juridisch werden vervolgd en buiten de gevangenis werden gehouden. Willem Alexander is een aimabel mens, maar stamt af van een familie die op onwettige gronden hun rijkdom heeft vergaard, waarvan de voorvaderen crimineel en ontuchtig waren en waarbij zelf vele waren met afwijkende, ongepaste en strafbare seksuele gedragingen. Dit alles heeft de geloofwaardigheid van de Nassau Oranjes aangetast en dit alles overwegende is voor mij het begrip Koning niet toepasbaar op die zich Willem-Alexander Claus George Ferdinand, Prins van Oranje-Nassau en jonkheer van Amsberg noemt.

Wat ik schrijf leest als een bizarre seksroman over de Oranje Nassau's. Al sinds deze stamboom haar vruchten voortbrengt heeft het volk gesmuld van de sappige en smeuïge verhalen en intriges die zich in de laatste acht eeuwen hebben afgespeeld. Het is niet onverwacht dat veel van deze verhalen of schandalen vaak misdadig zijn en een seksuele achtergrond hebben. Om dingen goed te begrijpen, dien je de details te kennen en die zal ik proberen bij de verhalen te geven. Wat voorafging is dat Willem met de Hoorn de stad Orange veroverde in 793 op de Sarcenen en hij noemde zich graaf van Oranje. In 1530 stierf Philibert de Chalon zonder nageslacht. Het is zijn neef René de Chalon, Graaf van Nassau, die Prins van Oranje werd. Hij was de zoon van Claude, de zus van Philibert de Chalon en Graaf van Henri van Nassau,. Na zijn dood laat René al zijn bezittingen, inclusief de titel Prins, na aan zijn Duitse neef Willem van Nassau Dillenburg (1533-1584), alias Willem de Zwijger. Hij is het die het huis Oranje-Nassau sticht. Let wel! Dit is dus niet de stamboomlijn van ons huidig Koningshuis. Deze van Nassau's hebben het Prinsdom van Oranje bestuurd tot 19 maart 1702, de dag dat Willem III kinderloos overlijdt. Daarna heeft Louis XIV het prinsdom in 1703 doorgegeven aan de Prins Conti. In 1731 valt het Prinsdom definitief en wordt toegevoegd aan het Dauphiné onder Louis XV. Het is dan ook merkwaardig dat zo halsstarrig aan de titel 'Prins van Oranje' wordt vastgehouden, terwijl de stad

(Prinsdom) Orange reeds in 1731 door Frankrijk is ingelijfd en de Paus de annexatie in 1814 erkende. Maar wat blijkt in de geschiedenis: Ons koningshuis Oranje is een broeinest van misdadigers. 'Ho, ho, ho' hoor ik u zeggen, 'wat bedoelt u met die kwalificatie: Ik bedoel daarmee dat de familie van de Oranjes voor een belangrijk deel uit criminelen en wetsovertreders bestaat. Een broeinest is een plaats of situatie waar iets negatiefs, zoals een probleem, ongewenste activiteit of kwaad, ontstaat en zich verspreidt. Het kan ook verwijzen naar een plek waar iets in de kiem wordt gesmoord of waar iets kan ontstaan en groeien, vaak met negatieve emotionele of culturele associaties. Dat alles is van toepassing op de Oranjes en daarbij dient nog vermeld te worden dat door het straffeloos toestaan van die misdaden, de betreffende Koningin of Koning deelgenoot wordt aan die misdaden. De voorouders van de huidige koninklijke familie hebben minstens een half miljard euro verdiend aan de Nederlandse kolonies, waar slavernij wijdverbreid was. (zie artikel na stadhouder Willem III) Enkele bekende Nederlandse slavenhandelaren zijn Jochem Matthijs en Coenraad Smitt, die in de 18e eeuw de grootste slavenhandelaren in Amsterdam waren. Zij verscheepten tussen de 11.000 en 13.000 mensen van West-Afrika naar Suriname. De Oranjes stonden deze criminele activiteiten toe, plukten daar de vruchten van en waren daardoor mededaders. In dat wat ik u kenbaar maak is dat bijvoorbeeld de personen: Willem Frederik II, Prins Hendrik en Prins Bernhard, overspelige en strafbare criminelen waren. **Overspel was strafbaar in Nederland vanaf de invoering van de Code Pénal in 1811 en bleef dat tot 1971. De wetgever beschouwde overspel als een ernstig zedenmisdrijf, waarbij overspel werd gezien als een grof zedelijk kwaad en kon een gevangenisstraf van zes maanden worden opgelegd.** Bovenvermelde personen zijn voor hun misdaden nooit gestraft. Door het straffeloos toestaan van de wettelijke overtredingen die 'In naam van de Koning' zouden moeten worden gevonnist wordt door het straffeloos toestaan de Koning, c.q. de Oranjes mededaders.

Om bij het begin te beginnen: Oorspronkelijk was de titel Prins van Oranje verbonden aan het soevereine prinsdom Orange ten zuidoosten van Frankrijk en ten zuidwesten van het Comtat Venaissin. Dit prinsdom was geen deel van Frankrijk en de prins van Oranje was geen vazal van de koning van Frankrijk. De Duitse Wilhelm van Nassau, wonende in Dillenburg, erfde de titel van Oranje toen in 1544 zijn neef René van Chalon stierf. Na de dood van Willem van Oranje erfde zijn zoon Filips Willem, zoon van Willems tweede vrouw

Anna van Saksen, de titel. Filips Willem trouwde op 23 november 1606 met zijn 19-jarige nicht Eleonora van Bourbon-Condé. Nadat Filips Willem in 1618 kinderloos kwam te overlijden. erfde zijn halfbroer Maurits, ook een zoon van Willem en Anna van Saksen de titel. Maurits overleed in 1625 zonder wettige nakomelingen en nu erfde een andere halfbroer, Frederik Hendrik, zoon van Willems vierde vrouw Louise de Coligny, op zijn beurt de titel. Frederik Hendrik gaf de titel door aan zijn zoon Willem II, en die op zijn beurt aan diens zoon, koning-stadhouder Willem III. De lijn van Willem van Oranje houdt op bij zijn achterkleinzoon van stadhouder Willem III tevens koning van Engeland. Willem III, die leefde van 1650 tot 1702 had geen nageslacht. Na de dood van Willem III, de achterkleinzoon van Willem van Oranje, hield de lijn van Oranje op omdat deze Willem III geen nageslacht had en alleen de oudste zoon van de Prins van Oranje volgens de dynastie de titel erfprins van Oranje mocht voeren. In feite stopte hier de Oranje lijn van Willem van Oranje.

Willem van Oranje, ook bekend als Willem de Zwijger, was de leider van de Nederlandse Opstand tegen Spanje en wordt vaak beschouwd als de Vader des Vaderlands. Na de dood van Willem III, de achterkleinzoon van Willem van Oranje, hield de lijn van Oranje op omdat deze Willem III geen nageslacht had en alleen de oudste zoon van de Prins van Oranje volgens de dynastie de titel erfprins van Oranje mocht voeren. Er wordt beweerd dat de oranjelijn doorliep via diens kleindochter Albertine Agnes, die leefde van 1636 tot 1696, maar dat was geen prins en geen oudste zoon die volgens de dynastie de titel erfprins mocht voeren. Doordat ons koningshuis in een ander stamboom c.q. bloedlijn loopt, met als stamvader Jan van Nassau, de broer van Willem van Oranje, die ook was betrokken bij de Opstand, maar speelde een meer regionale rol, onder andere als graaf van Nassau en stadhouder van Gelre. Ons koningshuis stamt dus af van Nassau maar niet van de Oranje. Dus erfelijke afstammingslijn hield op bij de dood van Willem III op – zie verderop.

Engelbrecht I van Nassau-Dillenburg, werd geboren op het slot Dillenburg omstreeks 1370 -1380 in Duitsland, als zoon van graaf Jan I van Nassau-Dillenburg en Margaretha, gravin van der Marck. Hij werd heer van Breda door zijn huwelijk met de erfdochter Johanna van Polanen en werd opgevolgd door zijn zoon Jan IV van Nassau. Om versnippering van het familiebezit te voorkomen was Engelbrecht geestelijke geworden en had hij afgezien van een

erfenis. Hij was student in Keulen in 1389 en domproost in Münster tot 1399, zonder overigens te zijn gewijd. Omdat zijn beide broers kinderloos waren, deed hij weer afstand van de proosdij en trouwde in Breda op 1 augustus 1403 met de 11-jarige dochter Johanna van heer Jan III van Polanen en Odilia van Salm. Johanna van Polanen, geboren in 1392, vrouwe van Breda en de Lek. Tot haar erfenis behoorden vele heerlijkheden en ridderhofsteden in Holland en Brabant, Henegouwen, Utrecht en Zeeland. In 1403 was Engelbrecht de dertig al voorbij, van hoge adel, maar met weinig geld, maar zijn vrouw Johanna was schatrijk. Het paar werd uiteraard om politieke redenen aan elkaar gekoppeld. Engelbrecht I van Nassau en Johanna van Polanen hielden op 24 augustus 1404 hun blijde inkomst in Breda. Het echtpaar kreeg zes kinderen: Johan IV , geboren 1 augustus 1410 en hij volgde zijn vader op. Hendrik II geboren op 7 januari 1414 Radicofani, geboren 18 januari 1451, volgde zijn vader op. Margaretha, geboren vóór 27 mei 1467, geboren in december 1416, jong overleden). Maria, geboren 2 februari 1418. (Filip, geboren 13 oktober 1420 maar die werd ook niet ouder dan 9 jaar. Die Engelbert I is ook de eerste in een lange reeks van viezerikjes die zijn piemel, leuter of snikkel niet in zijn broek kon houden, want hij had twee buiten-echtelijke kinderen bij een onbekend gebleven vrouw, met name: **(1)** Margaretha van Nassau, die met Hugo Wijnrix trouwde en **(2)** Johan van Nassau, rentmeester van Vianden, die met . Johanna van der Raven huwde. Johan werd de stamvader van de bastaardtak Nassau-Detzem.

Jan IV van Nassau leefde van 1442 tot 1475. Hij was de oudste zoon van Engelbrecht I en werd opgevolgd als heer van Breda door zijn oudste zoon Engelbrecht II. Hij werd geboren op de Dillenburg in het huidige Duitsland op 1 augustus 1410 als zoon van Engelbrecht I van Nassau en Johanna van Polanen en speelde een belangrijke rol in het hertogdom Brabant onder de Bourgondische hertogen Filips de Goede en Karel de Stoute. In 1436 werd hij benoemd tot drossaard van Brabant, een functie die hij tot zijn dood vervulde. Bij de dood van zijn vader in 1442 erfde hij de Nederlandse bezittingen van het Huis Nassau. In 1451 erfde hij van zijn kinderloos gestorven jongste broer Hendrik (1414-1450) de Duitse gebieden van het Huis Nassau, Nassau-Dillenburg. Verder was hij onder andere ook graaf van Vianden in het huidige Luxemburg. Op 7 februari 1440 huwde hij met gravin Maria van Loon-Heinsberg. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren. Anna van Nassau-Dillenburg, Johanna van Nassau-Dillenburg in 1444, Odilia van Nassau-

Dillenburg, Adriana van Nassau-Dillenburg in 1449, Engelbrecht II van Nassau in 1451 en Jan V van Nassau-Dillenburg in 1455. Ook had hij Jan IV van Nassau drie bastaardkinderen bij Aleyd van Lommel. Dat waren: **(3)** Jan de Bastaard van Nassau, heer van Corroy en Frasne, kastelein en drossaard van Heusden. Hij huwde Adriana van Haastrecht in 1512, dochter van Pauwel van Arckel van Haestrecht en Katharina van Naaldwijck. **(4)** Adriaan van Nassau zu Reinhardstein, ridder en heer van Bütgenbach, zijn moeder was Aleyd van Lommel.

De ouders van **Engelbert II van Nassau-Dillenburg** waren Jan IV van Nassau-Dillenburg-Dietz en Maria van Loon-Heinsberg. Engelbert II trouwt in Koblenz met de 18-jarige Cimburga van Baden, de dochter van Karel I van Baden en Catharina van Oostenrijk. Engelbert en sluit in 1472 een verdrag met zijn jongere broer Johan V van Nassau-Dietz (1472), waarin wordt bepaald dat Nederlandse en andere bezittingen links van de Rijn aan hem toekomen, en de Nassause aan zijn broer. In 1473 wordt hij toegelaten tot de Orde van het Gulden Vlies en benoemd tot luitenant-generaal van Brabant en Limburg. In 1475 volgt hij zijn vader Jan IV van Nassau. Door consequent de zijde van diens schoonzoon keizer Maximiliaan van Oostenrijk te kiezen, werd hij op het einde van zijn leven de voornaamste vertegenwoordiger van de Habsburgers in de Lage Landen. Filips de Schone benoemde hem in 1496 tot algemeen stadhouder van de Bourgondische Nederlanden. In 1501 deed Maximiliaan dat opnieuw. Engelbrecht werd in 1499 (door een ruil met hertog Willem II van Gulik-Berg) burggraaf van Antwerpen, alsmede heer van Diest, Sichem en Zeelhem. Hij was al heer van de Lek, en kocht in 1501 de heerlijkheden Roosendaal, Nispen en Wouw. Op 31 mei 1504 sterft Graaf Engelbrecht op 54-jarige leeftijd in Brussel. Vermoedelijk was de doodsoorzaak syfilis, opgelopen tijdens een van de veldtochten in Italië. Engelbrecht liet geen wettige kinderen na en benoemde Hendrik III van Nassau-Breda, een zoon van zijn broer, tot zijn erfgenaam. Engelbrecht II van Nassau had twee bekende buitenechtelijke kinderen: **(5)** Margaretha van Nassau en **(6)** Johan van Nassau. Margaretha trouwde met Hugo Wijnrix.. Johan van Nas-sau, die rentmeester van Vianden was, trouwde met Johanna van der Raven en werd de stamvader van de bastaardtak Nassau Detzem en hij overleed in 1532.

Hendrik III van Nassau-Breda werd geboren in Siegen in het tegenwoordige Duitsland op 12 januari 1483 als zoon Jan V van Nassau-Dillenburg en Elisa-

beth van Hessen-Marburg. Zijn vader was stadhouder van Gelre in 1504 en 1505. In 1504 erfde hij de bezittingen van zijn oom Engelbrecht II, die was overleden zonder wettige nakomelingen. Hendrik trad in dienst van Filips de Schone die hij vergezelde op zijn reizen door Europa. In 1504 werd hij drossaard van Brabant. Op 17 november 1505 nam Filips de Schone hem op in de Orde van het Gulden Vlies. Op 31 december 1510 werd hij aangesteld als kastelein c.q. rentmeester van Slot Loevestein. Van 1515-1521 was hij stadhouder van Holland en Zeeland. Ook was hij buitenlid van het Illustre Lieve Vrouwe Broederschap in 's-Hertogenbosch. In 1517-1518 betaalde hij het verschuldigde 'ante obitum' (bedrag voor de dood) aan deze broederschap. Ook werd hij een van de gouverneurs over de jonge Karel V met wie hij een goede band opbouwde. In 1521 overleed zijn tweede vrouw, Claudia van Chalon. In datzelfde jaar, was Hendrik III betrokken bij het beleg van de Franse stad Mousson. Ook was hij het die namens Karel V Lyon innam Tussen 1522 en 1530 verbleef hij als raadsman en opperkamerheer van Karel aan diens hof in Spanje, de hoogste functie aan het hof. In 1524 trouwde hij op aanbeveling van Karel met de zestienjarige Mencía de Mendoza, die als dochter van Rodrigo de Mendoza uit een van de rijkste en aanzienlijkste geslachten van Spanje stamde. Ook nam hij deel aan een veldtocht tegen de Ottomaanse sultan Süleyman I. Hij stierf in 1538 en werd in de Grote Kerk in Breda begraven. Hendrik is driemaal in het huwelijk getreden. In 1503 huwde hij met Françoise Louise, hertogin van Savoye. In 1515 huwde hij met Claudia van Chalon. Uit dit huwelijk is een zoon geboren: René van Chalon, prins van Oranje. In 1524 huwde hij met Mencía de Mendoza, markiezin van Cenette. Hendrik III van Nassau had een buitenechtelijke dochter, genaamd **(7)** Kunzel Dietz, met ene Christina. Kunzel, zij was een voorouder van de bekende Duitse dichter Johann Wolfgang von Goethe. Daarnaast had hij een aantal bastaardkinderen, **(8)** Alexis van Nassau-Corroy, Alexis was een zoon van Hendrik III en Elisabeth Claire van Rosenbach, dochter van de gouverneur van het kasteel van Vianden. Hij werd de stamvader van de tak Nassau-Corroy. (**(9)** Elisabeth en **(10)** Lodewijk Philips.

.

René van Chalon leefde van 1519 tot 1544 en was ook bekend als Renatus van Chalon, Hij was een prins van Oranje en stadhouder van Holland, Zeeland, Utrecht en Gelre. René werd geboren in Breda, als enige zoon van graaf Hendrik III van Nassau-Breda en Claudia van Chalon. Claudia's broer, Philibert van Chalon, was de laatste prins van Oranje uit het huis Chalon. René van

Chalon verkreeg de titel Prins van Oranje doordat hij in 1530 het prinsdom Orange erfde van zijn oom Philibert van Chalon, op voorwaarde dat hij de naam en het wapen van de familie Chalon-Oranje zou gebruiken. De geschiedenis kent hem daarom als René van Chalon in plaats van als 'René van Nassau-Breda'. René van Chalon trouwde op 20 augustus 1540 in Bar-le-Duc met de 18-jarige Anna van Lotharingen. Hij werd datzelfde jaar tot ridder geslagen in het Gulden Vlies. Het echtpaar kreeg slechts één kind, een dochter genaamd Maria, die slechts drie weken leefde en werd begraven in de Grote Kerk in Breda. Daarnaast had René wel een bastaardzoon van een onbekende vrouw in 1540: (**11**) Palamedes werd op 21 september 1546 door de voogden van Willem van Oranje beleend met een jaarrente van 1500 pond die hem door zijn vader René zijn vermaakt. René was slechts 25 jaar oud toen hij stierf, maar hij zorgde voor een historische en onmisbare schakel die het huis van Nassau tot stadhouder van de Nederlanden bracht. In 1544 nam René deel aan het beleg van St. Dizier in dienst van keizer Karel V. Hij raakte dodelijk gewond in de strijd en stierf met de keizer aan zijn zijde. René werd begraven in de Grote Kerk in Breda, vlak bij de rustplaats van zijn dochtertje. René van Chalon had het prinsdom Orange geërfd van zijn oom van moederskant, die het laatste mannelijke lid van het huis van Chalon was geweest. Net als zijn oom had René geen kinderen meer en in zijn testament liet hij al zijn landbezittingen, inclusief het prinsdom, na aan zijn neef van vaderskant, Willem van Nassau-Dillenburg. Zo kwamen de landgoederen van de broer van Renés moeder in handen van de broer van Renés vader, en kwam Willem de Zwijger in het bezit van het prinsdom, ondanks het feit dat hij geen enkele band had met het oorspronkelijke Huis van Oranje. De enige voorwaarde die René stelde, was dat zijn erfgenaam, Willem, een katholieke opvoeding zou volgen. Willems vader - de oom van René - stemde namens zijn minderjarige zoon in en de opvolging werd bekrachtigd door de keizer, die de heer was over de meeste bezittingen van René. Willem de Zwijger voegde de naam Oranje toe aan zijn eigen vaderlijke waardigheden en werd zo in 1544 de stichter van het Huis Oranje-Nassau. Het prinsdom Oranje was via de vrouwelijke lijn al van de eerste Oranjedynastie overgegaan op de families Les Baux en vervolgens op die van Chalon. Het ging nu over op een familie die in geen enkel bloedver-wantschap afstamde van één van de voorgaande families.

Stadhouder Willem I, die leefde van 1533 tot 1584, was ook bekend als Willem de Zwijger en hij was de eerste die zichzelf baron van Breda noemde. Willem

van Oranje had vier wettelijke huwelijken: met Anna van Buren, Anna van Saksen, Charlotte de Bourbon en Louise de Coligny. Vanuit deze huwelijken kwamen meerdere kinderen voort, waaronder Filips Willem, Maria, Anna, Maurits, Emilia, Louise Julia-na, Elisabeth en Catharina Belgica. Willem van Oranje had één bekende buitenechtelijke zoon, **(12)** Justinus van Nassau. Deze zoon werd in 1559 geboren uit een relatie met Eva Elincx, de dochter van de burgemeester van Emmerik. Willem erkende Justinus en liet hem opvoeden aan het hof. Justinus bekleedde later belangrijke militaire functies en speelde een actieve rol in de Opstand der Nederlanden en was gouverneur van Breda van 1601 tot 1625. Willem had een relatie met Anneke Cools uit hun samenzijn werd **(13)** Hendrik Goudt geboren en ook kreeg Willem een buitenechtelijk kind **(14)** door een samenzijn met Anna van Saksen zijn tweede echtgenote. Uit het huwelijk van Willem van Oranje en Anna van Saksen dat plaatsvond op 24 augustus 1563 in Leipzig. Anna van Saksen was de dochter van de keurvorst van Saksen en werd door Willem van Oranje gezien als een geschikte en vermogende huwelijkspartner. Uit dat huwelijk zijn vijf kinderen geboren: Anna in 1563, een zoon die Maurits heette en jong is overleden, een tweede zoon die ook Maurits heette , geboren in 1567-1625, en Emilia geboren in 1569.Was Willem overspelig, dat was Anna van Saksen, de 2e echtgenote van Willem I van Oranje ook. Die dook met de advocaat Jan Rubens, de vader van de beroemde schilder Rubens in bed in bed en uit dat liefdesspel werd in 1571 **(15)** Christine van Dietz geboren. Ach dat buiten-echtelijke kind moest ook een naam hebben. In 1580 was Willem van Oranje vogelvrij verklaard door de Spaanse koning Filips II. Dit omdat hij de koning had laten weten het niet eens te zien met de onderdrukking van de ketters, de protestanten. Op 10 juli 1584 werd Willem van Oranje in Delft met drie kogels om het leven gebracht door Balthasar Gerards. In de ogen van Gerards was Willem van Oranje een verrader omdat hij zich het lot aantrok van de protestanten die zich verzetten tegen de Spaanse overheersing van Nederland.

Willem van Nassau of **Willem van Nassau-LaLecq** werd in Groenlo geboren in 1601, hij was de oudste bastaardzoon van stadhouder Maurits van Oranje en zijn maîtresse Margaretha van Mechelen. Willem was militair in het Staatse leger van 1620 tot zijn dood in 1627. Hij was heer van de Lek. De buitenech-telijke kinderen van Maurits en Margaretha werden erkend en van goederen en een adellijke titel voorzien (Nassau-LaLecq). Willem kreeg de titel 'Des Heiligen Roomsen Rijksgraaf van Nassau'. Na 1625 werd dit 'Heer van de

Lek' waardoor hij meestal Willem LaLecq genoemd werd. De goederen, die prins Maurits bij zijn overlijden naliet aan zijn zoon waren aanzienlijk. Willem kreeg de heerlijkheid van de Lek als leengoed aan hem en zijn erfgenamen met de visserijen en platen in de Lek en in de Merwede. Zijn broer Lodewijk van Nassau kreeg de heerlijkheden Beverweerd en Odijk en de daarbij behorende titel 'Heer van Beverweerd en Odijk'. Vanaf zijn 19e levensjaar diende Willem in het leger in de oorlog tegen de Spanjaarden tijdens de Tachtigjarige Oorlog. Als hij 24 jaar oud is ontvangt hij de functie van luitenant-admiraal van Holland en West-Friesland. Hij is dan plaatsvervanger van de stadhouder Frederik Hendrik, de Stedendwinger. In 1625 neemt hij als leider van een vloot Nederlandse schepen deel aan de door de Engelsen georganiseerde aanval op Cádiz, die door wanbeleid op een compleet fiasco uitdraait. In de zomer van 1627 is hij als militair aanwezig bij het Beleg van Grol. Op 4 april 1627, trouwt Willem in Sluis met Anna van der Noot, Vrouwe van Hoogwoud en Aartswoud. Zij was een dochter van Carel van der Noot heer van Hoogwoude en Gouverneur van Sluis en Anna van Manmaker. Met Anna had Willem geen kinderen, wel had hij een buitenechtelijke relatie met een andere vrouw, Barbara Augustinus Cocx. Zij kregen een zoon: **(16)** Willem Jonker van Nassau. Op 18 augustus 1627, niet lang voor het einde van de strijd wordt Willem, die met de Franse troepen aan het front mee vecht, '*met een koeghel van de wallen door de slaep van het hooft geschooten, een wonde die hem de doodt aenbraght*'. Hij sterft ter plaatse op 26-jarige leeftijd. Zijn broer Lodewijk erft de heerlijkheid van de Lek. De predikant, dichter, vertaler en (kerk)historicus Jacobus Revius uit Deventer dichtte op de doot van jonckheer Willem van Nassau: * O Vaderlant, mijn doot wilt langer niet beclagen, *Nadien ick heb erlangt mijn alderhoochsten wins: *De siele was voor God, het lichaam voor den Prins, *Dees beyde heb ick beyds oock willich opgedragen.

Maurits van Oranje-Nassau, werd geboren in Dillenburg op 14 november 1567 hij was prins van Oranje, graaf van Nassau, stadhouder en legeraanvoerder van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. Toen hij in 1618 de titel prins van Oranje erfde van zijn halfbroer Filips Willem, werd hij Maurits van Nassau genoemd. Als kapitein-generaal voerde hij het leger aan tegen Spanje. Gedurende de tien Jaren van 1588 tot 1598 behaalde hij onder het politieke leiderschap van de landsadvocaat Johan van Oldenbarnevelt vele overwinningen. Het was een keerpunt in de oorlog en de Spanjaarden werden uit het noor-

den en oosten van de Republiek verdreven. Op militair gebied was dit succes mede te danken aan de hervormingen die Maurits samen met de Friese stadhouder Willem Lodewijk in het leger doorvoerde. De goede samenwerking met Oldenbarnevelt kreeg een deuk toen Maurits tijdens een expeditie op een Spaans leger stuitte: de Slag bij Nieuwpoort. Tijdens het Twaalfjarig Bestand brak er een religieus conflict uit in de Republiek en koos Maurits de kant van de orthodoxe calvinisten, de zogenoemde Gomaristen, waarmee hij recht tegenover Oldenbarnevelt kwam te staan, met uiteindelijk een machtsovername en de onthoofding van de landsadvocaat tot gevolg. De jaren erna ging het land zowel op bestuurlijk als op militair gebied achteruit. Maurits heeft altijd geweigerd te trouwen, wel had hij vanaf de jaren 90 tot aan zijn dood een relatie met Margaretha van Mechelen. Hij wilde niet trouwen met Margaretha om de mogelijkheid open te houden van een huwelijk met iemand anders, dat in dynastiek opzicht meer voordeel op zou leveren. Tussendoor had hij ook contact met andere vrouwen en daar werd in het land met schande over gesproken. Het is bekend dat Maurits naast Margaretha relaties had met Anna van de Kelder, Cornelia Jacobs, Jobghen van Alphen, Ursula de Rijck en Deliana de Backer. Al zijn kinderen waren dus buitenechtelijk en in 1601 werd **(17)** de zoon Willem LaLecq geboren, **(18)** in 1602 de zoon Lodewijk van Nassau, **(19)** in 1604 de zoon Maurits van Nassau, alle drie zonen waarvan de moeder Margaretha van Mechelen was. **(20)** In 1611 werd de dochter Elisabeth van Nassau geboren en de moeder was Ursula de Rijck. **(21)** Rond 1612 werd de zoon Carel van Nassau geboren uit de moeder Jonghen Arendsdochter van Alphen. Rond 1614 werd de dochter **(22)** Anna van Nassau geboren met als moeder Cornelia Jacobs-dochter. Rond 1616 werd de zoon **(23)** Carel Maurits van Nassau geboren uit de moeder Anna van de Kelder. Rond 1620 werd dochter **(24)** Eleonora van Nassau geboren met als moeder Deliana de Backer. Op 23 april 1625 stierf Maurits door onbekende oorzaak in Den Haag.

Carel van Nassau wordt rond 1612 geboren als bastaardzoon van Prins Maurits en Jobghen van Alpen Arentsdochter. Rond de leeftijd van tien jaar ging Carel met andere kinderen uit bekende families naar de kostschool van Jean de la Laing te Rijnsburg en leerde daar onder andere dansen en schermen. Hij trok nog voor de dood van zijn vader in bij de Waalse predikant R. J. de Nerée op het Rapenburg te Leiden, 'De Zwarte Leeuw' bij de academie. Hier werd hij

als 13-jarige student ingeschreven. Vanaf 7 mei 1626 woonde Carel bij Dr. E. Schrevelius, buitengewoon hoogleraar te Leiden. De voogd van alle natuurlijk kinderen van Prins Maurits, Mr. Louis Kinschot, haalde op 2 juni 1626 Carel op uit Emmerink waar hij om onbekender redenen heen was gevlucht. Het toezicht op Carel werd verscherpt en een zekere Bernard wordt tot zijn pedagoog aangesteld. Carel leidde het leven van een edelman hetgeen wat uit zijn opleiding en aankopen wel bleek. In 1628 liep Carel wederom weg, ditmaal naar Arnhem maar wordt drie dagen later door zijn voogd teruggehaald. Carel kreeg uit de erfenis van zijn vader jaarlijks vierduizend gulden maar gaf veel meer uit, hetgeen uit zijn schuldbekentenissen van 1631, 1632, 1634, 1636 duidelijk werd. In 1630 trouwt hij als achttienjarige, zonder de meerderjarigheid bereikt te hebben en zonder de toestemming van zijn voogd, met Margaretha van Bodeghem. In 1631 neemt Carel dienst in het Staatse leger. In 1636 benoemt hij zijn moeder en zijn stiefvader, de Haagse herbergier, Hans Romer tot universeel erfgenaam. Carel sneuvelt op 28 maart 1637 bij Porto Calvo in Brazilië.

De Slavenhandel, nu ik toch al over Brazilië heb, dat was in de 17e eeuw een kolonie van Portugal, maar de jonge Nederlandse republiek rook daar een kans. De eerste Nederlandse poging om vaste voet op Braziliaans grondgebied te zetten liep mis. Wanneer de mannen van Olivier van Noort in 1599 te Rio de Janeiro aanleggen, worden zij met kanonvuur uit de baai verdreven. Piet Heyn probeert de Braziliaanse hoofdstad Salvador de Bahia te veroveren, dat mislukt ook, maar als hij in 1629 een tweede poging onderneemt in Pernambuco, in noordoost Brazilië, lukt het de Hollanders wel aan land te komen. Op gezag van de Heren 19, het bestuur van de West-Indische Compagnie waar het Huis van Oranje-Nassau als leverancier van de stadhouder een forse vinger in de pap heeft, wordt Johan Maurits aangesteld als gouverneur van Nieuw Holland, zoals de nieuwe kolonie wordt gedoopt. Nadat hij in 1637 Porto Calvo inneemt, met een slag waarbij Carel van Nassau, een bastaardzoon van stadhouder prins Maurits, het leven laat, begint de Duitse graaf een ware Duitse razernij en weet hij de Portugezen ver terug te drijven. Als hij in Porto Calvo voet aan de grond zet, is Maurits stomverbaasd wanneer meer dan duizend Tapoeia-indianen hem juichend ontvangen en zich als vrijwilliger bij diens leger aanbieden – overigens vooral met de bedoeling ten strijde te trekken tegen hun aartsvijanden, de Tupi's Tapoeia koning Nandwie wordt in het Hollandse kamp gemakshalve aangeduid als 'Jan de Wy'.

Aan zijn indiaanse bondgenoten biedt Maurits – zijn bijnaam is ‘Broeder der Indianen’- een bestaan vrij van slavernij aan. Zo niet aan de Afrikaanse slaven, die hij hard nodig heeft voor zijn ambitieuze plannen. De kersvers gearriveerde gouverneur vaardigt strafexpedities uit naar de gemeenschappen van zwarte slaven in de binnenlanden, diep in het woud verborgen enclaves van weggelopen slaven, die hij als een grote bedreiging ziet en op wiens aanbod om een pakt te sluiten hij dan ook niet ingaat. In 1637, zijn eerste jaar in Brazilië, laat Maurits 1580 slaven overkomen uit Elmira in de bocht van Guinee. Deze sterven massaal, waarna Maurits zijn oog laat vallen op de slavenmarkten van Angola, waar Spanje jaarlijks 15000 slaven betrekt voor haar zilvermijnen van Peru en Mexico. Luanda valt inderdaad in zijn handen en daarna vertrekken er op gezag van Johan Maurits van daaruit 23.000 slaven naar de suikerplantages in Hollands Brazilië. Vanuit Brazilië stuurt Maurits in 1641 een oorlogsvloot onder leiding van Cornelius Jol naar São Tomé en Angola om de slavenhandel tussen Afrika en Brazilië geheel te controleren. Zeven jaar lang is de slavenhandel tussen Afrika en Brazilië volledig in Nederlandse handen. Het huis van Oranje-Nassau deelt rijkelijk mee in de vorstelijke recettes. Zowel Willem III, IV en V, hadden als stadhouders belangrijke politieke functies en hun 'koloniaal profijt' maakt de helft uit van de inkomsten van de stadhouders in genoemde periode. Het gaat om een eerste schatting over de periode van 1675 tot 1770. Het bedrag, 545 miljoen euro, is omgerekend naar hedendaagse prijzen, maar het betekent wel dat Oranje-Nassau behoorlijk aan de handel in slaven heeft verdiend.

Frederik Hendrik van Oranje, geboren op 29 januari 1584 in Delft, was een zoon van Willem van Oranje en Louise de Coligny. Hij was stadhouder, kapitein-generaal en admiraal-generaal van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. Vanwege zijn succesvolle belegeringen van steden kreeg hij de bijnaam ‘Stedendwinger’. Hij was graaf van Nassau, stadhouder, kapitein-generaal en admiraal-generaal van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. Vanwege zijn succesvolle belegeringen kreeg hij de bijnaam 'stedendwinger'. Stadhouder Frederik Hendrik had buitenechtelijke kinderen, ook al trouwde hij uiteindelijk met Amalia van Solms. Hij was een tijd ongetrouwd en had relaties met verschillende vrouwen, waaruit kinderen werden geboren. Zijn halfbroer Maurits, die zelf ook buitenechtelijke kinderen had, drong er bij Frederik Hendrik op aan om te trouwen om de dynastie voort te zetten, wat uiteindelijk gebeurde met Amalia van Solms. Op 4 april 1625 trouwde Frede-

rik Hendrik met Amalia van Solms en ze hadden negen kinderen, maar slechts vijf van hen werden volwassen: Willem II, Louise Henriëtte, Isabella Charlotte, Albertine Agnes en Henriëtte Catharina. Hun oudste zoon, Willem II, volgde zijn vader op als stadhouder. Louise Henriëtte trouwde met de keurvorst van Brandenburg, en Albertine Agnes met de Friese stadhouder, Willem Frederik van Nassau-Dietz, uit wie het huidige koningshuis stamt. Frederik Hendriks buitenechtelijke zoon (**25**) Frederik van Nassau-Zuylestein, waarvan de moeder Margaretha Catharina Bruyns was, speelde later een rol in de geschiedenis, onder andere als commandeur van Buren. Henriëtte Catharina verloofde zich op vijfjarige leeftijd met de toen negenjarige graaf Enno Lodewijk van Oost-Friesland. Zij verbrak de verbintenis toen zij zeventien jaar oud was. Omdat Maurits altijd vrijgezel is gebleven, zette hij zijn halfbroer ter wille van de voortzetting van de dynastie onder druk om meteen te trouwen. Zou hij weigeren, dan zou hij niet zijn erfgenaam worden. De Duitse Amalia van Solms kwam daarop in beeld, een dochter van een volle neef en met wie hij sinds omstreeks 1622 een amoureuze relatie onderhield. Het huwelijk werd vliegensvlug geregeld. Op 23 maart keerde Frederik Hendrik in 's-Gravenhage terug op verzoek van Maurits. Zes dagen later vroeg hij de Staten-Generaal toestemming om Amalia te mogen trouwen, die hem dezelfde dag verleend werd. Frederik Hendrik en Amalia trouwden op 4 april 1625. Maurits stierf op 23 april 1625 en op de dag van diens overlijden werd Frederik Hendrik door de Staten-Generaal benoemd tot kapitein-generaal van het Staatse leger en admiraal-generaal van de vloot.. Voordat jonker Frederik in 1640 door zijn vader wordt beleend met het kasteel voert hij de titel commandeur van Buren. Zijn opvoeding staat onder toezicht van Con-stantijn Huygens, secretaris van de stadhouder, en door diens toedoen wordt Frederik op tienjarige leeftijd naar Parijs gestuurd om daar onder meer Frans, Latijn, paardrijden, schermen en de kneepjes van het militaire vak te leren. Jonker Frederik stuurt Huygens brieven waarin hij zich vaak beklaagt: Parijs bevalt hem niet, het is er vies en hij heeft permanent geldgebrek. Geregeld verzoekt hij Huygens zijn opleiding te mogen staken, het duurt hem te lang, de studie valt hem zwaar; zelfs na een verblijf van drie jaar heeft hij er niet veel van opgestoken, zo zegt hij zelf. Ook staat Huygens in nauw contact met Frederiks Parijse leermeesters en houdt hij de stadhouder op de hoogte over de vorderingen van zijn bastaardzoon. Pierre van Chalas is één van zijn leraren en Constantijn Huygens wil hem ontslaan. Op 29 januari 1638 ontvangt Constantijn Huygens uit Parijs een noodkreet van de 14-jarige commandeur van

Buren over zijn lievelingsleraar: ‘Neem hem niet van me af, ik hou van hem, wat heeft het voor zin hem te ontslaan zo vlak voor mijn vertrek!’ Twee maanden later dankt Frederik Huijgens voor de bevrijding uit zijn opleiding en hij belooft Huygens’ groeten over te brengen aan de Franse koning, diens broer en Richelieu. Hij vertrekt met zijn leermeester Pierre van Chalas naar Italië, waarna hij nog naar Orange en La Rochelle reist, vermoedelijk als onderdeel van een kleine grand tour. Teruggekomen in Parijs, vlak voor zijn definitieve terugkeer naar de Republiek, schrijft hij begin januari 1639 Huygens nog één keer: diens inspanningen hebben zijn jarenlange verblijf in Parijs dragelijk gemaakt, maar hij kan niet wachten om de stad te verlaten. Hierna eindigt Huygens bemoeienis met zijn pupil. Frederik van Nassau huwde op 27 oktober 1648 in Den Haag met de 21-jarige Mary Killigrew, dochter van sir William Killigrew, een gunsteling van Karel I en Karel II van Engeland. Zij krijgen twee zonen en één dochter, met name: Willem Hendrik van Nassau-Zuylestein, geboren in 1649, Hendrik van Nassau-Zuylestein, geboren na 1649 en Maria van Nassau, geboren in april 1656. Frederik Hendrik van Nassau-Zuylestein, ook bekend als Frederik Hendrik van Oranje, overleed op 14 maart 1647 in Den Haag. De doodsoorzaak was een beroerte, ook wel een herseninfarct genoemd. Hij was toen 63 jaar oud. Hij was stadhouder, kapitein-generaal en admiraal-generaal van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. Op de dag van diens overlijden werd Frederik Hendrik door de Staten-Generaal benoemd tot kapitein-generaal van het Staatse leger en admiraal-generaal van de vloot. Frederik is de voorvader van de in Engeland woonachtige Pamela, Janet en Julie Nassau, de enige nog in leven zijnde afstammelingen in mannelijke lijn van Willem van Oranje die de naam Nassau dragen.

De relatief onbekende **Stadhouder Willem II van Oranje**, die leefde van 1626 tot 1650 was de oudste zoon van stadhouder Frederik Hendrik van Oranje en Amalia van Solms-Braunfels. De jonge Willem groeide op in grote weelde, iets waar zijn ouders veel waarde aan hechtten. Op zijn derde werd hij benoemd tot generaal van de ruiterij en op 12-jarige leeftijd trad hij toe tot de Raad van State. Hij is de eerste zoon van stadhouder Frederik Hendrik en kleinzoon van Willem van Oranje, die hij overigens nooit heeft gekend. Hij trouwde al op veertienjarige leeftijd en was drie jaar stadhouder. De jonge Willem groeide op in grote weelde, iets waar zijn ouders veel waarde aan hechtten. Op zijn derde werd hij benoemd tot generaal van de ruiterij en op

12-jarige leeftijd trad hij toe tot de Raad van State. Omdat zijn ouders het aanzien van de familie wilde versterken, huwelijkten ze al hun kinderen uit aan vooraanstaande vorstenhuizen. Zo werd Willem op 14-jarige leeftijd uitgehuwelijkt aan de 9-jarige Maria Stuart, de oudste dochter van de Engelse koning Karel V. Dit huwelijk werd niet echt een succes. In 1646 wordt een buitenechtelijk (**26**) zoon van Willem II geboren en er wordt beweerd dat Willem II dit kind bij mejuffrouw Bruinier verwekte. Toen Frederik Hendrik in 1647 overleed, werd Willem op 21-jarige leeftijd stadhouder van Holland, Zeeland, Utrecht, Overijssel, Gelderland, Groningen en Drenthe. Hij wilde net als zijn opa en vader de zuidelijke Nederlanden veroveren. Die mogelijkheid kreeg hij echter niet, nadat de Vrede van Münster werd gesloten, het eind van de Tachtigjarige Oorlog. De vrede was voor Willem II ongunstig. Aangezien hij legeraanvoerder was raakte hij zou dus een deel van zijn macht kwijt. Ook kwam er door de vrede minder oorlogsbuit binnen en dus raakte de familie een groot deel van de inkomsten kwijt. De Staten-Generaal zat na de Tachtigjarige Oorlog met een enorme schuld en wilde het leger ontbinden. Willem II werkte daar echter niet aan mee. Hij probeerde drie keer een staatsgreep te plegen, wat mislukte, maar zijn onderhandelingspositie wel verstevigde. Tijdens deze onderhandelingen werd hij echter ziek en overleed hij op 24-jarige leeftijd vrij plotseling aan de pokken. Volgens sommigen zou hij zijn vergiftigd. Acht dagen na zijn dood werd Willem III geboren en het eerste stadhouderloze tijdperk brak aan.

Koning-stadhouder Willem III van Oranje ofwel de Redder van de Republiek. Willem III van Oranje was stadhouder in de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden en koning van Engeland. Hij was de laatste stadhouder met Willem van Oranje als stamvader. Willem III werd in 1650 geboren als zoon van stadhouder Willem II en Maria Stuart. Hij werd geboren op een moment dat iedereen in de rouw was, omdat zijn vader net acht dagen eerder was overleden. In de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden begon na de dood van Willem II het zogenaamde stadhouderloze tijdperk. In de Acte van Seclusie van 1654, een initiatief van raadspensionaris Johan de Witt werd bovendien vastgesteld dat er nooit meer een Oranjetelg tot stadhouder zou worden benoemd. Nadat Willem II een paar staatsgrepen had beraamd, hadden de oranjes niet zo’n hele goed naam meer bij de edelen. Het zag er dus naar uit dat Willem III bepaald geen majestueus leven voor de boeg had. Willem werd opgevoed door zijn moeder Maria Stuart en zijn oma Amalia van Solms.

Deze vrouwen waren het voortdurend oneens over de opvoeding en maakten veel ruzie. Toen Willem tien was overleed zijn moeder echter tijdens een bezoek aan Engeland en was Amalia alleen verantwoordelijk voor de opvoeding van haar kleinzoon. Zij liet dit over aan een gouvernante, een dominee en een gouverneur. Op zijn zestiende werd Willem overgedragen aan de Staten van Holland en werd hij Kind van de Staat, zodat de edelen hem konden opvoeden. Hij kreeg daarbij onder meer staatskunde van Johan de Witt. Het jaar 1672 staat in Nederland bekend als het rampjaar. Reddeloos, radeloos, redeloos. In dit jaar werd de Republiek aangevallen door Frankrijk, Engeland, Keulen en Münster. De aanvallers waren katholiek en er was hen veel aan gelegen om de protestantse Republiek te onderwerpen. Bovendien stond de Republiek er beroerd voor: het leger was verzwakt, de vestingen in verval geraakt en de grachten dichtgegroeid. Vooral de Franse legers onder leiding van Zonnekoning Lodewijk XIV trokken ver op naar Holland. Mensen waren dusdanig in paniek dat velen van mening waren dat alleen een lid van Oranje-Nassau de republiek, in navolging van Willem van Oranje, kon redden. Dit was tegen het zere been van Johan de Witt, die daar samen met zijn broer Cornelis een hoge prijs voor moest betalen. De gebroeders de Witt werden op 20 augustus 1672 gelyncht door een woedende menigte. Uiteindelijk gaven de regenten met lichte tegenzin de macht weer aan Willem III, die zonder enige militaire ervaring de Republiek moest gaan redden. En dat deed hij met succes. Onder meer dankzij een belangrijke overwinning tegen Engeland van Michiel de Ruyter. Het was weer veilig en Willem III werd beschouwd als de redder van de Republiek. Om zijn macht veilig te stellen stelde Willem III op allerlei posities regenten aan die hem gunstig gestemd waren en vrienden kregen bevoorrechte posities. Deze manier van politiek bedrijven zou hij zijn hele leven volhouden. Vijf jaar na zijn overwinning trouwde Willem III op 27-jarige leeftijd met de 15-jarige Maria Stuart II, het nichtje van de Engelse koning. Beide staatsmannen hoopten met het huwelijk wat dichter bij elkaar te komen om de macht van Lodewijk XIV het hoofd te bieden. Het werd geen gelukkig huwelijk, onder meer omdat Maria Stuart veel last had van heimwee en een hofdame naast zich moest dulden die veel meer aandacht van hem kreeg: Elizabeth Hamilton. Ook kreeg ze twee miskramen. Ondanks dat Elizabeth Hamilton werd gezien als zijn maîtresse, wordt er soms aan getwijfeld of Willem III wel daadwerkelijk op vrouwen viel. Dit gerucht werd versterkt door zijn vriend Arnold Joost van Keppel, die er nogal vrouwelijke trekjes op na hield. Ook ontving hij regelmatig heren waarbij niet helemaal

duidelijk was waarom zij kwamen. Inmiddels denken historici dat deze geruchten ook werden aangewakkerd omdat hij, in tegenstelling tot de meeste heersers in die tijd, nogal introvert was en alleen met directe vrienden optrok. Veel mensen vonden hem een beetje mysterieus. Willem's aankomst in Brixham, Torbay op 5 november 1688In 1685 kwam Maria's vader in Engeland aan de macht; Jakobus II van Engeland. Een katholieke vorst die absolute macht nastreefde. Op dat moment was Maria zijn enige nazaat en dus troonopvolgster. In 1688 werd echter een zoon geboren die zijn vader kon opvolgen. De overwegend protestantse bevolking was bang dat deze troonopvolger, in tegenstelling tot Maria, katholiek werd opgevoed. Enkele edelen benaderden Willem III vervolgens met het verzoek of hij hen wilde helpen de katholieke Jacobus af te zetten. Het feit dat de Engelse koning katholiek was, kwam ook Willem III heel slecht uit. Hij vreesde dat de koning zou gaan samenspannen met het katholieke Frankrijk. Daarom stak hij in 1688 met 250 schepen het Kanaal over om de Engelse koning te verjagen. Deze vluchtte zonder veel bloedvergieten naar Frankrijk en Willem en Maria werden gekroond als koning en koningin William en Mary in wat de Glorieuze Revolutie wordt genoemd. In 1690 bereidde de verdreven Jacobus een slag voor via Ierland. Deze slag bij de Boyne verloor hij en wordt nog altijd herdacht door de protestantse Ieren die elk jaar op 12 juli Oranje-marsen houden. Rond de jaarwisseling van 1694 en 1695 overleed Maria Stuart zeer plotseling op 32-jarige leeftijd. Willem werd in 1674 eigenaar van Paleis het Loo in Apeldoorn. Dit paleis lag midden in de bossen en dat kwam hem goed uit, omdat hij erg van jagen hield. Hij zorgde ervoor dat het paleis werd verfraaid en bouwde er een prachtige tuin omheen, die moest kunnen wedijveren met het paleis van Versailles. Hij bracht veel tijd door op het Loo vanwege de jacht. Dodelijke val van Willem III van zijn paard. Dit zou hem in 1702 fataal worden. Toen zijn paard struikelde en hij eraf viel, brak Willem zijn sleutelbeen. Toen daarbij complicaties optraden stierf hij op 51-jarige leeftijd aan longontsteking. Zonder erfgenamen. Ondanks dat hij grote successen had geboekt, was hij niet zo populair en waren veel mensen opgelucht toen hij stierf. Willem had geen broers en zussen en geen kinderen, dus de troonsopvolging moest verder van huis gezocht worden. In Engeland werd hij opgevolgd door Anna, de zus van Maria. In de Republiek werd van de gelegenheid gebruik gemaakt om het tweede stadhouderloze tijdperk in te luiden. De erfenis werd een groter probleem. Willem III had Johan Willem Friso, een nazaat van Jan de Oude, de broer van Willem van Oranje, aange-

steld als erfprins, maar zijn voorganger en opa, Frederik Hendrik had bepaald dat zijn fortuin bij geen mannelijke erfopvolger zou overgaan op de familie van zijn oudste dochter Henriëtte. Na jaren kibbelen werd de erfenis uiteindelijk verdeeld. In 1747 werd er overigens toch weer een erfstadhouder aangesteld; Willem IV, de zoon van Johan Willem Friso die ook weer een afstammeling was van Willem van Oranje.

Willem Hendrik van Oranje ofwel Willem van Oranje of Stadhouder Willem III. Willem van Oranje, werd ook wel Willem de Zwijger genoemd. Hij was stadhouder van Holland, Zeeland en Utrecht en leider van de opstand tegen de Spaanse machthebbers in de zestiende eeuw. Hij staat ook wel bekend als de 'Vader des Vaderlands'. Willem van Nassau werd in 1533 geboren als oudste zoon van Willem de Rijke en Juliana van Stolberg. Hij groeide op Slot Dillenburg op, dat ligt tussen Keulen Frankfurt in een tijd dat het lutheranisme net opkwam als tegenhanger van het katholieke geloof. De ouders voedden de jonge Willem protestants op. Over de vroege jeugd van Willem is vrij weinig bekend, maar zijn leven kreeg onverwacht een wending toen in 1544 zijn neef René van Chalon dodelijk werd getroffen door een kogel. Deze graaf van Nassau en prins van Oranje had zelf geen erfgenamen en liet zijn volledige erfenis na aan zijn neefje Willem. Om voor de erfenis in aanmerking te komen moest Willem echter wel katholiek worden opgevoed. Zijn vader stemde daarmee in en Willem vertrok vervolgens op zijn elfde naar de Nederlanden, om daar een katholieke opvoeding te krijgen. Eerst in Breda en daarna in Brussel aan het hof van Maria van Hongarije. Op die manier veranderde Willem van een onbeduidend protestants jongetje tot een vermogende, katholieke, prins van Oranje. In 1551 trouwde de achttienjarige Willem met de even oude Anna van Buren, ook wel Anna van Egmond genoemd. Dankzij haar groeide zijn vermogen verder en werd hij een edelman met veel aanzien. Door zijn huwelijk was Willem nu prins van Oranje, graaf van Nassau, Katzenelnbogen, Vianden, Buren, Lingen en Leerdam, markies van Veere en Bergen op Zoom en baron van Breda, IJsselstein, Diest en Cuyk. Het was al met al een hele mondvol en hun huwelijk was goed, zo blijkt uit brieven die de twee elkaar schreven. De Nederlanden werden op dat moment bestuurd door keizer Karel V. In 1555 gaf deze het bestuur over aan zijn zoon Filips II. Willem bekleedde onder Karel V en Filips II belangrijke functies. Hij was legeraanvoerder, in 1556 werd hij benoemd tot ridder in de Orde van het Gulden Vlies en in 1559 werd hij stadhouder van Holland, Zeeland en Utrecht. De band tussen Filips

II en Willem verslechterde na enige tijd, onder meer doordat Filips II niet zo'n goede band had met de adel en behoorlijk streng optrad tegen de protestanten. In 1558 werd Willem getroffen door een persoonlijk drama; zijn vrouw Anna, die hij liefdevol Tanneke noemt, overlijdt op 24 maart 1558, op vijfentwintigjarige leeftijd aan tuberculose, een ziekte die destijds veel voorkwam. Tanneke had hem tegen die tijd drie kinderen geschonken, naast een vroeg overleden kind nog twee kinderen: Philips Willem en Maria. Willem zocht na haar overlijden troost bij Eva Elinck, de dochter van een burgemeester uit Emmerik en van haar kreeg hij een buitenechtelijke zoon die in 1559 werd geboren en dat was (**27**) Justinus van Nassau. Willem erkende Justinus en liet hem opvoeden aan het hof. Tijdens de Tachtigjarige Oorlog was Justinus officier en vervulde hij diplomatieke opdrachten. Van 1601 tot 1625 was hij gouverneur van Breda. Drie jaar na het overlijden van Tanneke trouwde Willem met Anna van Saksen. Dit was puur een politiek huwelijk, omdat Van Saksen onder voogdij stond van twee machtige Duitse vorsten. Willem hoopte dat deze vorsten hem vanwege het huwelijk zouden steunen om onafhankelijker te worden van koning Filips II. Omdat Anna protestants was, werd de verstands-houding tussen Willem en Filip nog slechter. Uit een relatie die Willem had met Anneke Cools werd een bastaardzoon geboren die (**28**) Hendrick Goudt als de familienaam van haar man Arent Goudt kreeg. Uiteindelijk vluchtte Willem naar zijn moeder in slot Dillenburg, om te ontkomen aan de godsdienstvervolging. Om de druk op Willem op te voeren werd kort nadat de prins het land uit was gevlucht zijn oudste zoon Filips-Willem uit Leuven ontvoerd en als gijzelaar vastgehouden aan het Spaanse hof. Hij zou daar zijn hele leven blijven en trouwde met de Franse prinses Eléonora de Bourbon. Toen deze oudste zoon van de Vader des Vaderlands in 1618 kinderloos stierf, erfde zijn halfbroer Maurits al zijn bezittingen, inclusief het prinsdom van Oranje. Het huwelijk tussen Willem en Anna van Saksen werd een drama, naar verluidt onder meer doordat Anna veel dronk en bij vlagen last had van hysterie. Willem en Anna kregen samen vijf kinderen: Filips Willem, Anna, Maurits, Emilia en een dochter genaamd Christi-na van Dietz, hoewel haar vaderschap door Willem I is betwist. Anna's dochter (**29**) Christina werd geboren in 1571, nadat Willem van Oranje haar al had verstoten en was buitenechtelijk. Willem had haar namelijk verstoten vanwege overspel met Jan Rubens. Kort nadat zij Willem een zoon had geschonken, Maurits van Oranje, vluchtte zij naar Keulen waar zij een verhouding begon met iemand anders. Dit was voor Willem aanleiding om een scheiding aan te

vragen. Dat was nogal moeilijk in die tijd, maar in 1571 werd de scheiding in het geheim toch uitgesproken door Calvinistische theologen. Intussen zat Willem nog altijd in Dillenburg, omdat hij in Nederlanden niet meer veilig was. Vanuit Dillenburg probeerde hij een leger op te bouwen waarmee hij de Spanjaarden te bestrijden. Hij kreeg daarbij hulp van zijn vier broers: Jan, Lodewijk, Adolf en Hendrik. Broer Adolf sneuvelde in 1568 bij de Slag van Heiligerlee, de eerste poging om Nederland binnen te vallen. De andere pogingen waren eveneens weinig succesvol. Broers Lodewijk en Hendrik sneuvelden eveneens in de strijd. In 1572 probeerde Willem het nog een keer nadat de Geuzen op 1 april Den Briel hadden ingenomen. Hij zou daarbij steun krijgen van verschillende Franse hugenoten, maar die werden op 24 augustus tijdens de Bartholomeüsnacht veelal vermoord. Doordat de steun uitbleef, moest Willem zich weer terugtrekken. Dit keer week hij uit naar Holland, waar de Geuzen wel stand hadden weten te houden. In 1574 werd Willem ernstig ziek. Precies op dat moment had de nieuwe Spaanse legeraanvoerder Luis de Requesens echter een beleg geslagen rond Leiden. Hoewel de Leidenaren hevig verzet boden, waren ze op den duur zo uitgehongerd dat ze bijna zwichtten voor de Spanjaarden. Dat zou vanwege de strategische ligging een drama zijn voor heel Holland. Daarop besloot de zieke Willem dat omliggende dijken moesten worden doorgestoken en sluizen moesten worden geopend om het land te laten overlopen en de Spaanse legers weg te jagen. Dit lukte pas drie maanden later. Op 3 oktober bevrijdden de Watergeuzen Leiden en gaven de uitgehongerde bevolking hutspot en zure haring, waar veel ondervoede inwoners overigens alsnog aan overleden. Voor hun heldenmoed werden de Leidenaren beloond met een eigen universiteit. Willem herstelde en trouwde in 1575 met zijn derde vrouw, Charlotte de Bourbon. Door dit huwelijk probeerde hij de banden met de Fransen te verstevigen, aangezien hij aan de Duitse vorsten weinig had gehad. Dit huwelijk was ook tamelijk gelukkig. Charlotte schonk Willem zes dochters. Louise Juliana in 1576, gehuwd met Frederik IV van de Palts. Elisabeth in1577, gehuwd met Hendrik de La Tour d'Auvergne. Catharina Belgica in 1578, gehuwd met Filips Lodewijk II van Hanau-Münzenberg. Charlotte Flandrinain in 1579, ongehuwd. Charlotte Brabantina in 1580, gehuwd met Claude de la Trémoille en als laatste Emilia Secunda Antwerpiana in 1581, gehuwd met Frederik Casimir van PaltsLandsberg. Ook verzorgde Charlotte zijn andere kinderen. Na de overwinning op de Spanjaarden bij Leiden, werd de roep om onafhankelijkheid steeds groter. In 1576 sloten alle Nederlandse gewesten zich bij elkaar aan via de Pacificatie

van Gent. Hierbij werd ook godsdienstvrijheid bedongen. De Nederlandse

van Gent. Hierbij werd ook godsdienstvrijheid bedongen. De Nederlandse eenheid leek een feit, Willem van Oranje was populairder dan ooit. Het lukte Willem van Oranje echter niet om de eenheid tussen noord en zuid te bewaren, vooral op het gebied van godsdienst bleken de verschillen te groot. In 1579 sloten de zuidelijke gewesten de Unie van Atrecht waarin zij aangaven dat ze in vrede met de Spanjaarden wilden leven. Dankzij Willem zijn broer Jan van Nassau kwam er vervolgens een Unie van Utrecht waarin de noordelijke gewesten en de grote steden in Brabant en Vlaanderen afspraken zich juist wél te verzetten tegen de Spaanse overheersers. Omdat Filips II Willem als een grote vijand zag, werd hij in 1580 vogelvrij verklaard en kwamen er 25.000 dukaten op zijn hoofd te staan. In 1582 raakte Willem gewond bij een aanslag in Antwerpen. Charlotte verzorgde hem, maar dat putte haar zo uit, dat ze een paar dagen nadat Willem weer was opgeknapt zelf op 36-jarige leeftijd overleed. Toen Filips II door de Noordelijke gewesten niet meer werd erkend als koning, moest er een nieuw staatshoofd komen. Dit werd de hertog van Anjou. Op aandringen van Willem van Oranje werd hij in 1581 door de Staten-Generaal aangesteld als soeverein 'vorst en heer der Nederlanden'. Hij bleek echter niet zo'n hele sterke en betrouwbare leider, waardoor Willem's populariteit een deuk op liep. De hertog overleed in 1584 en er werden onderhandelingen gestart om Willem tot graaf te benoemen. Na de dood van Charlotte trouwde Willem een jaar later met zijn vierde vrouw, Louise de Coligny. Dat zij Frans was, maakte Willem nog minder populair. Na de hertog van Anjou hadden mensen weinig vertrouwen meer in de Fransen. Op hun huwelijk in 1583 kwamen dan ook verschillende mensen uit protest niet opdagen. Kort na hun huwelijk baarde Louise een zoon, de latere stadhouder Frederik Hendrik. Op 10 juli 1584 werd Willem van Oranje net voor de lunch in het Prinsenhof in Delft aangesproken door een man die vroeg hem een paspoort te verschaffen. Willem zei dat hij eerst even ging eten en daarna tijd voor hem zou maken. De man bleef met enkele anderen staan wachten bij de trap. Toen Willem na het eten even stond te praten met iemand bij de trap dook de man weer op en vuurde drie kogels op Willem af. Die man was Balthasar Gerards. Twee kogels gingen dwars door Willems longen en maag, waardoor hij al vrij snel bezweek. Volgens de overlevering waren zijn laatste woorden: 'Heere Godt weest mijn siele ghenadich, ick ben seer gequetst, Heere Godt weest mijn siele, ende dit arme volck ghenadich.' Dit melodramatische en prachtig einde van een leven was verzonnen want recent onderzoek heeft aangetoond dat Willem van Oranje onmogelijk nog laatste woorden kon uitspre-

ken. Hij was namelijk op slag dood. Willem van Oranje werd begraven in de koninklijke grafkelder in de Nieuwe Kerk in Delft. Balthasar Gerards werd kort na de moord opgepakt, gemarteld en ter dood veroordeeld. Het vonnis werd op 13 juli 1584 voltrokken. Na Willems overlijden ging het bestuur over naar landsadvocaat Johan van Oldenbarnevelt.

Met de dood van **stadhouder Willem III** houdt zoals vermeld de mannelijke lijn van het Huis van Oranje-Nassau dus op met bestaan. Een vervelende situatie voor de familie Oranje-Nassau, die het voortbestaan van de dynastie erg belangrijk vindt. Maar om uitsterven te voorkomen hebben ze ervoor gezorgd dat wanneer er één familielijn uitsterft, zoals in dit geval de Oranjes, andere takken van de familie mogen opvolgen. In dit geval biedt de Friese tak met aan het hoofd de jonge Johan Willem Friso van Nassau-Dietz, geboren in 1687 zich aan om de Oranje dynastie voort te zetten. Willem Hendrik van Nieuwkerkerond 1750-1821): vermoedelijke zoon van Willem IV met een onbekende vrouw.

De 21-jarige **Johan Willem Friso van Nassau-Dietz** trouwde op 26 april 1709 met de twintigjarige Maria Louise van Hessen-Kassel, toen hij 21 jaar oud was. In 1710 baarde ze een dochter met de naam Anna Charlotte Amalie en een jaar later in 1711 een zoon Willem Karel Hendrik Friso, die later bekend werd als Willem IV. De latere Willem IV werd zes weken na het overlijden van zijn vader geboren, die door verdrinking stierf tijdens een storm op het Hollands Diep. Willem Karel Hendrik Friso was prins van Oranje en hoofd van de Friese tak van het Huis Oranje-Nassau.

Willem Karel Hendrik Friso stadhouder Willem IV, die werd bij zijn geboorte, net als zijn overleden vader, Stadhouder van Friesland, maar niet van de overige Nederlandse gewesten, die in het Tweede Stadhouderloze Tijdperk verkeerden. Willem Karel hield een vergroeide rug over door een val van zijn paard in 1717. Op 2 november 1722 werd hij benoemd tot stadhouder Willem IV, wat in zou gaan in 1728, als hij meerderjarig werd. Al in 1721 was er sprake van een huwelijk met de Engelse prinses Anna van Hannover. De onderhandelingen voor het huwelijk van prinses Anna met de Nederlandse vorst zouden twaalf jaar duren. Na de dood van koning-stadhouder Willem III, tijdens het Tweede Stadhouderloze Tijdperk, waren Pruisische en ook Engelse diplomaten en juristen drukdoende om voor hun vorst aanspraak te maken op

de begerenswaardige titel 'prins van Oranje', met alle hierbij behorende emolumenten en bezittingen. Toen de nalatenschap van stadhouder Willem III werd geregeld in een geheim verdrag, bekend als het Traktaat van Partage, en zowel Willem Karel Hendrik Friso als koning Frederik Willem I van Pruisen als prins van Oranje werden erkend, waarbij de eerste de meeste bezittingen verkreeg. In 1732 kwam Paleis Huis ten Bosch, dat onderdeel was van de erfeniskwestie, alsnog in bezit van Willem Karel. Op 21 oktober 1733 ging hij voor het Gerecht van Leeuwarden in ondertrouw. Het huwelijk, dat gepland was in november 1733, werd uitgesteld omdat de bemoeienissen van zijn toekomstige schoonvader George II met de Republiek niet op prijs werden gesteld. Willem werd, mede vanwege alle ophef, ziek en vertrok naar het Britse kuuroord Bath. Pas enkele maanden later was hij voldoende hersteld om in het huwelijk te treden. Op 25 maart 1734 trouwde Willem Karel met Anna van Hannover en het paar kreeg in 1736 een doodgeboren dochter en in 1739 nogmaals een doodgeboren kind, in 1743 wordt Carolina geboren, in 1746 Anna en in 1748 Willem Batavus. Op 2 mei 1747 werd de prins benoemd tot kapitein-generaal, tot admiraal-generaal van de Republiek en tot stadhouder van alle gewesten. Op 11 mei 1747 deed de prins zijn intrede in Amsterdam. Ter begroeting waren niet alleen de burgemeesters, maar ook alle predikanten aanwezig. Wie geen oranje droeg liep de kans in de gracht gegooid te worden. Zelfs de paarden en ook de ossen op weg naar de slager waren ermee versierd. In november van datzelfde jaar volgde verheffing tot erfstadhouder van de Republiek, waarbij ook de opvolging in vrouwelijke lijn werd geregeld, want Willem IV had toen enkel een dochter. Hiermee kwam een eind aan het Tweede Stadhouderloze Tijdperk. Nog datzelfde jaar verhuisde prins Willem IV met zijn gezin en een deel van zijn hofhouding naar Den Haag, van waaruit de Verenigde Nederlanden werden bestuurd, alwaar hij ging wonen in Paleis Huis ten Bosch. In 1748, enkele maanden na de geboorte van zijn zoon Willem Batavus, ontstond het Pachters-oproer. Willem IV stierf op 22 oktober 1751 in Den Haag na een kuur in Aken. De bijzetting vond plaats op 4 februari 1752 in de grafkelder van de Oranjes te Delft.

Stadhouder Willem V, zichzelf noemend Willem Batavus, werd geboren op 8 maart 1748 in Den Haag als prins van Oranje, vorst van Nassau. Hij was de laatste erfstadhouder van de Republiek der Verenigde Nederlanden. Willem Batavus werd opgevoed door Douwe Sirtema van Grovestins en zijn moeder Anna van Hannover, die nam ook de landszaken waar tot haar dood in 1759;

Friesland benoemde daarna haar schoonmoeder Maria Louise van Hessen-Kassel, die de functie van regentes uitoefende tot 1765. Willem Batavus liep mank en miste waarschijnlijk twee voortanden, nadat hij in zijn jeugd van zijn paard was gevallen. Het gevolg was een pruillip. In 1754 ontstond onenigheid over het jaar waarin hij meerderjarig verklaard zou worden. Als hij 15 jaar is wordt hij ernstig ziek, men vreest voor zijn positie als opvolger. Het was zaak een geschikte huwelijkskandidaat te zoeken. De prins had zijn oog laten vallen op zijn nicht Caroline Mathilde van Wales, maar zij werd uitgehuwelijkt aan een Deense prins. Frederik V van Denemarken, die beval zijn dochters aan en ook Frederik de Grote de beroemdste en meest omstreden telg uit het huis Hohenzollern bracht enkele van zijn nichten onder de aandacht. Op 8 maart 1766, werd Batavus meerderjarig verklaard, hij trad aan als erfstadhouder en werd. door de Staten-Generaal benoemd tot admiraal-generaal van de vloot en kapitein-generaal van het leger. Achter de schermen was het echter zijn voormalige voogd, Lodewijk Ernst van Brunswijk-Wolfenbüttel, die aan de touwtjes bleef trekken. Dit was geregeld in de Akte van Consulentschap. Het was ook Lodewijk Ernst die een huwelijk regelde voor de jonge stadhouder. Op 4 oktober 1767 huwde de 19-jarige prins in Berlijn met de 16-jarige Wilhelmina van Pruisen, die leefde van 1751 tot 1820, ze was een nicht van Frederik de Grote. Uit dit huwelijk werden vijf kinderen geboren twee doodgeboren naamloze zonen, een dochter Louise in 1770 en Willem in 1772 en Frederik in 1774, onder wie prins Willem Frederik George Lodewijk, de toekomstige koning Willem II der Nederlanden. Bij zijn dagelijkse wandeling in 1779 naar het Haagse Bos, liep de prins meestal langs het huis van de Van Lyndens. Op een niet nader genoemde dag bezocht de prins een toneelstuk dat werd opgevoerd in het huis. Dat bezoek monde uit een openlijke vriendschappelijke relatie met de 18-jarige Constantia van Lynden van Hoevelaken en ze werd maîtresse van Willem V. Deze relatie, die als een vriendschappelijke band werd beschouwd, trok de aandacht tijdens de Patriottentijd, mede door de publieke rol van de freule. De familie Van Lynden was een oudadellijk geslacht, afkomstig uit Lienden in de Betuwe. De vader van Constantia was een invloedrijk persoon, onder andere gedeputeerde bij de Staten-Generaal en raad van de Admiraliteit in Hoorn. Na zijn overlijden verbleef de familie vaker in Den Haag, waar Constantia in aanraking kwam met het hofleven en de politieke sfeer van die tijd. Willem V, de laatste stadhouder, werd in deze periode geconfronteerd met groeiende kritiek en oppositie. *Hij leefde bandeloos en het aantal door hem verwekte bastaardkinderen is moeilijk ter*

schatten, omdat hij een seksmaniak was kunnen dat er enkele tientallen zijn geweest. De patriotten beschuldigden de prins van ongeschiktheid als leider en suggereerden dat Constantia te veel invloed op hem had. Willem V was getrouwd met Wilhelmina van Pruisen, wat de affaire nog gevoeliger maakte. De Republiek was sinds december 1780 in oorlog met de Engelsen, vanwege de wens tot vrijhandel en vanwege wapensmokkel naar de opstandige Verenigde Staten. In september 1781 kwam er steeds meer kritiek op het functioneren van Willem V., hij werd beschuldigd van heulen met de vijand, dat was zijn volle neef George III, de koning van Engeland. Bovendien speelde de affaire met freule Constantia van Lynden hem parten. De Vierde Engels-Nederlandse Oorlog verliep door eerdere verwaarlozing van de vloot desastreus, op de Slag bij de Doggersbank na en al in 1783 is de Vrede van Parijs gesloten. Het imago van Willem V was in zijn tijd niet positief; hij werd vaak gezien als een zwakke en besluiteloze leider. Critici noemden hem zelfs een huilebalk en een bederver van zijn vaderland, Willem V stond bekend om zijn gebrek aan daadkracht en besluiteloosheid. Zelfs zijn vrienden erkenden deze zwakte. Hij liet zich gemakkelijk beïnvloeden door zijn omgeving, wat leidde tot een verminderde controle over het bestuur van de Republiek. In de Bataafse Republiek werd hij gehaat omdat hij de bestuurders had opgedragen zich over te geven aan de Britten, wat resulteerde in een Britse bezetting. Op zondag 18 januari 1795 schreef Batavus een afscheidsbrief aan de Staten-Generaal, gaf het bevel over aan Willem Anne de Constant Rebecque en vluchtte diezelfde dag naar Engeland. Stadhouder Batavus nam eerst voor enkele weken zijn intrek in Kew Palace in Richmond- ook wel Dutch House genoemd. Vrijwel zijn eerste actie was op 7 februari 1795 het schrijven van brieven. Daarin riep hij op tot verzet tegen de Fransen en gaf hij de koloniale gouverneurs opdracht om de Nederlandse overzeese gebieden over te dragen aan de Britten, zodat ze niet in Franse handen zouden vallen. De brief van 7 februari was specifiek gericht aan de heer van Neederenburg in Nederlands-Indië. Volgens sommigen gebeurde dit op advies van de Britse premier William Pitt. Alle Hollandse koloniale bezittingen werden nu onder Britse bescherming gesteld. Hij beval de bestuurders zich over te geven aan de Britten, waarna Britse militaire bezetting zou volgen. Dit leidde tot grote woede van zijn tegenstanders in de Bataafse Republiek. Nadat Willem V deze brieven had uitgevaardigd namen de Fransen de privébezittingen van Willem in beslag. Zijn collectie dieren, waaronder de twee olifanten met de namen: Hans en Parkie en enkele giraffen, werd afgevoerd naar Frankrijk. Willem V

verhuisde later naar Hampton Court Palace, dit staat in Hampton een buitenwijk van Londen aan de noordoever van de Theems, in de wijk Richmond upon Theems. Toen hij samen met zijn zoon, de erfprins, in augustus 1799 een proclamatie uitvaardigde waarin de Nederlanders werden opgewekt steun te geven aan de Engels-Russische landing. Dit was de Brits-Russische expeditie naar Noord-Holland in 1799, tijdens de Tweede Coalitieoorlog tegen revolutionair Frankrijk. De expeditie begon met een landing van Engelse troepen tussen Huisduinen en Groote Keeten op 27 augustus, gevolgd door Russische versterkingen in september. De geallieerde troepen probeerden met deze strijd de Franse invloed in Nederland te verminderen, maar werden uiteindelijk teruggedreven. Deze actie leidde dit tot grote verontwaardiging in de Bataafse Republiek. De militaire inval mislukte. Na 1801 trok Willem Batavus zich terug op zijn Duitse buitenplaats Oranjestein bij Dietz. In april 1806, tijdens het jaarlijkse bezoek aan zijn dochter Louise, overleed Willem V op 58-jarige leeftijd in Brunswijk en werd daar begraven.

Willem Frederik van Oranje-Nassau, de latere Koning Willem 1 werd op 24 augustus 1772 geboren als derde zoon van stadhouder Willem V van Oranje-Nassau en prinses Wilhelmina van Pruisen, dat was een nicht van koning Frederik II van Pruisen. Omdat zijn beide oudere broers in 1769 respectievelijk 1771 niet langer dan een dag hadden geleefd, werd hij de erfprins. Willem Frederik stond in 1789-1790 ingeschreven aan de Universiteit Leiden en bewoonde in die tijd het voor hem gehuurde Huis van Leyden aan het Rapenburg. Hij volgde niet het reguliere curriculum, maar de hoogleraar Adriaan Kluit gaf hem privatissima in vaderlandse geschiedenis en historisch staatsrecht. De bedoeling was dat Willem Frederik om als soeverein vorst een regering op zich te nemen. Het was echter een excuus voor de staatsgreep die door de Engelse geheime dienst, aangestuurd door de Britse minister van binnenlandse zaken Castlereagh, werd uitgevoerd om zo een bufferstaat aan Frankrijks noordgrens te vormen. Op 16 maart 1815 roept Willem Frederik zichzelf uit tot Koning Willem I der Nederlanden en in augustus tot Koning der verenigde Nederlanden, zodat hij op 24 augustus 1815 de nieuwe door hem gewenste grondwet voor het Koningrijk der Nederlanden kan afkondigen. **In deze grondwet is duidelijk vastgelegd (zie Art. 14 t/m 23) dat troonopvolging naar de oudste zoon gaat of diens mannelijk erfgenaam of naar diens mannelijk erfgenaam, en in het allerlaatste geval pas naar de dochters van de Koning. Indien ook deze erfgenamen ontbreken, gaat het naar de mannelijke erfgenaam van Prinses Carolina**

van Oranje! Koning Willem I doet op 7 oktober 1840 afstand van de troon, waarna hij de naam en titel Koning Willem Frederik, Graaf van Nassau aanneemt. Op 21 mei 1825 trouwt prins Willem in Berlijn met Frederica Louisa Wilhelmina, prinses van Pruisen, de dochter van koning Frederik Willem II van Pruisen en diens tweede echtgenote Frederika van Hessen-Darmstadt. Frederica Louisa Wilhelmina werd Mimi genoemd en Koning Willem I kreeg vier kinderen uit zijn huwelijk met Wilhelmina van Pruisen: Willem Frederik George Lodewijk, de latere Koning Willem II, Willem Frederik Karel, Pauline, Marianne. Daarnaast had hij ook een buitenechtelijk gezin met vier kinderen. Die kreeg hij uit zijn buitenechtelijke relatie met een Duitse edelvrouw die als hofdame diende onder Wilhelmina van Pruisen, dat was Juliane Karoline Philippine von der Goltz, ook bekend onder de schuilnaam Maria Dorothea Hoffmann. Juliane was dochter van Karl Franz von der Goltz, die de Pruisische minister van oorlog was en leefde van 1740 tot 1804. De kinderen van Juliane en Willem kregen de achternaam Von Dietz, naar één van de titels van koning Willem I, die Graaf van Dietz was. Het waren de dochter (**30**) Wilhelmine Marie geboren op 1 oktober 1807; de zoon (**31**) Wilhelm Ernst Ruprecht op 16 april 1809; de zoon (**32**) Wilhelm Friedrich Timothaes op 17 december 1810 en dochter (**33**) Wilhelmine Marie op 15 juni 1812. **Overspel was strafbaar in Nederland vanaf de invoering van de Code Pénal in 1811 en bleef dat tot de afschaffing ervan in 1971. Overspel werd gezien als een zedelijk kwaad en was strafbaar met een maximale gevangenisstraf van zes maanden.** Dit gold ook voor Koning Willem I. Een nieuwe grondwet werd opgesteld en het Zuiden werd mede onder druk van Groot-Brittannië gedwongen samen te gaan met het Noorden: union intime et complète. Willem was tevreden met zijn machtsuitbreiding en Engeland behield Duinkerke als steunpunt op het continent. Koning Willem I kon gebruikmaken van de bestuurlijke infrastructuur die het Franse Keizerrijk en het Koninkrijk Holland hadden achtergelaten. Willem I versterkte die cultuur door hof functionarissen te benoemen. Er werd ook een nieuwe adel gecreëerd in de noordelijke provincies waar oude adel vrijwel ontbrak of uitgestorven was. Nadat Willem I aan de macht kwam volgde niet een periode van politieke afrekening. De publieke opinie werd na 1813 gedomineerd door een streven naar ‘vergeven en vergeten’. Veel voormalige Nederlanders die ambtenaar waren geweest in het keizerrijk kregen een positie in zijn ministerraad. Vastgesteld kan worden dat de basis voor zijn koningschap door Napoleon al was gelegd. De initiatieven die door Napoleon in gang waren gezet rond de verbetering van de infrastructuur, met

name de waterwegen zoals een havenkanaal voor Middelburg, en de overdracht van de kerken aan de belangrijkste religieuze groep ter plaatse, werden door Willem I voortgezet. Later ontwikkelde hij zich meer en meer als autoritaire vorst omdat hij zich door de Staten-Generaal gedwarsboomd zag in zijn ideeën. De regering zou om het jaar in 's-Gravenhage en in Brussel resideren. Voor de koning werd een nieuw Koninklijk Paleis in Brussel gebouwd. Willem I kon zodoende beschikken over een stadsresidentie te Brussel, in Amsterdam over het Paleis op de Dam en in Den Haag over Paleis Noordeinde. Verder stonden het Kasteel van Laken, Huis ten Bosch en Paleis Het Loo tot zijn beschikking en verkreeg het buitenverblijf te Tervuren en Paleis Soestdijk in eigendom. Volgens Willem I was een goede infrastructuur belangrijk voor de economische ontwikkeling van het land. Toen op 25 augustus 1830 een nationalistische opera in Brussel werd opgevoerd, met name: De Stomme van Portici, brak in Brussel de Belgische Revolutie uit, die onder sterke militaire steun van Frankrijk uitmondde in een onafhankelijk koninkrijk België. Willem stuurde in 1831 een leger naar België om Brussel te heroveren. Hoewel de beslissing van Willem om België binnen te vallen veel bekritiseerd is, bereikte hij er wel gunstige nieuwe territoriale voorwaarden mee. De internationale mogendheden concludeerden dat België kwetsbaar was als koninkrijk en drongen aan op nieuwe onderhandelingen met gunstiger voorwaarden voor Noord-Nederland. Dit leidde uiteindelijk tot het Verdrag der XXIV Artikelen met de aansluiting van Oostelijk Limburg bij Nederland, een verdrag dat overigens pas in 1839 door Willem I geaccepteerd zou worden. Indirect kan dus gesteld worden dat Nederlands Limburg zijn status als Nederlands gebied aan de koppigheid van Willem I te danken heeft. In 1839 erkende hij uiteindelijk de jonge Belgische staat. De afscheiding vereiste een grondwetswijziging, waarbij de strafrechtelijke verantwoordelijkheid voor de ministers in 1840 werd ingevoerd. Dit was een inperking van 's konings macht en Willem vond dat te ver gaan. In Berlijn trouwde hij op 17 februari 1841 met Henriëtte d'Oultremont de Wégimont. Julie, de vrouw met wie de koning vier buitenechtelijke kinderen had was diep gegriefd toen bleek dat ‘Wilhelm, snell auf der Muschi’ enkele jaren nadat in 1837 Wilhelmina was overleden niet met haar maar met collega-hofdame Henriëtte d’Oultremont wilde hertrouwen, vertrok ze teleurgesteld, op staande voet van het hof. Dat Julie gekwetst was door de keuze van Willem I is begrijpelijk: ze was blijkbaar wel goed genoeg om vier kinderen te verwekken maar niet om mee te trouwen. Vier kinderen in zo’n korte tijd, steeds bij dezelfde vrouw, dat moet toch echte

liefde zijn geweest. Julie heeft zich ongetwijfeld verraden gevoeld door de man aan wie ze een deel van haar leven had gewijd. De kinderen die hij met Julie had werden financieel ondersteund met het door Willem I opgerichte, en in 1856 geliquideerde, Von Jasmund Fonds, dat een vast inkomen van 10.000 gulden per jaar opleverde. Hoewel Henriëtte d'Oultremont van vaderskant afstamde uit een Waalse adellijke familie was zij in Maastricht geboren en daarmee Nederlandse van nationaliteit. Zijn oudste zoon Willem Frederik George Lodewijk, inmiddels koning geworden, bleef zich na de huwelijksvoltrekking tegen de verbintenis verzetten en deelde zijn vader mee dat het huwelijk in Nederland ongeldig was. Zijn vader kondigde daarop aan in Den Haag opnieuw met haar in het huwelijk te treden. Om een publiek schandaal te voorkomen gaven Willem II en zijn ministers alsnog toe en werd het huwelijk op 2 oktober 1841 - zonder daar enige ruchtbaarheid aan te geven – bijgeschreven in de burgerlijke stand van de Nederlandse hofstad. Willem ging met zijn nieuwe echtgenote wonen in het Nederlandse paleis aan de Unter den Linden in Berlijn. Willems abdicatie betekende niet het einde van zijn betrokkenheid bij de rijksfinanciën. Hij leende de staat tien miljoen gulden tegen drie procent rente om bankroet te voorkomen. Op 12 december 1843 overleed Willem in Berlijn op 71-jarige leeftijd.

.

Het is tijd om **Wilhelmina Frederica Louise Charlotte Marianne** eens voor het voetlicht te halen: In 1830, als ze twintig jaar is trouwt Marianne met haar volle neef prins Albert van Pruisen. Dat had ze niet moeten doen want het is een slecht huwelijk en ze leeft jarenlang in onmin met haar despotische echtgenoot die een echte tiran is. Hij stort zich op ieder kamermeisje in het paleis en onderhoud in alle openheid amoureuze betrekkingen met de dochter van zijn minister van Oorlog, Rosalie von Rauch. De prinses beklaagt zich telkens bij haar vader, de koning-koopman, en haar broer koning Willem II, maar krijgt iedere keer te horen dat van een scheiding geen sprake kan zijn. Daar neemt Marianne geen genoegen mee. Ze is onstuimig, decadent, avontuurlijk, mondain, een femme savante en, feministisch pionierster. Marianne gaat scheiden op 28 maart 1849 scheiden van Albert en op 30 oktober 1849 wordt een buitenechtelijke zoon geboren, **(34)** Johannes Willem van Reinhartshausen. Dan wordt ze verliefd op de 42-jarige Johannes van Rossum, een Hagenaar uit de beruchte Dronckemanssteeg, die op 28-jarige leeftijd in Den Haag getrouwd is met de 21-jarige tapster Catharina Wilhelmina Keijzer, dochter van Adrianus Keijzer en Catrina van der Does.

Hij wordt haar koetsier, later stalmeester, secretaris en minnaar wordt. Johannes komt uit een burger milieu, zijn vader is Willem van Rossum, een kruidenzoeker en zijn moeder is Maria Tammerijn, eigenaresse van een winkeltje. De getrouwde Johannes klimt al snel op in de hof entourage van Marianne en wordt haar particuliere secretaris. De romance maakte de nodige boze tongen los. Van Rossum verschilt qua temperament niet veel van Albert van Pruisen. Van Rossum laat geen gelegenheid voorbijgaan om in het openbaar aan te tonen dat hij heer en meester is over de ongelukkige prinses en hij behandelt haar demonstratief op een autoritaire wijze. Marianne maakt geen geheim van haar relatie met Van Rossum. Haar familie sprak er schande van. 'Het zou een zegen zijn als iemand Marianne tot een geregeld leven zou kunnen brengen', zo schrijft Anna Paulovna, Mariannes Russische schoonzuster. Sophie van Würtemberg, vrouw van koning Willem III, is nog pertinenter. 'Marianne leidt een laag-bij-de-gronds, abominabel leven', schrijft Sophie aan een Britse hartsvriendin. 'Ik ben wel verplicht haar de toegang tot mijn huis te weigeren.' In 1846 laat Marianne merken wat ze vindt van al die familieleden die haar behandelen als het zwarte schaap van Oranje. Tijdens het Nieuwjaarsbal van Willem II en diens vrouw koningin Anna Paulovna in Den Haag zorgt ze voor opschudding door, tegen het uitdrukkelijke bevel van de koningin in, toch op het bal te verschijnen, hoewel ze op dat moment geveld was door de in die dagen hevig woedende pokkenepidemie. Een dochter van de Britse gezant in Den Haag legde het incident vast in een brief: 'Toen het feest in volle gang was, verscheen de Prinses, geheel bedekt met pokken, zij liep regelrecht naar de Koningin, die haar handen op haar rug hield. De Koning schudde haar de hand en de consternatie was algemeen. Mijn moeder droeg mij op, zoals ik denk dat de meeste moeders deden, mij zo snel mogelijk naar het verste vertrek te spoeden, dat ik kon bereiken. De Prinses had de haastige uittocht snel in de gaten en schudde de handen van zoveel mogelijk meisjes, ook de mijne. Veertienhonderd personen hebben de pokken gekregen, de koning en enkele prinsessen inbegrepen. Gelukkig vielen er geen doden.' Het was een typerende actie voor Marianne. Waar zij zich te kort gedaan voelde, sloeg ze keihard terug. In mei 1848 was de breuk met haar Pruisische echtgenoot definitief. Marianne bleek zwanger van haar minnaar Van Rossum. Haar woedende schoonfamilie ging er gelijk toe over haar uit Pruisen te verbannen. Men dreigde dat ze haar drie kinderen nooit meer mocht zien. Ook het Nederlandse hof ging over tot excommunicatie van de overspelige prinses. Marianne kocht een landgoed in Voorburg, waar ze samen met haar minnaar

een nieuw leven begon. Met de dood van haar vader in 1846 viel haar een enorm kapitaal ten deel en vanaf dat moment ontvluchtte ze het deprimerende hofleven in Pruisen wanneer ze maar kon, altijd vergezeld van haar minnaar, de gerouwde Johannes van Rossum. Al snel deden geruchten de ronde dat er op Mariannes landgoed Leeuwensteyn in Voorburg 'liederlijke kunstjes' werden uitgehaald. De predikanten in de omgeving verboden jonge mannen in dienst te treden van de erotomaan geachte Oranje-prinses. De reeds genoemde Groningse republikein Eillert Meeter schreef in zijn memoires over Mariannes 'onnatuurlijke gruweldaden, die hier geen nadere bespreking verdragen'. Details hierover gaf Meeter niet en niet duidelijk is wat de oranjehater Meeter precies bedoelde, anders dan dat hij met die tekst suggereerde hoe diep een prinses was gevallen die het hield met haar koetsier. Niettemin gaf Marianne er regelmatig openlijk blijk van dat ze zich weinig gelegen liet liggen aan kritiek op haar levenswandel. Nederland benauwde haar al evenzeer als indertijd Berlijn. Ze verbleef het liefst in haar weelderige paleis in Italië. Ook raakte ze gepassioneerd door de verlokkingen van de Oriënt. In 1850 maakte ze met Van Rossum aan haar zijde een lange reis door het Ottomaanse rijk. Op 14 augustus 1850 wijdde de Nieuws-bode uit Den Haag een bericht aan de opmerkelijke aankoop waarmee Marianne net was teruggekeerd naar Voorburg: 'De kleurling, welke door H.K.H. Prinses Marianne op haar reis is meegenomen, en door Haar te Caïro in Egypte op de slavenmarkt is aangekocht, trekt de algemene aandacht nogal op zich. Zo wij wel onderricht zijn, dan is hij uit Nubië herkomstig, hetgeen zijn hoog koperbruine kleur, enigszins dikke lippen en brede neus ook wel aanduiden. Hij schijnt ongeveer 15 jaar oud en is van een zeer schone gestalte. Hij spreekt reeds een weinig Hollands, en toont nogal enige vatbaarheid en scherpzinnigheid te bezitten. Dagelijks wordt de dorpsschool door hem bezocht.' Al snel deden de geruchten de ronde over Mariannes Nubische seksslaaf. Ook daar trok de prinses zich weinig van aan. Toen ze op 29 mei 1883 in Erbach, in de deelstaat Hessen, in het zuidwesten van Duitsland, op haar sterfbed lag, kon ze Marianne terugkijken op een opwindend leven. De Oranjes vergaven het haar niet. Op haar begrafenis liet koning Willem II verstek gaan en ook haar Hofrouw was er niet. Marianne werd ook niet bijgezet in de koninklijke grafkelder van Delft, maar dat zal haar een zorg zijn, want toen was ze er al niet meer. Marianne stierf aan de gevolgen van een hartaandoening.

.

Koning Willem II Frederik George Lodewijk Willem, roepnaam Guillot, zag het levenslicht in Den Haag op 6 december 1792, als oudste kind uit het huwelijk van de latere koning Willem I en Wilhelmina van Pruisen, en kleinzoon van stadhouder Willem V. Het zou blijken dat Frederik een man van groot contrast was. Behalve een erotische en seksueel begeesterde was hij ook een politieke avonturier, die bij verschillende complotten betrokken raakte. Hij sprak de landstaal van zijn eigen koninkrijk maar matig, zijn hart lag bij het in 1830-1839 verloren zuidelijk deel. Hij maakte vaak een hoogmoedige indruk, maar had niettemin een hekel aan de autoritaire stijl van zijn vader Willem I. Na de Franse invasie in de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden vluchtte de stadhouderlijke familie in januari 1795 naar Engeland. Ruim een jaar later verhuisde Frederik met zijn ouders naar Berlijn. Hier kreeg hij van 1803 tot 1809 een opleiding aan de militaire academie. Vervolgens studeerde hij tot 1811 aan de Universiteit van Oxford. Een eerste seksueel schandaaltje vond plaats in december 1809. Rond half december 1809 had een 'meisje' Frederik 's avonds in Oxford op straat aangesproken en hij was met haar het bed ingedoken voor een bedrag van vijf shilling. Volgens zijn gouverneur Victor de Constant Rebecque zou hij daarbij zijn maagdelijkheid hebben verloren. Het meisje vertelde eenieder dat ze van Frederik zwanger was geworden en in de stad en op de universiteit werd er openlijk over gesproken. Willem bevestigde in een brief het voorval aan zijn vader. Hij noemde het een 'jeugdzonde' en vroeg om vergiffenis. Zijn gouverneur stelde voor het meisje af te kopen. Uiteindelijk ging Frederik op reis door Engeland, Schotland en Ierland om de roddels te ontvluchten. Na zijn periode in Oxford diende Frederik in Spanje en Portugal in het Engelse leger als aide-de-camp van Arthur Wellesley synoniem aan Wellington. Hij maakte verschillende bloedige confrontaties met de Franse strijdkrachten mee en ontsnapte enkele keren ternauwernood aan de dood. Enkele weken nadat zijn vader op 30 november 1813 bij Scheveningen was geland om 'soeverein vorst' te worden, arriveerde ook Frederik. Na de aanvaarding van het koningschap in 1815 door zijn vader werd hij officieel troonopvolger. Als bevelhebber van de geallieerde Engelse, Nederlandse, Belgische en Duitse troepen was Frederiks rol tijdens de 'Honderd dagen' van Napoleon in de slag bij het strategisch gelegen Quatre-Bras cruciaal. Tegen de verwachting in hield zijn internationale troepenmacht stand tegen een Franse overmacht onder maarschalk Ney. Zelf raakte Willem ernstig gewond aan zijn schouder. Frederik had ten tijde van Waterloo al een verloving achter de rug met de Britse kroonprinses Char-

lotte Auguste, die zelf de verbintenis verbrak en trouwde met de latere koning Leopold I van België. Frederik zelf trad op 21 februari 1816 in het huwelijk met de 21-jarige Anna Paulowna, dochter van tsaar Paul I van Rusland en broer van tsaar Alexander I, die zijn zuster aan zijn vriend Frederik 'aanbood' uit dankbaarheid voor diens verrichtingen bij Waterloo. Anna Paulowna was een uiterst begeerlijke partij, die op veertienjarige leeftijd al eens de hand van Napoleon had afgeslagen. Uit het huwelijk zouden vijf kinderen worden geboren, waarvan vier de volwassen leeftijd De biseksuele koning Willem II was door zijn seksuele uitspattingen geliefd bij het afpersersgilde, maar op zijn vrijgevochten zus Marianne kregen ze geen vat. Als je alles openlijk doet valt er immers niets af te persen. Gêne kende de prinses niet of nauwelijks en je krijgt zelfs het idee dat broeder Frederik wat betreft seksueel vertier nog best veel van zijn jongste zus had kunnen opsteken. Goed en wel met zijn vier kinderen was de erfopvolging van Koning Willem I veiliggesteld. De vier kinderen van Frederik en Anna waren: Willem, geboren in 1817, de latere Koning Willem III, Alexander, in 1818, Hendrik in 1820, Ernst Casimir in 1822, maar overleed in hetzelfde jaar en Sophie in 1824. De seksuele relaties die Frederik als kroonprins en koning Willem II met mannen onderhield werden door onder anderen beschreven. De koning zou zich hebben omringd met dienaren die hij niet kon ontslaan, 'door afschuwelijke motieven' zo zegt journalist Eillert Meeter uit Oude Pekela, 'waarvoor hij hen had aangenomen'. Historici hebben de journalist meer dan een eeuw voor leugenaar uitgemaakt, maar in 2004 bleek uit documenten in het Koninklijk Huisarchief dat hij niets anders dan de waarheid had geschreven. Chantage wegens zijn erotische escapades achtervolgde Frederik al vroeg. In 1819 werd hij afgeperst door twee officieren, die 63.000 gulden van hem eisten; anders zouden ze Frederiks relatie met zijn majoor-vleugeladjudant Ernest du Chastel openbaar maken. De afpersers werden met maandelijkse toelagen naar respectievelijk Suriname en Nederlands-Indië gezonden. Nog in 1845 werd een andere chanteur naar de Verenigde Staten gestuurd. Dat Koning Willem II een seksueel losbandig leven leidde was ook in Tilburg bekend. Prostitutie was daar, in tegenstelling tot in veel andere garnizoenssteden, niet gereglementeerd en de danspartijen die Willem II in besloten sociëteiten bijwoonde werden getolereerd als toelaatbaar kwaad'. Er zijn buitenechtelijke kinderen van koning Willem II bekend. Hoewel hij met Anna Paulowna getrouwd was, had hij relaties met andere vrouwen en verwekte hij kinderen buiten het huwelijk. Twee kinderen die vaak genoemd worden, zijn Willem en Marianna der Ne-

derlanden. De moeder zou Marianna von Evers van Aldendriel zijn, geboren op 17 maart 1804 in Keulen, Duitsland. Ze was in 1817 een jong meisje van amper dertien jaar, en zou zij een maîtresse van de toenmalige kroonprins Willem II zijn? Die Marianne zou in respectievelijk 1818 en 1820 zijn bevallen van Willem en Marianna der Nederlanden. De tijden waren toen anders dan heden ten dage. Je kon op zijn vroegst op 7-jarige leeftijd verloofd zijn, maar dit was slechts een deel van het proces, want dan moest je de leeftijd van toestemming (aetus nubilis) hebben, die twaalf jaar was voor meisjes en veertien voor jongens. 'Echt' getrouwd zijn betekende consummatie, en dat werd vastgesteld op de leeftijd van de puberteit, wat toevallig ongeveer twaalf jaar was voor meisjes en veertien voor jongens. Het is dus niet zo vreemd als het lijkt dat door een aantal historici **(35)** Willem en **(36)** Marianne als bastaarden van het Huis van Oranje-Nassau worden beschouwd. Willem der Nederlanden, werd geboren in Rotterdam op 5 mei 1818 en zijn zus Marianna der Nederlanden, geboren in Rotterdam op 24 maart 1820. Ze worden beschouwd als onwettige kinderen van kroonprins Willem II bij diens maîtresse Marianna von Evers van Aldendriel. **Vanaf de invoering van de Code Pénal in 1811 was overspel in Nederland een misdrijf. Ook na de invoering van het Wetboek van Strafrecht in 1881, bleef overspel als een zedelijk kwaad gezien worden, en waarvoor maximaal zes maanden gevangenisstraf stond.** Nadat zijn vader in 1815 koning werd van de Verenigde Nederlanden, bekleedde Willem onder meer de functie van minister van defensie. In 1829 werd Willem benoemd tot vicepresident van de Raad van State en voorzitter van de ministerraad. Hij was in deze functies formeel de belangrijkste adviseur van zijn vader. In 1831 leidde zoon Willem Tiendaagse Veldtocht tegen de opstandige Belgen. Hij behaalde overwinningen bij Hasselt en Leuven, maar moest zich na Franse en Engelse militaire en politieke interventie terugtrekken. In juni 1832 verlegde Willem, in de functie van hoofd-veldmaarschalk, zijn bedreigd hoofdkwartier van Turnhout via Den Bosch naar Tilburg, waar het tot juli 1839 gevestigd bleef. Na een grondwetsherziening in 1840 vanwege de Belgische afscheiding trad Willem I gefrustreerd af. Op 7 oktober 1840 besteeg zijn oudste zoon Frederik de troon als koning Willem II. Hij was bijna 48 jaar oud, tot op heden bij aantreden het oudste Nederlandse staatshoofd. De inhuldigingsplechtigheid vond plaats op 28 november 1840 in de Nieuwe Kerk in Amsterdam. Na wat strubbelingen werd in 1843 het Verdrag van Maastricht ondertekend, dat de grens tussen Nederland en België bepaalde en de droom was definitief uit. Ten tijde van de grondwetsherziening was de koning Willem II fysiek al

verzwakt. In maart 1847 was zijn gezondheid na een eerdere attaque snel achteruitgegaan. Het zag er ernstig uit, maar Willem II knapte toch op. Een nieuwe attaque volgde eind april. Ook nu herstelde hij, hoewel zijn conditie blijvend geknakt bleek. Het overlijden van zijn tweede zoon Alexander in februari 1848 was een zware klap, terwijl er ook grote problemen waren met de kroonprins, de latere koning Willem III. Die had grote moeite met de grondwetsherziening, deed zelfs afstand van zijn rechten en vertrok naar Engeland. Ernstige hartkloppingen en pijn op de borst bij zijn vader waren het gevolg. In maart 1849 ondernam Willem II een door zijn lijfarts afgeraden reis naar Tilburg. Gehuld in een lange mantel en zijn Russische muts bezichtigde hij in Rotterdam een stoomjacht dat hij liet bouwen. Op de trap raakte de koning in zijn mantel verward, viel zes treden, stond meteen weer op en zei: 'Ik gevoel mij wel. Ik verlang niets.' Via Geertruidenberg ging het naar Tilburg. Het volk juichte Willem langs de weg toe; vanuit het rijtuig werd niet gereageerd, hetgeen ongebruikelijk was. In Tilburg bleek Willem niet meer in staat om staatsstukken te bestuderen. Twee dagen lang was de koning ernstig kortademig. Op 16 maart bezocht zijn zoon Hendrik hem, kort daarna gevolgd door koningin Anna Paulowna, die niet meer werd toegelaten en achter de deur moest luisteren naar enig gerucht van haar echtgenoot. In de nacht van 17 maart kreeg Willem tegen drie uur een zodanige aanval van benauwdheid dat hij zijn arts in de armen vloog. Deze zette hem in zijn stoel terug, waar de koning overleed. Anna Paulowna was zo geschokt dat ze zich gillend op zijn lichaam wierp; vervolgens waakte ze dagelijks bij het stoffelijk overschot.

.

Willem Alexander Paul Frederik Lodewijk, de latere Koning Willem III werd geboren in Brussel op 19 februari 1817. Hij was een prins van Oranje-Nassau, koning der Nederlanden en groothertog van Luxemburg van 17 maart 1849 tot zijn dood in 1890. Ook was hij hertog van Limburg van 1849 tot de opheffing van het hertogdom in 1866. Willem was de oudste zoon uit het huwelijk van koning Willem II en koningin Anna Paulowna. Koning Willem III was geen gemakkelijke man, hij was grillig en prikkelbaar en hield weinig rekening met anderen. Niet voor niets werd hij 'koning Gorilla' genoemd. Willem werd geboren in Brussel, als oudste kind van de latere koning Willem II en zijn echtgenote Anna Paulowna, de zuster van de Russische tsaren Alexander I en Nicolaas I. Die laatste, toen nog grootvorst Nicolaas, was als afgevaardigde van de Tsaar bij Willems doop aanwezig. Willem groeide op met twee jongere broers en een zusje. Hij kreeg met zijn beide jongere broers

thuis privéonderwijs. Op 19 februari 1827 werd Willem door zijn grootvader, koning Willem I, benoemd tot kolonel-titulair van de infanterie. Tevens ontving hij die dag het grootkruis van de Orde van de Nederlandse Leeuw, dit alles om te vieren dat hij tien jaar oud was geworden. Zijn militaire opleiding ontving hij onder andere bij de eerste compagnie van het eerste bataljon grenadiers, waarbij hij diende vanaf 1831. Hij werd in het kampement te Rijen opgeleid tot compagnie- en bataljonscommandant, maar aan hem werden niet dezelfde eisen gesteld als bij de andere beroepsofficieren. Met zijn vader reisde Willem december 1833 naar Berlijn en Sint-Petersburg. Rond Nieuwjaar 1834 werd, hij was toen 17 jaar, door zijn oom tsaar Nicolaas I benoemd tot erekolonel van het vierde regiment grenadiers van de keizerlijke garde. In hetzelfde jaar werd hij aan de Leidse Hoogeschool ingeschreven als student. Er werden voor hem enkele kamers gehuurd aan het Rapenburg, maar hij overnachtte meestal in Den Haag. Ook in Leiden kreeg Willem les aan huis. Johan Rudolph Thorbecke, met wie Willem het als koning flink aan de stok zou krijgen, was nogal ontstemd niet te zijn verkozen om onderricht aan de erfprins te geven. Op 30 mei 1836, tijdens een onderbreking van zijn studie, danste hij in Londen met de latere Britse koningin Victoria. In juni 1836 vroeg de Nederlandse diplomaat Salomon Dedel in naam van koning Willem I, ten behoeve van diens kleinzoon Willem, officieel om haar hand, maar zij wees een huwelijk met Willem af. In 1837 rondde Willem zijn studie af en in september van dat jaar begon Willem een reis die hem Noord-Italië, Wenen, Praag, Ofen en Pest en opnieuw naar Berlijn bracht, waar hij het goed kon vinden met prins Wilhelm, die toen nog niet wist dat hij later keizer van Duitsland zou worden. Op zijn 21e verjaardag werd Willem zitting verleend in de Raad van State, het hoogste adviesorgaan van de Kroon. Op 7 oktober 1840 trad zijn grootvader Willem I af als koning der Nederlanden, groothertog van Luxemburg en hertog van Limburg. Willems vader nam de titels over en hijzelf werd prins van Oranje en daarmee de eerste in lijn van troonopvolging in de Nederlanden en los daarvan werd hij ook de aangewezen opvolger voor Luxemburg en Limburg. Op 28 november dat jaar werd zijn vader ingehuldigd als koning Willem II en diezelfde dag benoemde die Willem tot inspecteur-generaal van het wapen der infanterie en luitenant-generaal. De functie van inspecteur-generaal leverde Willem eind december 1845 weer in omdat Willem vond dat hij er geen juiste invulling aan kon geven. Het was dan ook alleen een erefunctie en tegelijkertijd met zijn ontslag werd de functie door zijn vader opgeheven. Willem en Alexander, die een hechte band hadden,

deelden de worsteling met een gebrek aan nuttige bezigheden. Koning Willem II hield zijn oudste zoon – de kroonprins - buiten de besluitvorming. In het leger kreeg de kroonprins evenmin serieuze taken. Willem trad op 18 juni 1839 in het huwelijk met zijn volle nicht prinses Willem trad op 18 juni 1839 in het huwelijk met zijn volle nicht prinses Sophie van Württemberg, de dochter van koning Willem I van Württemberg en Catharina Paulowna. Op 4 september 1840 werd hun eerste kind geboren, een zoon Willem die leefde tot 1850. Het werd een slecht huwelijk, mede door Willems nauwelijks verholen buitenechtelijke affaires, andere seksuele uitspattingen en grillige karakter. Al in 1842 wilde Sophie gescheiden van haar echtgenoot gaan wonen. In een brief aan haar schoonvader, geschreven in de nazomer of herfst van dat jaar, hield ze hem voor dat ze door haar echtgenoot bedreigd en mishandeld werd. Hij zou haar dwingen tot 'schandalige handelingen die de zeden en de waardigheid kwetsen van iedere vrouw'. 'Mijn situatie is onhoudbaar', vervolgde Sophie. Ze vroeg de koning om haar 'een wijkplaats toe te staan. Ik vraag niet om geld. Men heeft me een toevluchtsoord aangeboden waar ik rustig zou kunnen leven, laat u me dan ook mijn kind Willem; tot zijn zevende zal het de zorg van vrouwen nodig hebben.' Het werd haar niet gegund. Ze zou bij haar man blijven wonen en hem nog twee kinderen baren, de eerste keer al in 1843, deze tweede zoon Maurits stierf in 1850. Op 25 augustus 1851 beviel Sophie van haar derde kind Alexander, die leefde van 1851 tot 1884 . Het bracht geen huwelijksgeluk, want ze wilde opnieuw van haar echtgenoot weg. Op 17 september dat jaar gaf Willem de opdracht om daarvoor de mogelijkheden uit te zoeken. Uiteindelijk leidde dit op 25 december 1855 tot het ondertekenen van een schriftelijke overeenkomst waarbij zonder tussenkomst van een rechter overgegaan werd tot een scheiding van tafel en bed. Tevens werd de belofte vastgelegd dat als Willem zou aftreden als vorst, overgegaan zou worden tot een formele echtscheiding. Willem kreeg het gezag over hun oudste zoon toegewezen, met de verplichting dat die zijn moeder regelmatig moest bezoeken. De jongste zoon, die op dat moment vier jaar oud was, werd tot zijn negende jaar onder het gezag van zijn moeder geplaatst. Sophie kreeg als woonverblijf Paleis Huis ten Bosch toegewezen. 's Winters zou zij in Paleis Noordeinde mogen verblijven, waar in die maanden ook Willem woonde, maar beiden zouden van elkaar afgescheiden woonruimte krijgen en het was geen van tweeën toegestaan zonder wederzijdse toestemming de ander op te zoeken. Beiden zouden zich verder onthouden van 'beschuldigingen of toespelingen, waardoor de eer of de waardigheid Hunner Personen kunnen

worden gekrenkt'. Bij officiële gelegenheden moesten Willem en Sophie de schijn ophouden en zich als een echtpaar blijven gedragen. De overeenkomst werd door enkele getuigen medeondertekend en voor de buitenwereld verborgen gehouden. Uit het huwelijk kwamen drie zoons voort. Geen van hen overleefde zijn vader. Willem en Alexander, die beiden gepassioneerde jagers waren, wijdden zich vol enthousiasme aan de valkenjacht en de paardenrennen die in de jaren 1840 een bloeitijd doormaakten. Willem was ook een rokkenjager, ook niet toen hij getrouwd was, hij had diverse buitenechtelijke kinderen bij verschillende vrouwen. Hierbij volgen enkele kinderen van Willem III, bij verschillende vrouwen, dat zijn: **(37)** Hendricus Hermanus Bonnekamp, geboren in 1836, zoon van Hendrica Maria Bohnenkamp; **(38)** Matje Wetterauw, geboren in 1839, dochter van Gerritje te Hope; **(39)** Johannes Doncker: geboren in 1843, zoon van Charlotte de Muynck; **(40)** Matthijs van Gaalen, geboren in 1852, zoon van Lena van Staalduinen; **(41)** Jacob Rampen, geboren in 1852, zoon van Aaltje de Leeuw; **(42)** Dirk van der Ende, geboren in 1853, zoon van Willemina Baauw; **(43)** Steven Gerrit van der Kreeft, geboren in 1855, zoon van Amalia Veronica van Appel. **(44)** Paulus Hoynck van Papendrecht, geboren in 1857, zoon van Paulina Susanna Cornelia Hoynck van Papendrecht en **(45)** Frederik Liebrecht Johannes, geboren in 1851, zoon van Maria Johanna Liebertina Temminck. Er kunnen er nog enkele meer zijn, maar deze staan vast. Zijn leven lang zou Willem zich meer op zijn gemak voelen als landedelman op Het Loo dan als prins in Den Haag. De dood van Alexander in 1848, aan de vooravond van Willems 31ste verjaardag, was een zware klap. Zijn band met zijn overgebleven broer Hendrik was aanmerkelijk minder goed. Willem III werd niet gekend in de politieke besluitvorming, maar had er wel degelijk een mening over. Hij gaf als kroonprins aan de nieuwe grondwet van 1848 niet te accepteren. Zijn grief was dat die de koninklijke macht drastisch beperkte. Op 8 oktober dat jaar, drie dagen voordat de grondwets-voorziening van Thorbecke van kracht werd, schreef hij aan zijn zus: *Ik ben niet in staat, herhaal ik, dit soort staatsgevaarlijke beginselen in overeenstemming te brengen met mijn geweten en mijn taak, ben ik tot het volgende besluit gekomen: af te zien, onherroepelijk en voor altijd, ten faveure van mijn oudste zoon, om van mijn rechten als Prins van Oranje en van mijn rechten op de Kroon af te zien.* Zijn vader trachtte hem van zijn ongelijk te overtuigen, onder meer door hem erop te wijzen dat het koningschap een goddelijke roeping is, die hij niet kon weigeren. Willem bleef echter bij zijn

standpunt. Hij diende zelfs een verzoek in hem ook te ontslaan als luitenant-generaal van de infanterie. Zijn vader wees ook dit af. Toen zijn vader op 17 maart 1849 stierf, bevond Willem zich voor een verblijf van drie maanden in Engeland. Op die dag bevond hij zich in Raby Castle, in het Noord-Engelse graafschap Durham. Hij vernam pas van het overlijden van zijn vader, toen die al een dag dood was. Hij liet zich alsnog overreden tot het koningschap. Willem III werd koning op 17 maart 1849 en zijn inhuldiging vond plaats op 12 mei 1849. De breuk tussen koning Willem III en zijn oudste zoon, ook Willem genaamd, vond plaats in de jaren zeventig van de 19e eeuw. Deze breuk was voornamelijk te wijten aan het conflict over het voorgenomen huwelijk van de kroonprins met Mathilde gravin van Limburg Stirum, waar de koning zijn toestemming voor weigerde. De kroonprins, teleurgesteld en gefrustreerd, vertrok naar Parijs en leidde daar net als zijn vader een losbandig leven. De breuk had grote gevolgen voor de troonopvolging, omdat de kroonprins geen interesse meer had in zijn koninklijke plichten en zijn vader, de koning, geen vertrouwen meer in hem had. Aan het Meer van Genève, in Clarens, huurde Willem III in 1875 een villa. Zijn vrouw Koningin Sophie van Württemberg overleed op 3 juni 1877, op het Paleis Huis ten Bosch in Wassenaar, aan een hart- en leverkwaal. Ze werd 58 jaar oud en volgens het sectierapport had ze aandoeningen aan haar longen, darmen en galblaas, en waren haar hartwanden ‘bijna vliesachtig. In lijn met haar wens werd ze niet gebalsemd en in haar trouwjurk begraven, omdat ze vond dat haar leven al was geëindigd op haar trouwdag. Willem III was niet aanwezig bij de begrafenis van zijn eerste vrouw, koningin Sophie, hij was in Zwitserland. Haar dood leidde wel tot een kortstondige terugkeer van de kroonprins naar Nederland om afscheid te nemen van zijn moeder. Maar ook de dood kwam de kroonprins halen, die overleed in 1879 in Parijs onder onduidelijke omstandigheden. Niet alleen na het overlijden van Sophie in 1877 had koning Willem III de mogelijkheid om weer een huwelijk te sluiten. De koning werd in zijn villa aan het meer van Geneve bij herhaling op zijn balkon waargenomen in een opengevallen ruiterjas, zonder daaronder kleding te dragen, dit in het zicht van de passagiers op de stoomboten. Hij maakte er tevens een gewoonte van in adamskostuum in het meer te zwemmen, waarbij hij aan wal eveneens door de bootpassagiers naakt gadeslagen kon worden. Toen hij voor dit vergrijp voor de rechtbank gedaagd werd, beriep hij zich op zijn onschendbaarheid als koning. Willem III wilde weer trouwen en aanvankelijk koos hij voor een morganatisch huwelijk met zijn geliefde van dat moment, de Alge-

rijnse Émilie Gabrielle Adèle Ambroise, een operazangeres in Parijs, die hij al had geïnstalleerd op Huize Welgelegen te Rijswijk, en die hij had voorzien van de titel gravin d'Ambroise. Het voornemen leidde tot heftige conflicten met het kabinet, en de koning zag uiteindelijk van het huwelijk af. Uiteindelijk wisten ministers hem te bewegen een vorstelijke echtgenote te zoeken. De eerste die gevraagd werd was de 25-jarige Deense prinses Thyra, maar die was al vergeven. Tweede keus was een dochter van de verdreven koning George V van Hannover, maar die weigerde. Vervolgens trachtte hij juli 1878 zijn nicht Elisabeth van Saksen-Weimar-Eisenach te huwen, een dochter van zijn zuster, maar ook zij bedankte voor de eer. Daarna reisde Willem op advies van zijn zuster rechtstreeks door naar Bad Arolsen, waar de vorst George Victor van Waldeck Pyrmont meerdere huwbare dochters had. De moeder, prinses Helena van Nassau, stelde twee van haar dochters voor. Willem ging eerst voor de oudste, prinses Pauline, maar het klikte meer met de jongste van de twee, Emma, die op dat moment nog net geen 20 jaar was, waarna al snel tot een huwelijk besloten werd. Al op 29 september 1878 werd de verloving gevierd. De 61-jarige Willem trouwde op 7 januari 1879 te Arolsen. De festiviteiten ter gelegenheid van het huwelijk werden in Nederland al snel afgebroken wegens het overlijden van 's konings broer prins Hendrik op 13 januari. Deze had bij het huwelijk als getuige op moeten treden, maar moest wegens een aanval van mazelen verstek laten gaan. In april dat jaar vond alsnog een feestelijke inhuldiging van het bruidspaar plaats. Uit het huwelijk van Willem en Emma zou één kind geboren worden op 31 augustus 1880: Wilhelmina Helena Pauline Maria. De gezondheid van de koning ging in oktober 1888 sterk achteruit. In februari 1889 was hij niet meer in staat om staatsstukken met een paraaf te ondertekenen en op 3 april werd Willem 'buiten staat' verklaard en nam de Raad van State zijn taken over. Willem herstelde en op 3 mei werd het regentschap teruggedraaid. In augustus, toen hij in Paleis Het Loo verbleef, verslechterde zijn gezondheidstoestand opnieuw. Volgens de hofarts had hij 'een stille beroerte' gehad. Hij zou het Veluwse paleis niet meer verlaten. De koning leed aan suikerziekte en een ernstige nierziekte. Vanaf zijn ziekbed hield hij lange onsamenhangende toespraken. Willem verordonneerd dat er altijd iemand van de hofhouding in zijn nabijheid moest blijven, omdat hij bang was dat hij in zijn slaap vermoord zou worden. Op 31 augustus 1890, de tiende verjaardag van zijn dochter, kreeg hij opnieuw een beroerte en op 25 september kreeg zijn dochter hem voor de laatste keer te zien. Willem III vertoonde in de periode voor zijn dood tekenen

van dementie en op 29 oktober werd Willem opnieuw 'buiten staat' verklaard en nam de Raad van State voor de tweede keer zijn taken waar. Op 20 november nam zijn echtgenote Emma het koninklijk gezag over. Dit regentschap duurde slechts enkele dagen, want de 73-jarige Koning Willem III overleed op 23 november 1890 op Paleis Het Loo in Apeldoorn aan de gevolgen van een beroerte, naar alle waarschijnlijkheid veroorzaakt door een combinatie van longaandoeningen.

Adelheid Emma Wilhelmina Theresia, Prinses van Waldeck Pyrmont, geboren op 2 augustus 1858 in, was de tweede echtgenote van koning Willem III, van 7 januari 1879 tot zijn dood op 23 november 1890. Emma was koningin-regentes van 1890 tot 1898. Emma erfde van Willem III roerende en onroerende goederen ter waarde van bijna zeven miljoen gulden. Daaronder bevonden zich Paleis Soestdijk en omliggend domein. Zij erfde eveneens het pand Noordeinde 138-140 in Den Haag. De meeste Luxemburgse eigendommen van Willem III werden na zijn overlijden te gelde gemaakt en Emma ontving hiervoor een geldbedrag van bijna 720.000 gulden, evenveel als haar dochter kreeg. Paleis Kneuterdijk en de bijbehorende Gotische Zaal werden gemeenschappelijk bezit van Emma en Wilhelmina. Dat gold ook voor het landgoed Oranje Nassau's Oord in het Gelderse Renkum. Na het overlijden van haar man ontving Emma een jaarlijks staatsinkomen van 150.000 gulden. Daarnaast kreeg zij als regentes een jaarlijkse toelage van 175.000 gulden. Dit laatste bedrag werd gekort op het staatsinkomen van haar dochter. Testamentair had Willem III bepaald dat zij tijdens de minderjarigheid van haar dochter mocht beschikken over Wilhelmina's privékapitaal. In 1896 kocht Emma van haar schoonzuster prinses Sophie Paleis Lange Voorhout in Den Haag. Op 1 januari 1899 werd Emma volledig eigenares van het landgoed Oranje-Nassau-oord met het koninklijk paleis in Wageningen, met een rijke geschiedenis, inclusief een kapel, historische personeelswoningen, een hertenkamp en een ijskelder dat in 1881 door Koning Willem III was verworven en daarvan werd Emma op 1 januari 1899 volledig eigenaresse. Dit in ruil waarvoor Wilhelmina alle eigendomsrechten kreeg van Paleis Kneuterdijk en de bijbehorende Gotische Zaal. Emma zette zo veel mogelijk de lijn van koning Willem III voort. In de periode van koningin-weduwe-regentes kreeg Emma onder meer driemaal te maken met een kabinetsformatie. Naast haar bestuurlijke taken besteedde koningin-moeder Emma grote aandacht aan de opvoeding van haar dochter. Tot 1896 werd Wilhelmina omringd door oude en wijze mensen,

leden van de hofhouding en een gouvernante. Emma zag er al op middelbare leeftijd ouder uit dan haar jaren rechtvaardigden en haar gezondheid was broos. Ter gelegenheid van haar afscheid als regentes kreeg Emma als nationaal geschenk een bedrag van 300.000 gulden aangereikt. Het grootste deel gebruikte zij om van Oranje-Nassau's Oord een weldadige instelling te maken voor de bestrijding van tuberculose, een ziekte waaraan een van haar zusters overleden was en destijds in Nederland volksziekte nummer één. Het restant doneerde zij aan de Vereeniging voor Ziekenverpleging in Nederlands-Indië. Oranje-Nassau's Oord werd in 1901 het eerste Nederlandse sanatorium met daaraan vastgekoppeld het Emmafonds, waaruit de verpleegkosten betaald moesten worden. Emma gaf ook geld aan andere liefdadigheidsinstellingen. Als regerend koningin koos de jonge Wilhelmina al snel haar eigen weg. Zij probeerde onder de druk van haar moeder uit te komen, maar ze moest toch vaak terugvallen op de grote kennis van Emma in protocollaire kwesties. Aanvankelijk woonden de beide vorstinnen samen in Paleis Noordeinde, maar in 1901, toen Wilhelmina trouwde, trok Emma zich terug in het Paleis Lange Voorhout. De zomers bracht zij normaliter door op Paleis Soestdijk. Zij was niet meer zo gesteld op het societyleven aan het hof, maar hield desondanks grote ontvangsten en ook audiënties voor diplomaten. Ook al leefde ze vrij teruggetrokken met haar eigen koninklijke huishouding. Als weduwe van de oude koning voerde zij een grote staat. Toen in 1909 prinses Juliana was geboren, moest opnieuw worden voorzien in een onverhoopt regentschap gedurende de minderjarigheid van Juliana. Wilhelmina's echtgenoot, Hendrik, werd door de regering minder geschikt gevonden, terwijl politiek Nederland goede herinneringen bewaarde aan het regentschap van Emma. Wilhelmina stemde toe en Emma was opnieuw de beoogde regentes van 1909 tot aan de staatsrechtelijke meerderjarigheid van prinses Juliana in 1927. Emma overleed op 20 maart 1934 op 75-jarige leeftijd aan de gevolgen van een longontsteking. Na haar overlijden werden op verzoek van koningin Wilhelmina twee Nederlandsch-Indische bankbiljetten van tien en twintig gulden uitgegeven met de afbeelding van koningin Emma.

.

Wilhelmina Helena Pauline Maria, Prinses der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau en Hertogin van Mecklenburg, was van 23 november 1890 koningin der Nederlanden en regeerde onder de naam Wilhelmina. Emma nam als regentes voor haar dochter ‘gedurende haren weduwlijke staat,’ op 8 december 1890 daartoe beëdigd, tot aan Wilhelmina's achttiende verjaardag in 1898 de

regeringstaak waar. Het koningschap ging toen over op de tienjarige prinses Wilhelmina, waarvoor Emma op 8 december 1890 'gedurende haar tijd als weduwe' opnieuw tot regentes werd beëdigd. Volgens het vernieuwde Nassause erfverdrag, dit is een historisch huisverdrag dat de erfopvolging binnen het Huis Nassau regelde. Dit is een vervolg op eerdere erfverdragen en is vooral van belang voor de takken van de familie die niet tot het Nederlandse koningshuis behoren. Het verdrag heeft geen invloed op de Nederlandse troonopvolging, maar is wel van toepassing op Luxemburg. Door dit erfverdrag zou bij het uitsterven in de mannelijke lijn van de Ottoonse Linie, die van het midden van de 10e tot het begin van de 11e eeuw regeerden, van het Huis Nassau het groothertogdom Luxemburg worden geërfd door het hoofd van de Walramse Linie van het Huis Nassau. Door het overlijden van prins Alexander in 1884 was te voorzien dat bij het overlijden van Willem III de Ottoonse Linie van het Huis Nassau in de mannelijke lijn zou uitsterven. De Ottoonse Linie van het Huis Nassau is een tak van de adellijke familie Nassau, die afstamt van graaf Otto I van Nassau. Deze lijn is belangrijk omdat het Huis Oranje-Nassau, waaruit het Nederlandse koningshuis voortkomt, een afstammeling is van de Ottoonse Linie. De Ottoonse Linie ontstond na de verdeling van de Nassause landen in 1255, waarbij Otto en zijn broer Walram elk een deel kregen. Otto kreeg de noordelijke gebieden, en Walram de zuidelijke. De Ottoonse Linie is belangrijk omdat het Huis Oranje-Nassau, de Nederlandse koninklijke familie, uit deze tak is voortgekomen. De huidige Oranjes zijn dus afstammelingen van de Ottoonse linie via de nakomelingen van Jan de Oude, en niet van Willem van Oranje in directe mannelijke lijn. Willem III was er in 1884 nog van overtuigd dat er wel een regeling getroffen kon worden zodat zijn dochter Wilhelmina hem ook in Luxemburg zou kunnen opvolgen. Koningin Emma ging er echter van uit dat Luxemburg aan de Walramse Linie van het Huis Nassau zou toevallen, zodat hertog Adolf van Nassau, haar oom van moederszijde, Willem III in Luxemburg zou opvolgen. De staatsminister van Luxemburg, Félix baron de Blochausen, trachtte Emma ertoe over te halen zich met de zienswijze van de koning te verenigen, maar tevergeefs. De onderhandelingen tussen Willem III en Adolf van Nassau voor een overeenkomst over de toekomstige afwikkeling van zaken zoals de persoonlijke bezittingen van de koning in Luxemburg leidden tot een op 30 september 1884 gesloten verdrag tussen Willem III en Adolf waarin definitief werd vastgelegd dat na het overlijden van Willem III, als hij geen mannelijke nakomelingen zou hebben, het groothertogdom zou overgaan naar Adolf van

Nassau en zijn nakomelingen, overeenkomstig het vernieuwde Nassause erfverdrag. Bij het overlijden van Willem III werd Adolf van Nassau de nieuwe groothertog van Luxemburg. De uitvaartplechtigheid was een mannenaangelegenheid. Emma, Wilhelmina en Willems zuster Sophie waren niet bij de bijzetting aanwezig. De bijzetting in de koninklijke grafkelder op 4 december 1890 in Delft was erg ongeorganiseerd; zo stortte een tribune in en waren er te weinig koetsen en parkeerplaatsen, waardoor velen te laat waren in de Nieuwe Kerk. De dragers lieten de lijkkist uit hun handen glijden en bij het binnendragen in de kerk zou de doodskist ‘als een piano versjouwd’ zijn. De rouwdienst werd geleid door hofprediker Cornelis Eliza van Koetsveld. In zijn lijkrede zei hij: Wel weten wij het allen, hoe opbruisend en hartstochtelijk het karakter was van den Ontslapene, en hoe hij, in alles oprecht, als mens vaak het zelfbedwang miste, dat hem sierde als Koning. Waartoe zou ik het verzwijgen? Ik heb hem nooit gevleid bij zijn leven en denk het niet te doen na zijnen dood. Van Emma gaan we naar Wilhelmina met haar seksmaniak Hendrik.

Hendrik Wladimir Albrecht Ernst, hertog van Mecklenburg-Schwerin, werd op 19 april 1876, geboren in Schwerin, een stad die in noord Duitsland direct onder de deelstaat Mecklenburg voor Pommeren valt Hendrik werd de echtgenoot van koningin Wilhelmina der Nederlanden en het huwelijk kwam tot stand rond het jaar 1900 tussen de destijds stralende en schatrijke koningin Wilhelmina en de sullige hertog dankzijn een dreigend statiebezoek in 1894 die dé agressieve keizer Wilhelm II aan Nederland brengt Hij in het Paleis op de Dam de koningin-regentes Emma, die; aan haar hand ons nationale kleinood, het veertienjarige 'koninginnetje' Wilhelmina voor de keizer voert: Een afspraak wordt gemaakt en enkele jaren biedt de keizer koningin Emma voor haar dochter twee Duitse huwelijkskandidaten aan: de intelligente en dominante hertog Adolf van Mecklenburg-Schwerin en zijn aanzienlijk minder intelligente en nederige broer Hendrik. Na lang beraad wordt aan het Hof bepaald niet al te ver te gaan in de toegeeflijkheid jegens het machtige keizerrijk en voor Hendrik te kiezen. Prins Hendrik van Mecklenburg-Schwerin geboren in 1876 werd dus de toekomstige man van koningin Wilhelmina. Hendrik was een typisch Duitse landedelman die zijn tijd vooral verdreef met de jacht. Het paar trouwde in 1901 en de frivole zeg maar losbandige Hendrik paste eigenlijk niet bij de aristocratische en plichtsgetrouwe Wilhelmina. Hendrik werd dan ook grotendeels buiten de staatszaken gehouden en naar eigen

zeggen zat hij er ‘für Speck und Bohnen' bij. Daarnaast was Hendrik financieel totaal afhankelijk van Wilhelmina. Gecombineerd met een uitbundige levensstijl en een behoeftige familie veroorzaakte dit chronische geldproblemen en de verveling en frustratie leidde ertoe dat de prins-gemaal vluchtte in zijn liefhebberijen, met name de jacht, en seks. Een jaar na hun huwelijk bleek ook dat de koningin leed aan zogenaamde 'tyfeuze koortsen'. Wilhelmina kreeg drie miskramen. Achteraf bleek dat Hendrik zijn vrouw had besmet met syfilis. Geen wonder want Hendrik bezocht geregeld prostituees. In 1924 zette hij flink de bloemetjes buiten in het nachtleven van Marseille. Ook had hij diverse minnaressen. Bij minstens één daarvan verwekte hij ook een kind, namelijk bij Mien Wenneker, die in 1918 beviel van een zoon. Wenneker overleed in 1973, zes jaar voordat haar goed bewaarde geheim aan het licht kwam door een publicatie in deel 9b van de historicus en journalist Lou de Jong's standaardwerk over de Tweede Wereldoorlog. Hij maakte melding van een onecht kind van prins Hendrik. Dit ter verklaring van problemen in het huwelijk van de toenmalige koningin en de prins. Lou de Jong noemde geen namen maar al gauw diende mr Pim Lier zich aan als de gezochte. De eerste ontmoeting tussen de prins Hendrik en Mien Wenneker zou hebben plaatsgevonden in het Palace Hotel aan de Tromplaan 2-4 in Hilversum, waar de dan 19-jarige Mien eind mei 1906 een baantje als kamermeisje krijgt. Later werden de ontmoetingen geïntensiveerd. Mien is dan inmiddels dicht bij Het Loo buffetjuffrouw geworden in hotel l'Europe. Op 30 november 1907 wordt in het Wilhelminagasthuis in Amsterdam haar eerste kind geboren, dochter **(46)** Christina Margaretha. Er gebeuren daarna wonderlijke zaken met als resultaat dat Mien op 15 april 1909 trouwt met haar 22 jaar oudere oom Cornelis Abbo. Ze reizen eind 1909 af naar Nederlands-Indië, waar op 22 juli 1910 Mien's tweede dochter **(47)** Edith wordt geboren, die later een treffende gelijkenis vertoont met prinses Juliana. Cornelis Abbo overlijdt in 1913 na ziek uit Nederlands-Indië te zijn teruggekeerd. Weduwe Mien komt in Den Haag terecht waar de contacten met prins Hendrik weer hecht worden. In november 1915 raakt Mien opnieuw zwanger. Op 13 augustus 1916 wordt zoon **(48)** Willem geboren, die maar drie dagen zal leven. Op 22 juli 1918 komt **(49)** Albrecht Willem ter wereld, de al sinds 1979 bekende zoon. Prins Hendrik doet persoonlijk zijn best deze zoon een vader te bezorgen. Die wordt gevonden in de eerste luitenant bij de infanterie Jan Derk Lier. Op 27 januari 1920 wordt Jan Derk Philippus Lier geboren, op 25 februari 1921 **(50)**

Herman Johannes Lodewijk (Henny) en op 24 juni 1922 de tweeling (**51**) Alida Willemina Martina (Aadje) en **(52)** Maria Susanna Cornelia (Rietje). **Overspel was strafbaar in Nederland vanaf de invoering van de Code Pénal in 1811 en bleef dat tot 1971. De wetgever beschouwde overspel als een ernstig zedenmisdrijf, waarbij werd overspel gezien als een 'grof zedelijk kwaad en kon een gevangenisstraf van zes maanden worden opgelegd.** De seksuele verhouding van Mien met de prins gaat tijdens haar huwelijk gewoon door. Jan Derk Lier heeft daarmee kennelijk geen moeite. De zoons Jan en Henny zijn kinderen van Hendrik. Met de tweeling ligt het anders. Uit een document dat jaren later tevoorschijn komt, blijkt dat het Koninklijk Huis behalve de opvoeding van Pim Lier en van de twee oudste dochters ook voor de tweeling heeft betaald. De twee oudste dochters bezoeken exclusieve scholen als kostschool Rodenstein in Doorn en later 'de school met de witte handschoentjes' in Den Haag, waar ze omgaan met meisjes van de hoogste Nederlandse adel. Mien Lier brengt regelmatig geheime bezoeken aan de prins. Als het heeft gesneeuwd, trekt zij kaplaarzen aan van een adjudant van de prins zodat niemand kan zien dat er afdrukken van dameshakjes naar de achteringang van het paleis lopen. De prins was geen spreekwoordelijke brave Hendrik want er lopen ettelijke buitenechtelijke kinderen van hem op onze aarde. De frivole , zeg maar losbandige Hendrik paste eigenlijk niet bij de aristocratische en plichtsgetrouwe Wilhelmina. Gecombineerd met een uitbundige levensstijl en een behoeftige familie veroorzaakte dit chronische geldproblemen. Verveling en frustratie leidde ertoe dat de prins-gemaal vluchtte in zijn liefhebberijen. Eén van de escapades betrof Elisabeth Le Roi, en de zoon **(53)** Henry die daaruit werd geboren te Parijs op 19 december 1924, en is genoemd naar zijn vader Hendrik in de Franse taal. Toen de moeder de relatie verbrak en naar België vertrok, verzocht de prins de Nederlandse diplomaat in Brussel, Jonkheer Carel Gerard Willem Frederik van Vredenburch, die onder andere als gezant en gevolmachtigd minister diende, haar uit zijn naam te benaderen. Ook al twijfelde Loe de Jong aan het bestaan van Elisabeth Le Roi, omdat zij niet wilde dat iemand buiten Van Sant haar zou kennen. Eenmaal, en wel dadelijk bij het begin, heeft van Sant in dit opzicht een fout gemaakt, die echter pas een halve eeuw later bleek. Hij heeft zich namelijk op 10 december 1927 naar Brussel laten vergezellen door een toen nog intiem medewerker, een Haags inspecteur van politie die reeds herhaaldelijk missies voor zijn chef had uitgevoerd. Hij nam deze inspecteur mee om jhr. Jan van Vredenburch ervan te overtuigen dat hij, Van 't Sant, bij de uitbetaling van de f. 40 000 aan Elisa-

beth Le Roi een officiële getuige wenste. Deze getuige was, wat Loe de Jong blijkbaar niet wist, nog steeds in leven. De Haagse redacteur van De Telegraaf, Bert Lulofs slaagde erin deze getuige te vinden. Om verder te gaan: de gezant Vredenburg slaagde in zijn benadering van Elisabeth zodanig, dat hij haar regelmatig ging bezoeken. In tegenstelling prins Hendrik was de gezant bemiddeld; hij betaalde Elisabeth maandelijks tot zijn dood in december 1927 en nam het vaderschap van Henry op zich. Typerend voor het optreden van de Prins in die jaren is het verhaal dat men in de Amsterdamse Kalver-straat kan optekenen. Eens betrad Hendrik daar de winkel van een vooraanstaand juwelier en kocht hij een peperduur collier, voor één van zijn maîtresses. De juwelier, hofleverancier, gaf de Prins het kleinood al buigend mee, maar mocht ook na herhaalde indiening van de rekening aan het Hof geen betaling tegemoetzien. In wanhoop zocht de met faillissement bedreigde juwelier, wij mogen aannemen dat hij van Joodse huize was, contact met zijn eveneens' grotendeels; Joodse collega's van de Kalverstraat. Na rijp beraad werd in het belang van. de goede relatie tussen het Hof van Hare Majesteit Joodse onderdanen in de hoofdstad besloten de zaak blauwblauw te laten. Het was het beroemde modehuis Gerzon, dat voor de kosten opdraaide. Wat betreft de aanmerkelijk hogere kosten der chantage op het koninklijk huis, ter zake van de erotische uitspattingen van de Prins, werd een andere financier gevonden, zo onthulde Lou de Jong onlangs. Het was de schatrijke bankier Emile Ernest Menten, zijnde een vertegenwoordiger van de Koninklijke Shell, die tenslotte . een enorme claim had op de Prins. De koningin betaalde geen cent Toen de steeds meer losslaande Prins tenslotte zijn nachtelijke gerief zocht in Haagse homotentjes, liet Hare Majesteit hem aldaar ophalen per staatsiekoets met voorgespannen paarden. De verbijsterd toeziende Haagse onderwereld maakte zij daarmee duidelijk: ik ben niet chantabel, on ne touche pas une Princes-se d'Orange. In 1929; kreeg de Prins zijn eerste hartaanval en kondigde zijn naderende dood zich aan. In de wetenschap weldra voor zijn Schepper te zullen staan werd hij aangegrepen door een diepe wroeging over zijn levenswandel, die hij opbiechtte bij de destijds meest beroemde boeteprediker in den lande: de Franciscaner donder-pater Borromeus de Greve. Tien dagen voor zijn dood bezocht Hendrik voor het laatst diens, klooster te Woerden, waar hij tegenover. de kloosterlingen een afscheidsrede hield, die diepe indruk maakte.

Wilhelmina Helena Pauline Maria, Prinses der Nederlanden, Prinses van Oranje Nassau en Hertogin van Mecklenburg, geboren op 31 augustus 1880 was van 23 november 1890 tot 4 september 1948 koningin der Nederlanden en regeerde onder de naam Wilhelmina. Prinses Wilhelmina werd geboren als eerste dochter van koning Willem III en diens tweede vrouw, koningin Emma. Haar vader was bijna 62, haar moeder 20 jaar oud. Hardnekkig maar onbewezen zijn de geruchten, tien jaar na haar geboorte verspreid, dat niet de bejaarde koning maar zijn adjudant Sebastiaan Mattheus Sigismund de Ranitz de eigenlijke verwekker zou zijn geweest. Feit is dat De Ranitz, in 1881 particulier secretaris werd van de koning en tien jaar later de vertrouweling van Emma. De verspreider van het gerucht kreeg een half jaar gevangenisstraf wegens majesteitsschennis. Het was in een periode van sterfgevallen aan het hof dat Wilhelmina ter wereld kwam. De feestvreugde was daarom spontaan: er was eindelijk weer eens goed nieuws te melden. Wilhelmina was op het moment van haar geboorte niet de kroonprinses. Dat werd zij in 1884, toen haar halfbroer Alexander in 1884 overleed. Vanaf dat moment was Wilhelmina de enige erfopvolger en daarmee kind van staat. Ze kreeg een Engelse gouvernante, Miss Elsbeth Saxton Winter, en een Engels getinte opvoeding, met nadruk op karaktervorming en plichtsbetrachting. Zowel het lager als het middelbaar onderwijs genoot Wilhelmina van huisleraren en een keur aan professoren; in tempo en in eenzaamheid. De voornaamste reden van deze private lessen was dat Wilhelmina zich in haar jonge jaren snel allerlei aspecten van het koningschap eigen moest maken. Zo'n onderwijsprogramma kon geen school haar bieden. En de inhuldiging in 1898, dan werd ze achttien, stond vast. In 1892 begon Wilhelmina een tour langs alle elf provincies. Haar moeder was van dit alles de initiatiefneemster. In een periode vol rumoer over sociale en politieke vernieuwing moet de aanblik van de koninklijke moeder en dochter indruk hebben gemaakt. Zo won de monarchie de populariteit terug die was verdampt door de grillen van de grijsaard Willem III. De apotheose van dit alles was de officiële inhuldiging van Wilhelmina op 6 september 1898 in de Nieuwe Kerk in Amsterdam. Toen Wilhelmina in een hermelijnen mantel de kerk betrad, maakte zich 'een gevoel van leegte en volkomen eenzaamheid' van haar meester, schreef ze later in haar memoires. Ze sprak de inhuldigings-rede, een lofzang op haar vader, uit zonder haperen, de aanwezige hoogwaardigheidsbekleders waren ontroerd over hun zeer jonge koningin. De Gouden Koets was het tastbare bewijs van alle getoonde aanhankelijkheid. Deze werd voor het eerst gebruikt op 7 februari 1901, de

dag van Wilhelmina's kerkelijk huwelijk in Den Haag. Haar bruidegom was Heinrich Wladimir Albrecht Ernst, groothertog van Mecklenburg, die voortaan op zijn Nederlands Hendrik zou heten en de titel Prins der Nederlanden verwierf. Zijn kandidatuur was het resultaat van een intensief vooronderzoek, waarbij ook andere keuzes, Engelse en Duitse, in zicht waren geweest. Bij het voorlezen van het huwelijksformulier bleven de woorden achterwege waarin de vrouw aan de man gehoorzaamheid beloofde. De keuze van Wilhelmina voor Hendrik was liefdevol, ze straalde bij de verloving, al was de staatsraison: een protestantse vorst, bepalend geweest en had Emma een sturende rol gespeeld. Uiteraard keek iedereen uit naar een blijde verwachting van het pasgetrouwde koningspaar, maar drie zwangerschappen van Wilhelmina eindigden in een miskraam. De natie werd geduld gevraagd in dit tijdvak waarin het aantal rechtstreekse afstammelingen van Oranje zo sterk was uitgedund. Pas eind 1908 mocht de Staatscourant een nieuwe zwangerschap van Wilhelmina bekendmaken. Op 30 april 1909 beviel zij van een dochter, Juliana en de dynastie leek gered. Prins-gemaal Hendrik kreeg geen inkomen van de staat. De huwelijkswet voorzag daar niet in omdat de Staten-Generaal er niet aan wilden. Dat betekende dat Hendrik financieel afhankelijk werd van Wilhelmina, iets dat extra voelbaar werd na 1918, toen vorsten door de Duitse revolutie werden verjaagd en er een einde kwam aan zijn toelage uit het groothertogdom Mecklenburg. Wilhelmina zag toe op al zijn uitgaven, inclusief afkoopsommen na liefdesavonturen. Pas in de nieuwe grondwet van 1938 werd aan de prins-gemaal alsnog een jaarinkomen verleend. Hendrik, die in 1934 stierf, zou het niet meer meemaken. De echtelieden leefden op den duur geheel langs elkaar heen, het was geen gelukkig huwelijk. Nederland maakte in de halve eeuw van Wilhelmina's koningschap grote veranderingen door, met de twee Wereldoorlogen als meest ingrijpende episodes. Die oorlogssituatie vroeg volgens Wilhelmina krachtig leiderschap, ook al was de krijgskunde traditioneel geen vrouwenterrein. Ze dankte er de benaming 'soldaten-koningin' aan. Toen de Eerste Wereldoorlog was uitgebroken, liet ze zich informeren over versterkingen en geschutsopstellingen. In december 1914 was zij drie dagen bij de troepen. Het was de eerste van een reeks koninklijke inspecties. Tot op het hoogste niveau bemoeide Wilhelmina zich met de landsverdediging. Haar generaal was lange tijd de opperbevelhebber, generaal Cornelis Jacobus Snijders, die ze tot het uiterste steunde en ze trotseerde er zelfs een aantal ministers voor. Op eigen initiatief mobiliseerde ze het thuisfront in een Koninklijk Nederlands Steun-comité. Typerend voor haar taakopvatting is

ook dat ze in 1918 de naar Neder-land gevluchte Duitse keizer Wilhelm II geen ontvangst waardig keurde. Dat een vorst zijn volk in de steek had gelaten, ook al werd Wilhelm in feite verjaagd, ging haar bevattingsvermogen te boven. Op 13 mei 1940 verliet koningin Wilhelmina het land en ging ze in ballingschap in Groot-Brittannië, zoals eerder haar voorouders in 1795. De Nederlandse koningin vluchtte, terwijl de Belgische Leopold III als krijgsgevangene het lot van zijn verslagen leger deelde. Hij werd er toen om geprezen, ook in Nederland. In 1945, aan het einde van de oorlog, kreeg juist Wilhelmina alle eer: ze was een middelpunt van volharding en verzet geweest, terwijl Leopold had moeten zwijgen. Via het nieuwe medium van de radio had Wilhelmina vanuit Londen haar landgenoten voortdurend moed ingesproken. Ze was populairder dan ooit. Wilhelmina keerde in maart 1945 terug met een hoofd vol herinnering aan helden en heldinnen en met hoge verwachtingen voor een nieuw Nederland. Haar vernieuwingsdrift stuitte op de werkelijkheid van een land dat vijf jaar bezet was geweest en een periode had doorgemaakt waarin gevestigde instituties, zoals de verzuiling, juist hun nut hadden bewezen. In Indonesië, dat zij in een radiorede in 1942 gelijkberechtiging met Nederland in het koninkrijk had beloofd, brak een revolutie uit. In de daaropvolgende militaire strijd om de onafhankelijkheid koos Wilhelmina voor de harde lijn. De belasting van het ambt begon haar tol te eisen. In 1947 en in 1948 moest Wilhelmina zich een paar keer laten vervangen door haar dochter, de regentes Juliana. Daarom koos Wilhelmina er bewust voor bij haar vijftigjarig regeringsjubileum in september 1948 afstand te doen van de troon. Het werd een nationaal feest van weemoed en herinnering. Een maand later, op 7 oktober 1948, kreeg zij het Grootkruis van de Militaire Willemsorde: Juliana sloeg haar tot ridder en het was de onderscheiding waarop deze 'soldatenkoningin' het meest trots is geweest. Prinses Wilhelmina trok zich terug op Paleis het Loo in Apeldoorn. Ze schilderde er en verdiepte zich in christelijke en vooral ook oecumenische perspectieven. Ze schreef haar memoires onder de titel: Eenzaam maar niet alleen. Op 28 november 1962 stierf prinses Wilhelmina, op 82-jarige leeftijd in Paleis Het Loo aan de gevolgen van een hartaandoening. Ze stierf in haar slaap. De bijzetting in de grafkelder van de Oranjes in de Nieuwe Kerk in Delft werd net als bij haar echtgenoot een witte begrafenis. .

Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina, Prinses der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, hertogin van Mecklenburg, prinses van Lippe-Biesterfeld,

geboren op 30 april 1909 was koningin der Nederlanden vanaf 4 september 1948. Juliana was getrouwd met prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld met wie zij vier dochters kreeg, en was enig kind uit het huwelijk van koningin Wilhelmina der Nederlanden met prins Hendrik van Mecklenburg-Schwerin. Het echtpaar Juliana en Bernhard, ook wel aangeduid als 'het paar van Paleis Soestdijk' Haar eerste levensjaren bracht de Prinses door op Paleis Het Loo in Apeldoorn en Paleis Noordeinde en Paleis Huis ten Bosch in Den Haag. Op dit laatste paleis werd, toen Prinses Juliana zes jaar oud was, op advies van pedagoog Jan Ligthart een klasje gevormd. Samen met enkele leeftijdgenootjes volgde de Prinses in dit klasje het lager onderwijs. Na vijf jaar lager onderwijs kreeg Prinses Juliana privéles op H.B.S. c.q. Gymnasiumniveau. Op 30 april 1927 werd Prinses Juliana achttien jaar en grondwettelijk meerderjarig. Daarmee was zij gerechtigd het Koninklijk gezag te aanvaarden. Twee dagen later werd de Prinses door haar moeder ingeleid in de Raad van State. Van 1927 tot 1930 volgde de Prinses colleges aan de Rijksuniversiteit Leiden. Die jaren woonde Prinses Juliana met enkele medestudentes in Katwijk. De keuze van vakken werd enerzijds afgestemd op haar toekomstige taak als staatshoofd, anderzijds op haar persoonlijke belangstelling voor literatuur en godsdienst. Haar studie werd bekroond met een erepromotie tot doctor in de letteren en de wijsbegeerte. De Prinses volgde haar vader, na diens overlijden in 1934, op als voorzitter van het Nederlandse Rode Kruis. Op 8 september 1936 werd de verloving bekend gemaakt van Prinses Juliana met Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld, met wie zij op 7 januari 1937 in het huwelijk trad. Vanaf dat moment nam het paar zijn intrek in Paleis Soestdijk te Baarn. Uit het huwelijk van Prinses Juliana en Prins Bernhard werden drie dochters in Nederland geboren: Beatrix, in 1938, Irene in 1939, Margriet in 1943. De vierde dochter Marijke, die later Christina genoemd wilde worden, kwam in 1947 tijdens de oorlogsjaren in Ottawa ter wereld. Haar moeder had tijdens de zwangerschap Rodehond of rubella is een meestal onschuldige virale kinderziekte die door het rubellavirus wordt veroorzaakt. Ze kenmerkt zich na een incubatietijd van 14 tot 21 dagen door opgezette lymfeknopen achter de oren, gevolgd door huiduitslag met rode vlekjes, maar tijdens de zwangerschap bleek dit funest, wat ervoor zorgde dat prinses Christina aan één oog blind werd en het andere oog beperkt functioneerde. Door de Duitse invasie van 10 mei 1940 vluchtte Prinses Juliana en Prins Bernhard met beide kinderen naar Engeland uit te wijken. De Prinses bleef daar een maand en reisde vervolgens met haar dochters door naar Canada,

waar zij tot de bevrijding van Nederland woonde in Rockcliffe, een voorstad van Ottawa. Prins Bernhard, die in Londen bij Koningin Wilhelmina achterbleef, zocht haar hier regelmatig op. Gedurende de oorlog ondernam de Prinses verschillende reizen naar enkele delen van het Koninkrijk: Suriname en de Nederlandse Antillen. In april 1945 begaf de Prinses zich met Koningin Wilhelmina naar het bevrijde deel van Nederland en vestigde zij zich te Breda. Daar werkte zij mee aan een hulpactie voor de bevolking van het noordelijke deel van Nederland, die zwaar onder de Hongerwinter had geleden. Op 2 augustus werd het Prinselijk gezin op Nederlandse bodem herenigd. Na de Duitse capitulatie in mei 1945 werkte de Prinses mee aan diverse andere hulpacties voor de getroffen bevolking. Onder meer trad zij op als voorzitter van de Stichting Nederlands Volksherstel. In het voorjaar van 1946 bracht de Prinses, samen met Prins Bernhard, bezoeken aan landen die veel voor Nederland hadden betekend tijdens de bezetting. In het najaar van 1947 trad Prinses Juliana enkele weken op als regentes, toen Koningin Wilhelmina om gezondheidsredenen het Koninklijk gezag enige tijd neerlegde. Dit herhaalde zich in 1948. In dat jaar kondigde Koningin Wilhelmina aan afstand te doen van de troon. Op 6 september vond in de Nieuwe Kerk te Amsterdam de inhuldiging van Juliana als Koningin der Nederlanden plaats. In 1948 werd Mevrouw M. Hofmans, alternatief genezeres, aangesteld ter behandeling van de oogziekte van Prinses Christina. Mevrouw Hofmans werd de jaren erna een adviseur van Koningin Juliana. In het eerste jaar van haar regeerperiode werd de aandacht van Koningin Juliana vooral opgeëist door de Indonesische kwestie. In 1949 tekende zij in het Koninklijk Paleis Amsterdam de soevereiniteitsoverdracht van Indonesië. Het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden werd door Koningin Juliana bekrachtigd in 1954; dit Statuut vormde de grondslag voor een samenwerkingsverband voor de drie overgebleven delen van het Koninkrijk: Nederland, Suriname en de Nederlandse Antillen. Na Indonesië scheidde in 1975 ook Suriname zich af van het Koninkrijk der Nederlanden. In dat jaar ondertekende Koningin Juliana de Acte van Erkenning van de Republiek Suriname. Koningin Juliana betoonde zich als staatshoofd een fervent voorstander van internationale samenwerking en Europese eenwording. Als Koningin bleef Juliana betrokken bij sociale vraagstukken. Die betrokkenheid bleek onder meer uit haar talrijke bezoeken aan ziekenhuizen, revalidatiecentra, sanatoria, bejaardenhuizen en kindertehuizen. Op het internationale vlak hadden vooral de problematiek van ontwikkelingslanden, het vluchtelingenvraagstuk en de zorg voor

kinderen over de hele wereld haar aandacht en ze verleende ook financiële en materiële steun. Ter gelegenheid van hun zilveren huwelijk in 1962 bijvoorbeeld doneerde zij samen met Prins Bernhard grond voor de vestiging van jeugdcentra aan de Nederlandse jeugd, vergezeld van een groot geldbedrag. Haar vermogen werd in 1979 conservatief ingeschat op meer dan 600 miljoen dollar, meer nog dan dat van de Britse koningin Elizabeth II. Als erkenning voor haar verdiensten op maatschappelijk terrein ontving Koningin Juliana in 1964 een eredoctoraat in de sociale wetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen, Op 31 januari 1980 deelde Koningin Juliana via radio en televisie mee dat zij op 30 april dat jaar af zou treden ten gunste van haar dochter Beatrix. Prinses Juliana nam geleidelijk aan minder deel aan publieke evenementen. Op 23 februari 1999 liet de Prinses per brief weten dat het vanwege haar hoge leeftijd niet langer mogelijk was om officiële uitnodigingen te aanvaarden. Met haar negentigste verjaardag in het vooruitzicht, gaf zij in haar brief ook aan dat het haar te zwaar viel om in het vervolg blijken van hartelijkheid en medeleven te beantwoorden. Prinses Juliana overleed in 2004 en liet een grote erfenis na die onder andere schilderijen en kunstwerken, maar ook meubilair en tafelzilver van Paleis Soestdijk bevatte.

Prins Bernhard Frederik Everhard Leopold Julius Coert Karel Godfried Pieter stierf datzelfde jaar, op 1 december 2004 en hij was de zoon van prins Bernhard van Lippe, een jongere broer van de laatste regerende vorst van Lippe, en Armgard von Cramm. Bernhard werd geboren in het groothertogdom Saksen-Weimar-Eisenach. Volgens zijn geboorteakte is dat op 28 juni 1911, ’s nachts om kwart voor drie uur. Bernhards moeder heeft altijd aangegeven dat dit een foutieve vermelding is. Hij vierde zijn hele leven zijn verjaardag op 29 juni, de datum die in zijn naturalisatieakte en trouwakte staat. In haar biografie van Bernhard stelt Annejet van der Zijl dat de functionaris van het ziekenhuis die de aangifte deed zich in de datum vergiste. Op 1 juli verzocht Bernhard senior per brief aan zijn broer Leopold om peetoom te worden van zijn oudste zoon. ‘Als je’, zo schreef hij, ‘ons dat plezier wilt doen, dan zal hij jouw naam als dubbelnaam krijgen’. Leopold stemde toe en op 18 juli gaf het departement van Justitie in Weimar toestemming om de voornaam Leopold twee plaatsen naar voren te schuiven, zodat hij op 27 oktober 1911 de namen kreeg van Bernhard Leopold Friedrich Eberhard Julius Kurt Carl Gottfried Peter Graf von Biesterfeld. Bernhard had een jongere broer Aschwin. die drie jaar na hem

was geboren. Hun ouders sloten een morganatisch huwelijk, daarom kreeg Bernhard bij zijn geboorte wel de naam van zijn vader, maar de titel van zijn moeder, die voor de gelegenheid van haar huwelijk was verheven tot Gräfin von Biesterfeld, en werd Bernhard derhalve Graf von Biesterfeld. Op 24 februari 1916 verhief de vorst Bernhards moeder en haar twee zonen echter tot Prinzen van Lippe-Biesterfeld. Bernhard werd lid van het Lippische vorstenhuis en kreeg een hogere plaats in de rij van troonopvolging. Zijn jeugdjaren bracht hij door op het ouderlijk landgoed in Woynowo, nabij de stad Bomst in de provincie Posen, het latere Grensmark Posen-West-Pruisen. Na eerst privélessen gevolgd te hebben, ging Bernhard op 22 april 1924 voor het eerst naar school; naar het Pädagogium, een jongenskost-school te Züllichau. Na een toelatingsexamen begon hij er op de tweede klas van het Realgymnasium, het Obertertia, waarna hij in het voorjaar van 1926 naar het elitaire Arndt-Gymnasium te Berlijn ging, waar hij in 1929 zijn diploma behaalde. Bernhard studeerde rechten aan de handelshogeschool in Lausanne, de universiteit in München en aan de toenmalige Friedrich-Wilhelm Universiteit in Berlijn, nu de Humboldt universiteit en werd daar lid van de Deutsche Studentenschaft. Dat was in die tijd een studentenorganisatie met een duidelijk en officieel nationaalsocialistisch karakter. De door de Bernhard ondertekende lidmaatschapskaart is bewaard gebleven. De kaart bevat gegevens over lidmaatschap van de Nationaalsocialistische Duitse Arbeiderspartij (NSDAP). In Berlijn verkreeg hij in 1935 de titel van Rechtsreferendar, dat is in Nederland vergelijkbaar met die van doctorandus. Vervolgens ging Bernhard per 1 september 1935 als stagiair werken bij de Parijse dochteronderneming van het Duitse chemiebedrijf IG Farben, voor de invoer van verfstoffen en chemische producten aan de Avenue Hoche, waar hij begon met brieven te controleren op typefouten, postzegels plakte en de post naar de verzendafdeling bracht. Hij bleef er werken tot aan de dag van zijn verloving met de Nederlandse kroonprinses Juliana op 8 september 1936.Bernhard werd als student aan de Friedrich-Wilhelm Universiteit Sturmabteilung (SA), het Deutsche Luftsport Verband en de tennisclub van de eveneens nationaalsocialistische corpsvereniging Borussia. Toen de prins zich in december 1934 uitschreef als student werd hij geschrapt uit de ledenlijst van de studentenvereniging. De prins heeft stelselmatig ontkend lid te zijn geweest van de NSDAP, totdat in 1995 in de Nationale Archieven in Washington zijn contributiekaart werd aantroffen, althans een kopie daarvan, evenals correspondentie over het beëindigen van zijn lidmaatschap. Maar de prins bleef hij

volhouden zich nooit als lid te hebben aangemeld. Sinds 1 mei 1933 stond hij als lid ingeschreven en uit de onvolledige ledenadministratie blijkt dat zijn contributie betaald werd van in ieder geval eind 1934 tot en met mei 1935. Vanaf 1 augustus 1935 gebeurde dat niet meer en op 5 januari 1937 werd hij als lid uitgeschreven. De kaart kwam in Bernhards persoonlijk archief terecht via Lucius Clay, de militair bewindvoerder van de Amerikaanse zone in Duitsland vlak na WO II. In 1949 stuurde hij de kaart naar Bernhard. Het begeleidende briefje is eveneens in Bernhards voormalig privéarchief bewaard gebleven en bevat in het Engels de tekst: 'Ik heb dit een aantal jaar in mijn kluis bewaard. Toen ik op het punt stond het te vernietigen, bedacht ik dat u het recht hebt verdiend om het zelf te vernietigen.' Bernhard heeft wel toegegeven dat hij aspirant-lid is geweest van de SA en de paramilitaire Schutzstaffel SS. In zijn geautoriseerde biografie uit 1962 geeft Bernhard toe dat hij het bruine uniform van de SA en het zwarte van de SS gedragen heeft. Volgens Bernhard meldde hij zich aan om opportunistische redenen. Door zijn lidmaatschap zou hij als student zijn vrijgesteld van het afleggen van een politiek examen. Zo'n politiek examen heeft volgens de dissertatie van Van der Zijl nooit bestaan. Af en toe moest de prins op wacht staan, zoals rond 1 juni 1934 tijdens de Nacht van de Lange Messen. Dat hij een overeenkomstige opdracht uitvoerde ten tijde van de Juden-Boykott in april 1933, hetwelk uit de op die datum gelaste algemene mobilisatie van SA en SS voortgevloeid zou zijn, was volgens de prins in 1956 uitgesloten. Bernhard was bij de bijna zevenjarige zoektocht naar een echtgenoot voor Juliana niet benaderd door het koninklijk huis, maar formeel voldeed hij door de promotie tot prins en toetreding tot het Lippische vorstenhuis in 1916 wel aan het profiel van de gezochte kandidaat. Een kandidaat diende namelijk gelijk aan geboorte te zijn en deel uit te maken van een vorstenhuis dat minimaal tot 1918 heeft geregeerd. Bij de zoektocht naar een huwelijkskandidaat voor Juliana maakte Wilhelmina gebruik van de Almanach de Gotha, dat was het beroemde adellijke jaarboek dat sinds 1764 zonder enige onderbreking gepubliceerd werd. Dat adellijke jaarboek heeft de Tweede Wereldoorlog niet overleefd en hield op te bestaan in 1944. Bernhard stond in het goede gedeelte van de Almanach de Gotha. Zijn familie had goede contacten met de familie Von der Goltz, die tot de entourage van de Duitse ex-keizer in Doorn behoorde. In 1935 bezocht Bernhard minimaal tweemaal de Duitse ex-keizer en zijn vrouw Hermine Reuss in Nederland. In november 1935 ging hij samen met mevrouw Von der Goltz op bezoek bij John Loudon de Nederlandse Gezant in Parijs. Aan Lou-

don vroeg hij hoe hij zich kon laten introduceren bij Wilhelmina en Juliana. Van zijn tante Anna kreeg hij informatie dat Juliana en Wilhelmina van plan waren om de Olympische Winterspelen in Garmisch-Partenkirchen te bezoeken en net over de grens zouden logeren in Oostenrijk. Bernhard reisde spoorslags af naar Garmisch-Partenkirchen en legde op 11 februari 1936 in het Oostenrijkse Igls, een stadsdeel van Innsbruck , een bezoek af aan Juliana en Wilhelmina. Dit onder het voorwendsel dat zijn vader Juliana's vader prins Hendrik van Mecklenburg-Schwerin gekend had. Via mevrouw Von der Goltz heeft Bernhard een introductiebrief gekregen. De gesprekken verliepen in het Frans. De prins viel zowel bij Juliana als bij haar moeder en de meegereisde hofhouding in de smaak. Wilhelmina won daarop informatie in bij Duitse familieleden en de Nederlandse ambassade in Berlijn. Hermine Reuss steunde Bernhard en vroeg Wilhelmina's schoonfamilie een positief advies uit te brengen. Hoewel niet alle adviezen positief bleken te zijn besloot Wilhelmina door te gaan met Bernhard. Nadien ontmoetten de Nederlandse kroonprinses en Bernhard elkaar met Pasen en Pinksteren in Paleis Het Loo. De daaropvolgende ontmoeting vond plaats op 11 juli, eveneens in Paleis Het Loo. Bernhard vroeg toen Juliana vergeefs ten huwelijk. Juliana vond dat ze elkaar nog te kort kenden. Een nieuwe ontmoeting werd een maand later in Zwitserland belegd om het huwelijkscontract te regelen. Juliana ging er op 15 augustus akkoord met een verloving. Die werd geheimgehouden en afgesproken werd dat Bernhard naar Nederland zou komen om drie maanden lang de Nederlandse taal en cultuur te leren kennen. Juliana en Bernhard zouden dan de gelegenheid krijgen elkaar nader te leren kennen. Als het stel dan niet van mening zou zijn veranderd, zou de verloving eind dat jaar wereldkundig worden gemaakt. Diverse Nederlandsen dagbladen publiceerden op 20 augustus echter een foto van Juliana in gezelschap van Bernhard en de geruchtenmachine kwam op gang. Wilhelmina voelde zich gedwongen de aankondiging van de verloving flink te vervroegen en op 8 september 1936 werd de verloving bekendgemaakt. In totaal hadden Juliana en Bernhard elkaar toen zo'n veertien dagen gezien, verdeeld over vijf ontmoetingen. De verloving leidde in het door een economische crisis beheerste Nederland tot een golf van vreugde. Binnen een week na de verloving werd in Vlaardingerambacht een laan naar de prins vernoemd. Bernhard bracht op 17 november 1936, vlak voor zijn definitieve vertrek naar Nederland, een kort beleefdheidsbezoek aan Adolf Hitler. De Nederlandse gezant in Berlijn begeleidde hem. Op 24 november 1936 kreeg Bernhard het Nederlands staatsburger-

schap. Bij de naturalisatiewet werden zijn Nederlandse voor- en geslachtsnamen vastgesteld. Op 4 december 1936 kwam de benoeming tot luitenant-ter-zee der eerste klasse à la suite bij de Koninklijke Marine en ritmeester à la suite bij de Koninklijke Landmacht. Tevens werd hem de titulaire rang verleend van ritmeester bij het Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger. Het burgerlijk huwelijk vond op 7 januari 1937 plaats in Den Haag en werd diezelfde dag ingezegend in de Grote of Sint-Jacobskerk aldaar. Bernhard kreeg bij Koninklijk Besluit direct na de huwelijkssluiting de titel Prins der Nederlanden met het predicaat Koninklijke Hoogheid. Tevens werd hem zitting verleend in de Raad van State, het hoogste adviescollege van Nederland. Het huwelijk leidde tot een diplomatiek incident met nazi-Duitsland dat tot op het hoogste niveau werd uitgespeeld. De aanleiding was de aanwezigheid van nazisymbolen bij een galaconcert op 5 januari 1937. Voorafgaand waren over en weer al wat incidenten. Door de Duitse pers werd het ontbreken van nazisymbolen bij een voetbalwedstrijd in Den Haag tussen een Duits en een Nederlands team hoog opgespeeld. Ook een bericht van het ANP waarin werd gesteld dat Bernhard zich als Nederlander beschouwde en alleen het Nederlandse volkslied bij de feestelijkheden gespeeld mocht worden, zorgde voor Duits ongenoegen. Minister van Propaganda Joseph Goebbels kreeg van Adolf Hitler de vrije hand een media offensief te beginnen. De Duitse familieleden die voor het huwelijk naar Nederland wilden reizen, werd het paspoort ontnomen. Doordat Bernhard een diplomatiek opgestelde brief aan Hitler richtte, die telefonisch werd doorgebeld, en de Nederlandse regering excuus aanbood en stelde dat Bernhard verkeerd werd begrepen, bedaarden de gemoederen. De Duitse familieleden konden alsnog naar het huwelijk komen. Tijdens het feest moest het Duitse volkslied inclusief het Horst Wessellied gespeeld worden om verdere problemen te voorkomen. Het Horst Wessellied was sinds 1933 onderdeel van het Duitse volkslied. Door de Duitse gasten werd meegezongen en de Hitlergroet gebracht. Dat laatste deden ze ook tijdens het spelen van het Wilhelmus. De dirigent Peter van Anrooy weigerde net als 25 orkestleden het Horst Wessellied te spelen. Zij werden in opdracht van het bestuur van het Residentieorkest voor het spelen van het Duitse volkslied vervangen door de dirigent en orkestleden van de Koninklijke Militaire Kapel. Dat gebeurde op basis van een regeringscommuniqué over het spelen van de volksliederen. Vanuit sociaaldemocratische en communistische zijde werd vooraf aan het spelen van het Horst Wessellied geprotesteerd. Goebbels zag de gang van zaken als een overwinning. Het huwelijk

maakte meteen een einde aan de grote financiële problemen van Bernhards familie; zijn vader was kort ervoor overleden, zijn ouderlijk huis bleek in zeer slechte staat en er waren grote hypotheekschulden. Bernhard kreeg uit de staatskas een jaarlijkse toelage van tweehonderdduizend gulden, twee keer zoveel als Juliana's vader jaarlijks van haar moeder gekregen had. Daarnaast kreeg hij van Wilhelmina een bedrag van tweehonderdduizend gulden om de noodzakelijke herstelwerkzaamheden aan zijn ouderlijk huis te financieren. Van zijn schoonmoeder kreeg hij als huwelijksgeschenk een Maybach Zeppelin met een Erdmann & Rossi carrosserie, een luxe auto van ongeveer twintigduizend gulden. In 1939 werd hij door Wilhelmina benoemd tot haar adjudant. Prins Bernhard en prinses Juliana kregen vier kinderen, allen dochters: Beatrix op 31 januari 1938, Irene op 5 augustus 1939, Margriet op 19 januari 1943 die in Canada wordt geboren en Marijke op 18 februari 1947, die later haar tweede voornaam Christina als roepnaam koos. Op 10 mei 1940 viel Duitsland Nederland binnen en Bernhard keerde snel voor korte tijd terug naar het nog niet bezette Zeeland. Vervolgens maakte hij een reis naar het eveneens nog niet door de Duitsers veroverde Parijs. Doordat Juliana met Beatrix en Irene op de kruiser Sumatra naar Canada reisden, was hij de rest van de Tweede Wereldoorlog meestal gescheiden van zijn gezin. Terug in Engeland, dat al sinds 1939 in oorlog met Duitsland was, bood Bernhard zijn diensten aan bij de Britse geheime dienst, maar werd wegens zijn Duitse afkomst gewantrouwd. Op 25 juni 1940, drie dagen na de Franse capitulatie, sprak hij voor de Overseas Service van de Britse staatszender BBC over Adolf Hitler als een Duitse tiran en sprak hij al zijn vertrouwen uit in de Britse overwinning op nazi-Duitsland. 29 juni 1940, werd in Nederland aangegrepen om te protesteren tegen de Duitse bezetting en om aanhankelijkheid te tonen aan het koningshuis. Het protest uitte zich onder andere in het dragen van een witte anjer in het knoopsgat van de linker-revers van een colbert. Deze dag werd bekend als Anjerdag. Voor de aankoop van oorlogsmaterieel werd door de prins op 10 augustus 1940 het Spitfire Fund opgericht, het latere Prins Bernhard Fonds genoemd. Vanaf de oprichting was hij regent. Op 13 november 1940 werd Bernhard hoofdverbindingsofficier tussen de Nederlandse en Britse strijdkrachten. De gelegenheid van zijn eerste verjaardag in bezettingstijd. In het najaar van 1940 kreeg de prins vliegles op Hat-field en behaalde zijn vliegbrevet. Hoewel hij later deed voorkomen alsof er sprake geweest zou zijn van een carrière als oorlogsvlieger, bestaat er maar één gedocumenteerd geval van een vlucht boven vijandelijk gebied en wel op 21

juni 1944 boven Noord-Frankrijk. Om mee te mogen heeft hij naar zijn eigen zeggen de commandant met een fles whisky omgekocht. Regelmatig bezocht hij in Engeland Nederlandse militairen. De prins kreeg in 1941 bij de Royal Air Force (RAF) de rang van Honorary Air Commodore. Op 12 juni 1943 richtte hij in Engeland het 322 Dutch Squadron RAF op, dat tot het einde van de oorlog werd ingezet voor escortemissies, bestrijding van V-1 vliegende bommen en grondaanvallen op het Duitse leger. In 1964 werd hij bij de RAF benoemd tot Honorary Air Marshall. Op 5 mei 1945 vond in Hotel De Wereld de capitulatiebespreking in Wageningen plaats tussen de Duitse generaal Johannes Blaskowitz en de Canadese generaal Charles Foulkes. De prins was bij deze bespreking aanwezig namens de Binnenlandse Strijdkrachten. In september 1945 werd hij eervol ontslagen als bevelhebber van de Binnenlandse Strijdkrachten. De prins werd vervolgens in 1946 benoemd tot inspecteur-generaal van de Koninklijke Landmacht. Een jaar later werd hij ook inspecteur-generaal van de Koninklijke Marine en vanaf 1953 eveneens van de Koninklijke Luchtmacht. In 1970 werden deze functies samengevoegd tot die van inspecteur-generaal der Krijgsmacht. Van 1954 tot 1976 was Bernhard voorzitter van de Bilderbergconferentie. De stichters hebben hem gevraagd als boegbeeld te fungeren. Deze internationale politieke groepering, waarvan de samenstelling enigszins varieert, komt jaarlijks bijeen om onder strikte geheimhouding te praten over politiek en Europese eenheid. Bernhard was een groot liefhebber van de paardensport en van vrouwen Hij was in die tijd en de jaren erna ook druk met allerlei seksuele escapades, die tot minstens drie buitenechtelijke kinderen leidden: Tijdens de bevrijding van ons land in 1945 vierde prins Bernhard dat op zijn manier en hij verwekte een dochter en dat was **(54)** Mildred Zijlstra. Die op 12 februari 1946 in Den Haag is geboren. Haar moeder Trijntje was actief voor de Binnenlandse Strijdkrachten en daarvan was Prins Bernhard weer de bevelhebber. **(55)** Alicia Hala Webber geboren in San Francisco op 21 juni 1952 die Bernhard verwekte bij een Duitse pilote die hij in 1951 in Mexico leerde kennen. Alicia die later De Bielefeld als achternaam kreeg is geboren met de achternaam Webber. Dit moest voorkomen dat de identiteit van haar vader achterhaald kon worden. Later werd die veranderd in De Bielefeld, een verbastering van de achternaam van haar vader en tevens een plaatsnaam in Duitsland is. **(56)** Alexia Bénédicte Irina Manuella Olivia Grinda, die geboren werd Billancourt in Boulogne op 10 juli 1967. Bernhard waarvan bekend was dat hij zijn geslachtsdeel moeilijk binnen boord kon houden, verwekte haar bij zijn Franse maîtresse

Hélène Grinda, met wie hij van 1966 tot en met 1969 een buitenechtelijke relatie onderhield. Ze is ook bekend onder de naam Alexia Lejeune, naar haar stiefvader Stanislas baron Lejeune, die Alexia in 1972 erkende toen hij met haar moeder trouwde. Hoewel Prins Bernhard bekend stond om zijn minder sportieve bezigheden, zoals zijn buitenechtelijke affaires, was zijn sportieve kant een belangrijk aspect van zijn persoonlijkheid. Hij was actief in verschillende sporten en stond bekend om zijn liefde voor paardensport, jagen en andere buitenactiviteiten. Voor de paardensport trad Bernhard onder andere op als 'chef d'équipe' van de Nederlandse ruiterploeg tijdens de Olympische Spelen in Helsinki. Vier jaar later, toen hij voorzitter was van de FEI, zorgde hij er voor dat Alexis Pantchoulidzew, een vertrouweling van zijn moeder, namens Nederland kon deelnemen aan de Zomerspelen in Melbourne. In 1961-1962 overlegde Bernhard met de Verenigde Staten over de Nieuw-Guinea-kwestie. Begin 1962 rezen er verdere spanningen tussen Nederland en Indonesië toen er op Nieuw-Guinea schermutselingen plaatsvonden tussen Nederlandse militairen en Indonesische infiltranten, waarbij escalatie tot een oorlog dreigde. In april 1961 gestart geheim overleg met de Verenigde Staten leidde echter ertoe dat op 20 maart 1962 in huize Huntlands te Middelburg, Virginia, de delegaties van Nederland en Indonesië onder leiding van een Amerikaanse diplomaat aan de onderhandelingstafel schoven. Op 15 augustus 1962 werd het bereikt akkoord over Nieuw-Guinea in de zaal voor de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties in New York getekend. Volgens de Nederlandse journalist Willem Oltmans was dit resultaat voor een belangrijk deel te danken aan Bernhard. De initiatiefnemers van het Wereld Natuur Fonds vroegen hem in 1962 als hun eerste president. Hij bleef in die functie tot eind 1976. Prins Bernhard is oprichter en was regent van de Stichting Praemium Erasmianum en deelde jaarlijks de Erasmusprijs uit. De doelstelling van het Prins Bernhard Fonds werd na de oorlog gewijzigd in 'de bevordering van de geestelijke weerbaarheid door middel van culturele zelfwerkzaamheid' en kreeg de naam van Prins Bernhard Cultuurfonds. Tot aan het eind van zijn leven reikte hij elk jaar de Zilveren Anjer uit aan personen van onbesproken vaderlands gedrag die in enigerlei vorm van onverplichte arbeid verdiensten hebben verworven voor de Nederlandse cultuur of voor die van de Nederlandse Antillen. Bernhard was van 1956 tot 1977 voorzitter van de Europese Culturele Stichting, die in 1954 is opgericht door de Zwitserse filosoof Dennis de Rougemont. In 1970 richtte hij de 1001 Club op, die zich bezighoudt met het op basis van lidmaatschap innen van financiële bijdragen

voor het Wereld Natuur Fonds. Elk lid dient een bedrag van 10.000 US-dollar in te leggen. Het geld is bedoeld voor de administratieve kosten. In 1975 werd Bernhard beschermheer van AMREF, Flying Doctors Nederland, een organisatie die zich inzet voor betere gezondheid in Afrika. Tot eind 1976 was hij goodwill-ambassadeur van het Nederlandse bedrijfsleven in het buitenland. In die hoedanigheid maakte hij veel buitenlandse reizen. In 1976 raakt prins Bernhard, de man van koningin Juliana, in opspraak. Hij zou meer dan een miljoen gulden hebben gekregen van vliegtuigproducent Lockheed. Het enige wat hij hoefde te doen was zorgen dat de Nederlandse regering vliegtuigen van Lockheed zou kopen. Tijdens het onderzoek naar de Lockheed-affaire werden documenten ontdekt waaruit bleek dat Bernhard ook door de Amerikaanse vliegtuigfabrikant Northrop werd omgekocht. Den Uyl heeft de openbaarmaking daarvan tegengehouden, omdat anders strafvervolging wellicht onafwendbaar zou zijn geworden en koningin Juliana dan mogelijk zou zijn afgetreden. De kwestie kwam pas in 2008 aan het licht. Tijdens de Lockheed-affaire kwamen ook concretere details aan het licht dat Bernhard een maîtresse Poupette, en een onwettige dochter Alexia, zou hebben. In zijn leven werd de prins meer dan vijftig keer geopereerd. In 1994 was zijn medische toestand kritiek na een darmoperatie, waarbij hij door complicaties en een klaplong in levensgevaar kwam. Na een lang ziekbed herstelde hij en bleek in staat het jaarlijkse Veteranendefilé af te nemen. In 1999 werd Bernhard opnieuw geopereerd, ditmaal aan zijn luchtpijp en in 2000 werd een kwaadaardige tumor verwijderd uit zijn borstkas. De RVD maakte op 17 november 2004 bekend dat de prins, die ruim een half jaar eerder weduwnaar was geworden, aan longkanker leed. Op 29 november volgde een nieuwe mededeling. Naast de eerder vastgestelde tumor in de luchtwegen was nu ook een kwaadaardige tumor in de darmen vastgesteld. Op 1 december 2004 werd hij om 16.30 uur overgebracht naar het Universitair Medisch Centrum Utrecht. Daar werd, op zijn verzoek, de behandeling gestaakt. Prins Bernhard overleed dezelfde avond om 18.50 uur en werd 93 jaar oud. Hij werd begraven in zijn uniform van generaal-vlieger en op zijn verzoek werd hij niet gebalsemd. De overledene werd bijgezet in de Grafkelder van Oranje-Nassau.

.

Prinses Beatrix Wilhelmina Armgard werd op 31 januari 1938 geboren op Paleis Soestdijk in Baarn. Zij is het eerste kind van Prinses Juliana en Prins Bernhard. Beatrix kreeg bij haar geboorte de titels Prinses der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau en Prinses van Lippe-Biesterfeld. In 1939 kreeg Beatrix een

zusje, Prinses Irene. Toen in mei 1940 de oorlog uitbrak, vluchtte het gezin naar Engeland. Haar vader, Prins Bernhard bleef tijdens de oorlog in Londen bij haar grootmoeder, Koningin Wilhelmina. In juni van dat jaar vertrok haar moeder, Prinses Juliana samen met haar dochters naar Ottawa in Canada waar het veiliger was. Op 19 januari 1943 werd Prinses Margriet in Canada geboren. Op 2 augustus 1945 kwam het gezin weer terug in Nederland waar in 1947 op 18 februari Prinses Christina werd geboren. Tot het einde van haar schooltijd woonde Prinses Beatrix op Paleis Soestdijk. In Canada startte Prinses Beatrix na de kleuterschool met het lager onderwijs. Na terugkeer in Nederland vervolgde zij op De Werkplaats Kindergemeenschap in Bilthoven de lagere school. In april 1950 ging de Prinses over naar het Incrementum, een dependance van het Baarns Lyceum waar zij in 1956 het eindexamen Gymnasium-A behaalde. Vervolgens schreef Prinses Beatrix zich in als studente aan de Rijksuniversiteit Leiden waar zij lid werd van de Vereeniging van Vrouwelijke Studenten (VVSL) in Leiden. De eerste jaren van haar studie volgde ze colleges in de theoretische en toegepaste sociologie, rechtswetenschap, economie, parlementaire geschiedenis en staatsrecht. Later volgde ze ook colleges over de cultuur van Suriname en de Nederlandse Antillen, het Statuut van het Koninkrijk en actuele internationale staatkunde, volkenrecht, geschiedenis en Europees recht. In de zomer van 1959 behaalde Prinses Beatrix haar kandidaatsexamen rechten. Tijdens haar studie bezocht de Prinses verschillende Europese en internationale organisaties in onder meer Genève, Straatsburg, Parijs en Brussel. In 1961 slaagde zij voor haar doctoraalexamen Rechten vrije studierichting, een combinatie van diverse disciplines. Op 28 juni 1965 maakten Koningin Juliana en Prins Bernhard via radio en televisie de verloving van Prinses Beatrix met de Duitse diplomaat Claus von Amsberg (1926-2002) bekend. Voordat het huwelijk tussen Beatrix en Claus kan plaatsvinden werd er toestemming gevraagd aan de regering en aan het Parlement. In het najaar van 1965 nam de Tweede Kamer en daarna de Eerste Kamer de toestemmingswet voor het huwelijk aan. Claus von Amsberg kreeg daarna de Nederlandse nationaliteit Het huwelijk van Prinses Beatrix met Claus von Amsberg werd op 10 maart 1966 voltrokken door de burgemeester van Amsterdam, dhr. G. van Hall. Na het burgerlijk huwelijk in het stadhuis vond in de Westerkerk de kerkelijke inzegening plaats. Claus von Amsberg kreeg die dag de titel Prins der Nederlanden, met de aanspreektitel Koninklijke Hoogheid en het predicaat Jonkheer van Amsberg. Het paar nam hun intrek in Kasteel Drakensteyn in Lage Vuursche, waar de Prinses al vanaf

1963 woonde. Ze woonden op Kasteel Drakensteyn tot zij in 1981 verhuisden naar Paleis Huis ten Bosch in Den Haag. Prinses Beatrix en Prins Claus kregen drie zonen: Prins Willem-Alexander in 1967, Prins Friso in 1968, die zou in 2013 overlijden door een skiongeluk en Prins Constantijn in 1969. In 2014 neemt Prinses Beatrix weer haar intrek in Kasteel Drakensteyn. Op 28 januari, kort voor haar 75ste verjaardag, kondigde Prinses Beatrix haar abdicatie op 30 april 2013 als Koningin der Nederlanden aan.

.Prins Claus van Amsberg werd op 6 september 1926 als zoon van Claus-Felix von Amsberg en Gösta von dem Bussche-Haddenhausen geboren op het landgoed van zijn moeders familie in Dötzingen Hitzacker, dat ligt in Duits--land, aan de rivier de Elbe, in de deelstaat Nedersaksen. De vader van Claus was van 1928 tot 1947 planter in Tanganjika, het huidige Tanzania. Van 1933 tot 1936 bezocht Claus de lagere school in Bad Doberan en vervolgens een kostschool te Lushoto in het noordoosten van Tanzania, in de Usambara Mountains in de regio Tanga. Van 1938 tot 1943 volgde Prins Claus de middelbare schoolopleiding van het internaat Baltenschule te Misdroy, Pommeren en van januari tot augustus 1943 bezocht hij de middelbare school te Bad Doberan en daarna werd hij tot januari 1944 ingezet als Marinehelfer in de buurt van Kiel. In januari 1944 werd de Prins opgeroepen voor de arbeidsdienst voor een periode van twee maanden en deze vervulde hij in Königsberg/Neumark. Weer terug op de middelbare school werd hem in juli 1944 een - oorlogs-einddiploma uitgereikt. Meteen nadat hij zijn middelbareschooldiploma kreeg, werd Prins Claus opgeroepen voor militaire dienst. De Prins werd ingedeeld bij de reserve-pantserafdeling 6 in Neuruppin, waarbij hij tot maart 1945 ingedeeld bleef. In deze periode volgde hij gedurende drie maanden een opleiding aan de pantseropleidingsschool te Viborg in Denemarken. In maart 1945 werd de Prins ingedeeld bij de negentigste pantserdivisie in Italië. Aan gevechtshandelingen nam hij echter niet meer deel: begin mei werd hij bij Merano door de Amerikanen krijgsgevangen gemaakt. In een kamp in Ghedi, bij Brescia, kreeg hij werk als chauffeur en tolk. In september 1945 brachten de Amerikanen hem als tolk over naar het Amerikaanse kamp Latimer bij Amersham in Engeland. Na zijn ontslag uit het krijgsgevangenschap vestigde Prins Claus zich in december 1945 in Hitzacker. Omdat het in de oorlog behaalde einddiploma van de middelbare school niet erkend werd, legde de Prins eind 1947 te Lüneburg opnieuw het eindexamen met goed gevolg af. Doordat Prins Claus uitgeloot werd voor de studie werktuigbouw-

kunde, werkte hij in 1948 bij een machinefabriek in Winsen/Luhe om te voldoen aan het voor deze studie vereiste praktijkjaar. Daarna besloot de Prins rechten te studeren aan de Universiteit van Hamburg bij de Faculteit der Rechten en Staatswetenschappen. Hij behaalde in 1952 het eerste staatsexamen (Referendar) en het tweede (Assessor) in 1956. Prins Claus trad begin 1957 in dienst van het West-Duitse ministerie van Buitenlandse Zaken. Hij slaagde in 1958 voor het diplomatieke examen (Attaché) van de Buitenlandse Dienst. Vervolgens was hij tot 1961 als ambassadesecretaris werkzaam op de Duitse ambassade te Ciudad Trujillo (thans Santo Domingo) in de Dominicaanse Republiek en tot 1963 te Abidjan, Ivoorkust. In Bonn was hij tot augustus 1965 werkzaam bij de sectie Economische Betrekkingen met Afrika ten zuiden van de Sahara op het ministerie van Buitenlandse Zaken. Claus leerde Beatrix kennen in München tijdens een studentenfeest in januari 1965. Toen de verloving van het paar kenbaar werd gemaakt was dat omstreden. Claus was Duitser en onze landgenoten hadden nog levendige en zeer onprettige herinneringen aan die oorlog. En dat onze prinses met zo'n rotmof zou trouwen lag nogal gevoelig. Zeker toen onze landgenoten vernamen dat hij bij de Hitlerjugend was geweest. Bij hun huwelijk in Amsterdam op 10 maart 1966, ik was toen 27 jaar, waren er hevige rellen in Amsterdam. Demontranten riepen leuzen, er werd met rookbommen gegooid en er vonden veel vernielingen plaats. Tocht wist Claus in de loop der jaren veel Nederlanders voor zicht te winnen. Samen besteedden de Prins en Prinses Beatrix veel tijd aan de opvoeding van hun jonge kinderen. Ook maakten zij in deze periode oriëntatiereizen naar Suriname en de Nederlandse Antillen en brachten zij bezoeken aan vele andere landen en internationale organisaties. In deze periode had Prins Claus diverse werkterreinen, waarbij zijn bijzondere aandacht uitging naar ontwikkelingssamenwerking. De kennis en ervaring uit zijn diplomatieke loopbaan waren hem hierbij van nut. De Prins werd onder meer benoemd tot lid van de Nationale Adviesraad voor Ontwikkelingssamenwerking, tot lid van het Bureau van deze Raad, tot voorzitter van de Nationale Commissie voor de Ontwikkelingsstrategie 1970-1980, tot voorzitter van de Stichting Nederlandse Vrijwilligers en tot Bijzonder Adviseur van de minister voor Ontwikkelingssamenwerking. In deze functies bracht hij bezoeken aan de concentratielanden van het Nederlandse beleid, zoals India, Kenia, Sri Lanka, Tanzania en Zambia.prins claus stier op 6 october 2002. Hij werd 76-jaar en hij had al lange tijd gezondheidsproblemen, waaronder prostaatkanker, depressies en longemfyseem, dat is een chronische

aandoening waarbij de longblaasjes beschadigd raken en de ademhaling steeds moeilijker wordt. De dood zal voor prins Claus een opluchting zijn geweest.

Prinses Margriet Francisca is op 19 januari 1943 in het Civic Hospital in Ottawa (Canada) geboren. Ze is geboren als Prinses der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Prinses van Lippe-Biesterfeld. De Prinses is de derde dochter van Prinses Juliana en Prins Bernhard. Op 29 juni 1943 werd de Prinses in de St. Andrews Church in Ottawa gedoopt. Naast onder meer president Franklin Roosevelt trad ook de Nederlandse koopvaardij als peet op, uit waardering voor de belangrijke rol die de Koopvaardij tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft gespeeld. Na de bevrijding kwam de Prinses met haar ouders en zussen op 2 augustus 1945 voor het eerst in Nederland. Het gezin ging wonen op Paleis Soestdijk in Baarn. De Prinses ging naar de lagere school De Werkplaats in Bilthoven. Vanaf de derde klas stapte ze over naar de Nieuwe Baarnse School. Haar middelbare school volgde zij op het Baarns Lyceum, waar zij in 1961 het diploma Gymnasium-A behaalde. Na haar middelbare school volgde de Prinses een jaar lang colleges in de Franse letteren, geschiedenis en kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Montpellier in Frankrijk. Daarna schreef de Prinses zich in als student Rechten aan de Rijks-universiteit Leiden. Zij volgde daar een inleiding in de rechtswetenschappen, staatsrecht, Romeins recht en enkele sociale vakken. Daarna volgde zij de opleiding tot helpster eerste klasse van het Rode Kruis in ziekenhuis De Lichtenberg in Amersfoort. Tijdens haar studie in Leiden ontmoette de Prinses Pieter van Vollenhoven. Op 10 maart 1965 werd hun verloving bekend gemaakt. Op 10 januari 1967 voltrok burgemeester Hans Kolfschoten het huwelijk op het stadhuis aan de Javastraat in Den Haag, waarna het huwelijk kerkelijk werd ingezegend door professor Hubertus Berkhof in de Grote of St. Jacobskerk. Het echtpaar ging wonen in de rechtervleugel van Paleis Het Loo in Apeldoorn. In 1975 verhuisde het gezin naar Huis Het Loo dat Prinses Margriet en prof. mr. Pieter van Vollenhoven dichtbij Paleis Het Loo hebben laten bouwen. Prinses Margriet en prof. mr. Pieter van Vollenhoven hebben vier zonen: de Prinsen Maurits, geboren in 1968, Bernhard in 1969, Pieter-Christiaan in 1972 en Floris in 1975. In 1966 begon Prinses Margriet met haar vrijwilligerswerk voor het Rode Kruis als helpster eerste klasse. Van 1987 tot 2011, het jaar waarin aan haar laatste termijn een einde kwam, heeft Prinses Margriet in dit bestuursorgaan de functie van vicevoorzitter vervuld. Als dank voor haar inzet voor het Nederlandse Rode Kruis is in 2011 het Prinses

Margriet Fonds opgericht, een Fonds dat zich inzet voor een betere voorbereiding van mensen op natuurrampen. Voor haar 75e verjaardag kreeg de Prinses van het Rode Kruis en de Universiteit Twente een leerstoel aangeboden die haar naam draagt. De Prinses Margriet-leerstoel richt zich op het vergroten van de weerbaarheid tegen natuurrampen en klimaatverandering en is verbonden aan de faculteit Geo-informatiewetenschappen en aardobservatie (ITC) van de Universiteit Twente. De Prinses is sinds 1967 ook actief binnen het Internationale Rode Kruis. Van december 1995 tot december 2003 was Prinses Margriet voorzitter van het hoogste internationale orgaan van het Rode Kruis; de Standing Commission. Van 1984 tot 2007 was Prinses Margriet voorzitter van de European Cultural Foundation. En van 2005 tot eind 2013 was Prinses Margriet bestuurslid van de Internationale Federatie van de Rode Kruis en Rode Halve Maanverenigingen. Zij nam deel aan vele internationale conferenties, vaak als hoofd van de Nederlandse delegatie, alsmede aan bestuursvergaderingen en gedelegeerdenvergaderingen.

Irene Emma Elisabeth Prinses der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Prinses van Lippe Biesterfeld wordt op Paleis Soestdijk in Baarn geboren op 5 augustus 1939 als dochter van Prinses Juliana en Prins Bernhard. Prinses Irene was altijd al een liefhebster van Spanje. Ze studeerde Spaans in Utrecht, een studie die ze in 1964 op 23- jarige leeftijd afrondde. Hierna vertrok ze naar Madrid, op dat moment nog onder het bewind van Franco, volgens de Rijksvoorlichtingsdienst (RVD) voor een vakantie. Tijdens een interview in de Spaanse hoofdstad wilde de prinses begrip kweken voor het beleid van Franco en gaf ze aan dat het met de sociale voorzieningen in Spanje helemaal niet zo slecht gesteld was. Het interview verscheen op 27 januari 1964 in de Telegraaf en leidde tot grote ophef in Nederland. Het land stond namelijk overwegend negatief ten opzichte van het beleid van de Spaanse generaal. Vooral linkse partijen verweten Irene dat ze naïef was. Minister-president Marijnen keurde de uitspraken van de prinses sterk af. De kritiek op de uitspraken van de prinses werden al snel overschaduwd door een andere ontwikkeling. Een dag na het verschijnen van het interview werd namelijk bekend dat Irene zich had bekeerd tot het rooms-katholicisme. Er ontstond hierdoor grote paniek in de Nederlandse regering, want iedereen vroeg zich af of een katholiek wel troonopvolger mocht zijn. Het schandaal werd nog groter toen bekend werd dat Irene zich had verloofd met de Spaanse troonpretendent Carlos Hugo de Bourbon Parma, die banden had met Franco. Irene deed hierop

afstand van haar aanspraak op de Nederlandse troon en trad op 29 april 1964, zonder toestemming van de Staten-Generaal, in het huwelijk met de Spanjaard. Haar ouders en zussen waren niet aanwezig bij de plechtigheid. Prinses Irene trouwt in Rome op 29 april 1964 met Prins Carlos Hugo de Bourbon de Parme. Zij krijgen samen vier kinderen: Carlos in 1970, Margarita in 1972, Jaime in 1972 en Maria Carolina in 1974. Carlos was al een omstreden figuur omdat hij aanspraak maakte op de Spaanse troon. Irene kreeg nu datzelfde imago doordat ze aangaf haar man te willen steunen in zijn politieke ambities. De aanspraak van Carlos op de troon kwam voort uit het al eeuwenlang voortdurende conflict om de Spaanse troon. Zo waren de afstammelingen van Karel III altijd heerser van Spanje geweest, maar de afstammelingen van Filips, de broer van Karel, maakten onder de naam Carlisten ook aanspraak op de troon. Carlos behoorde tot de lijn van Carlisten en was vanaf 1975 de officiële pretendent. In 1979 gaf hij zijn aanspraken echter op, nadat Franco had besloten Juan Carlos, een afstammeling van Karel III, tot koning van Spanje te kronen. **(57)** Carlos Hugo Roderik Sybren Klynstra, de buitenechtelijke zoon van Prins Carlos Hugo, werd geboren op 20 januari 1997. Zijn moeder is Brigitte Klynstra, en hij werd officieel erkend en kreeg de achternaam De Bourbon de Parme en de titel 'prins' na een uitspraak van de Raad van State in 2018. Het huwelijk van prinses Irene met Prins Carlos Hugo wordt op 27 mei 1981 door echtscheiding ontbonden. Prinses Irene woont in Doorn.

DE BEVLEKTE KROON VAN ORANJE-NASSAU

De bevlekte kroon van Oranje-Nassau biedt een indringende blik op de schaduwzijde van het Nederlandse koningshuis. Achter de glanzende façade van het Nederlandse koningshuis gaat een geschiedenis schuil die vaak wordt verzwegen. Dit boek onthult de duistere erfenissen van slavernij en koloniale uitbuiting, waar de vorsten van Oranje-Nassau eeuwenlang macht en rijkdom uit put ten. Het persoonlijke leven van de monarchie toont eveneens de schaduwzijde: buitensporige overspelige escapades, zelfs meer dan zestig buitenechtelijke kinderen en daarbij een hofcultuur waarin macht en moraal zelden hand in hand gingen. Daarnaast komen de nauwe banden met zeeroverij, piraterij en corruptie aan het licht, en wordt de vraag gesteld hoe deze traditie van zelfverrijking zich verhoudt tot de hedendaagse exorbitante belo ningen en privileges van de koninklijke familie. Dit boek is een scherpe, confronterende studie die de mythe van het onaantastbare koningshuis ontrafelt en de lezer uitnodigt de kroon in een geheel ander licht te zien. De auteur heeft zich ten doel gesteld om alle aspecten systematisch te belichten, met gebruikmaking van historisch bronnenmateriaal, contemporaine kronieken en recente academische studies. Het centrale thema is de tegenstelling tussen de publieke legitimatie van de monarchie als hoeder van stabiliteit en nationale eenheid enerzijds, en de onzichtbare structuren van macht, zelfverrijking en morele ambiguïteit anderzijds. Door deze spanning bloot te leggen, wordt het mogelijk om de huidige positie van de monarchie in een bredere historische context te begrijpen, en kritische vragen te stellen over de rol en relevantie van erfelijk koningschap in de 21ste eeuw.

Gerhardt Mulder (1939 - Deventer) heeft veel real-crime misdaadboeken geschreven, waaronder Rotterdamse Penoze 8e druk, Amsterdamse Penoze 5e druk, de Hofstad Penoze en de Eerste Misdaadencyclopedie van de Lage Landen.

JUSTBOOKS e-mail: realcrime82@gmail.com